

GMINA WĄSOSZ

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI

GMINY WĄSOSZ

NA LATA 2006-2009

WĄSOSZ

GRUDZIEŃ 2006

WSTĘP	5
I. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE	6
1. Strefa społeczno – gospodarcza.....	6
1.1. Położenie	6
1.2. Uwarunkowania społeczno – demograficzne	9
1.2.1. Struktura wiekowa ludności i tendencje dynamiczne.....	11
1.3. Rozwój gospodarczy	11
1.3.1. Podmioty gospodarcze.....	12
1.3.2. Rolnictwo	13
1.4. Sytuacja ekonomiczno – finansowa.....	15
2. Środowisko przyrodnicze	16
2.1. Powierzchnia ziemi i gleba	16
2.1.1. Rzeźba terenu	16
2.1.2. Zasoby glebowe	16
2.2. Zasoby wodne	17
2.2.2. Wody powierzchniowe.....	18
II. UWARUNKOWANIA PLANU	20
1. Uwarunkowania zewnętrzne.....	20
1.1. II Polityka ekologiczna Państwa	20
1.2. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami.....	21
1.3. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami.....	24
1.4. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami.....	26
2. Podstawy prawne (stan prawny na dzień 30 lipca 2006)	29
2.1. Ustawodawstwo polskie w dziedzinie gospodarki odpadami	29
2.2. Odpady komunalne	33
2.3. Odpady przemysłowe.....	36
2.4. Odpady niebezpieczne	37
2.5. Zbiórka, składowanie, magazynowanie i transport odpadów.....	38
2.6. Opłaty i kary w zakresie gospodarki odpadami.....	42
2.7. Obowiązki organów administracji publicznej w zakresie gospodarki odpadami	43
2.7.1. Obowiązki wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, wojewody oraz ministra właściwego do spraw środowiska.....	43
2.8. Prawo Unii Europejskiej w dziedzinie gospodarki odpadami	46
2.9. Okresy przejściowe	48
3. Uwarunkowania wewnętrzne	49
3.1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wąsosz	49

III. AKTUALNY STAN GOSPODARKI ODPADAMI.....	50
1. Rodzaj, ilość i źródła powstających odpadów	50
1.1. Odpady z sektora komunalnego.....	50
1.1.1. Odpady wielkogabarytowe.....	58
1.1.2. Odpady opakowaniowe	59
1.2. Odpady z sektora handlowego i publicznego.....	59
1.3. Odpady z sektora gospodarczego	60
1.4. Komunalne osady ściekowe.....	60
1.5. Odpady niebezpieczne	61
2. Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku.....	62
3. Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania	63
3.1. Składowiska.....	63
4. Istniejące systemy zbierania odpadów.....	67
5. Rodzaj, rozmieszczenie i moc przerobowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania.....	68
6. Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania	68
IV. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	69
1. Ogólna prognoza zmian	69
2. Sektor komunalny.....	69
3. Sektor gospodarczy	71
4. Osady ściekowe.....	72
V. POLITYKA, CELE I ZADANIA	74
1. Wprowadzenie	74
1.1. Metody opracowania	74
1.2. Wstępne porozumienie – organizacja pracy nad planem.....	75
1.3. Diagnoza stanu gospodarki odpadami.....	77
1.4. Analiza uwarunkowań	77
2. Obszary problemowe w gospodarce odpadami gminy Wąsosz.....	78
3. Wizja w zakresie gospodarki odpadami gminy Wąsosz	79
<i>Wizja gospodarki odpadami w gminie Wąsosz</i>	80
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów	81
5. Ograniczenie ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.....	82
6. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami	83
6.1. Zbiórka	83
6.2. Transport.....	84
6.3. Odzysk	84
6.4. Unieszkodliwianie.....	85

7.	Redukcja odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska	85
VI.	PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	87
1.	Ogólna charakterystyka systemu zbiórki odpadów	87
1.1.	Zbiórka odpadów zmieszanych	87
1.2.	Selektywna zbiórka surowców wtórnych.....	88
1.3.	Zbiórka biomasy.....	89
1.4.	Zbiórka odpadów wielkogabarytowych.....	89
1.6.	Selektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych.....	90
2.	Transport	91
3.	Odzysk	91
4.	Unieszkodliwianie	91
VII.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ	92
1.	Długoterminowy program strategiczny (min. 8 lat).....	92
2.	Krótkoterminowy plan działań (4 lata)	92
VIII.	MONITORING I OCENA REALIZACJI.....	101
IX.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I NAKŁADY NA REALIZACJE PLANU	113
X.	ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO.....	118
XI.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	125
XII.	WYKORZYSTANE MATERIAŁY	127
1.	Literatura.....	127
2.	Akty prawne.....	127

WSTĘP

Problem zagospodarowania odpadów stał się wyzwaniem naszych czasów. Gospodarka odpadami stanowi jeden z najtrudniejszych problemów komunalnych, który musi być jak najszybciej rozwiązany. Wzrastająca ilość odpadów oraz konieczność racjonalnego wykorzystania surowców, energii i terenu powoduje konieczność uporządkowania gospodarki odpadami.

Przygotowanie Planu Gospodarki Odpadami jest formą podejmowania decyzji strategicznych umożliwiającą przewidywanie kierunków rozwoju podmiotu samorządu terytorialnego i wyników podejmowanych działań. Tworzenie tych planów jest procesem, w którym władze lokalne określają najważniejsze problemy związane z gospodarowaniem odpadami na zarządzanym terenie oraz sposoby rozwiązywania tych problemów.

Ponadto właściwa gospodarka odpadami na terenie gminy jest najważniejszym elementem ochrony środowiska. Powinna zapewniać odpowiedni poziom czystości, a tym samym – w myśl zasady zrównoważonego rozwoju - zwiększać komfort życia mieszkańców.

Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Wąsosz zwany dalej PGO został opracowany na zlecenie Rady Miejskiej i Burmistrza Wąsosza. Podkreślić należy jednak, że w tworzeniu niniejszego opracowania uczestniczyli również mieszkańcy gminy Wąsosz. Oznacza to, że to właśnie ich potrzeby stały się wyznacznikiem określającym kształt opracowanego planu. Aktywnie uczestnicząc w konsultacjach społeczność określiła problemy, cele i zadania w dziedzinie gospodarki odpadami.

Gminny Plan Gospodarki Odpadami regulując kwestie na najniższym szczeblu samorządowym pozostaje zgodnym z dokumentami nadrzędnymi – Powiatowym, Wojewódzkim i Krajowym Planem Gospodarki Odpadami. Zgodność ta jest szczegółowo opisana w dalszej części.

Autorzy

I. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

1. Strefa społeczno – gospodarcza

1.1. Położenie

Gmina Wąsosz położona jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego (Rys. 1).

Rys. 1. Położenie gminy Wąsosz na tle Polski

Rys. 2. Położenie gminy Wąsosz na tle województwa dolnośląskiego

Gmina Wąsosz od północy graniczy z gminą Bojanowo i gminą Rawicz (woj. wielkopolskie), od zachodu z gminą Żmigród, od południa z gminą Wińsko, a od wschodu z gminą Jemielno i Góra. Gmina Wąsosz, Góra, Jemielno i Niechlów (nie graniczy z gminą Wąsosz) tworzą powiat górski.

Rys. 3. Położenie gminy Wąsosz na terenie powiatu górskiego

Gmina zajmuje powierzchnię 193,59 km², z czego 64,4% stanowią użytki rolne, a 24,9% lasy. Gmina ma charakter wiejski, w jej skład wchodzi 32 sołectwa. Największą miejscowością jest Wąsosz, posiadający prawa miejskie. Największą miejscowością wiejską jest Pobiel.

L.p.	Miasta/Gminy	Ludność	Pow. km ²	Użytki rolne %	Lasy %	Ilość sołectw
1.	Miasto Wąsosz	2 887				
2.	Gmina Wąsosz	7 754	193,6	64,4	24,9	32
3.	Miasto Góra	13 233				
4.	Gmina Góra	21 774	268,7	66,6	27,3	35
5.	Gmina Jemielno	3 290	123,8	46,9	42,9	20
6.	Gmina Niechlów	5 360	152,0	66,0	22,0	

Tabela I.1. Charakterystyka Gminy Wąsosz na tle powiatu górowskiego (dane na koniec 2004 r.)

Ze stolicą województwa – Wrocławiem, łączy gminę sieć dróg krajowych Rawicz-Wąsosz–Wołów-Wrocław. Drugim ważnym szlakiem łączącym gminę z pobliskimi ośrodkami miejskimi: Górą i Rawiczem jest droga wojewódzka przebiegająca przez północne tereny gminy.

Pod względem podziałów geograficznych na terenie gminy spotykają się cztery mezoregiony:

- Północny zachód: Pradolina Głogowska
- Północny wschód: Wysoczyzna Leszczyńska
- Południowy zachód: Wzgórza Trzebnickie
- Południowy wschód: Kotlina Żmigrodzka

Obszar gminy przecina szeroka dolina Baryczy: jej dopływów Orli i Łachy. Dno doliny położone jest na wysokości ok. 85 m n.p.m. Najwyżej położone tereny to wysoczyzny otaczające dolinę, z zespołem wzgórz morenowych (100-130 m n.p.m.). Najwyżej położony punkt znajduje się na południowy zachód od wsi Rudna Mała (157 m n.p.m.).

Samo miasto Wąsosz położone jest w widłach rzeki Baryczy i Orli. Jego historyczna zabudowa rozciąga się na przestrzeni ok. 450 m, pomiędzy obiema rzekami. Dalszy powojenny rozwój miasta nastąpił na północ od historycznego centrum, po drugiej stronie rzeki Orli.

W granicach administracyjnych miasta spotykają się dwie jednostki morfologiczne :

- ◆ Dolina Baryczy : obszar teras nadzalewowych i terasy zalewowej, niskiej,
- ◆ Wysoczyzna, z zespołem wzgórz morenowych. Taka lokalizacja miasta wiąże się z licznymi ograniczeniami w jego rozwoju, wynikającymi z warunków przyrodniczych: rzeźby terenu, warunków gruntowych, warunków wodnych, glebowych, klimatycznych.

1.2. Uwarunkowania społeczno – demograficzne

Gminę Wąsosz zamieszkuje 7786 osób (stan na 31.12.2005 r.) w tym 3915 kobiet i 3871 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w gminie Wąsosz kształtuje się na poziomie 40 mieszkańców na 1 kilometr kwadratowy. Zmiany w liczebności ludności gminy ilustruje tabela 2. Z przedstawionych danych wynika, iż na przełomie analizowanych lat liczba ludności ulega wahaniom. Do 2002 r. liczba ludności oscylowała w granicach 7600 mieszkańców. Następnie nastąpił wyraźny skok i zauważa się stałą tendencję wzrostową mimo spadku w 2005 r.

Tabela 1.2. Liczba ludności w gminie Wąsosz w latach 2000 – 2005

Rok	Liczba ludności			
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²
2000	7637	3797	3840	39
2001	7608	3783	3825	39
2002	7661	3809	3852	39
2003	7734	3845	3889	40
2004	7787	3871	3914	40
2005	7786	3871	3915	40

Z analizy struktury ludności pod względem płci wynika, że na terenie gminy występuje niewielka przewaga kobiet – na 100 mężczyzn przypada 101,14 kobiety. Wskaźnik ten jest zbliżony w skali powiatu jak i całego województwa, gdzie stopień feminizacji wynosi 108,1 kobiet na 100 mężczyzn.

Gęstość zaludnienia, przy powierzchni powiatu 738,1 km², wynosi 51,6 os/km², co stanowi wartość kilkukrotnie niższą od średniej wojewódzkiej (145,6 os/km²). Podobnie jest na terenie Gminy Wąsosz, w której gęstość zaludnienia waha się w granicach 40 os/km². Przyczyną takiego stanu może być fakt, iż gmina ta jest gminą typowo rolniczą o stosunkowo dużej powierzchni.

Miasto Wąsosz skupia prawie 38% ludności gminy. Drugim pod względem wielkości ośrodkiem jest Pobiel (ok. 6% ludności), pozostałe większe wsie to Lubiel (4,5% ludności) Czeladź Wielka (4,1%) i Cieszkowice (3,3%). W większości pozostałych wsi zamieszkuje średnio 80 mieszkańców. Najmniejszą miejscowością jest Ostrawa, będąca jednocześnie sołectwem, którą zamieszkuje 6 osób, co stanowi 0,08% mieszkańców Gminy. Tabela 3 przedstawia szczegółowo liczbę mieszkańców dla wszystkich miejscowości w gminie. Liczbę mieszkańców podano wraz z osobami zameldowanymi tymczasowo oraz przebywającymi na terenie Gminy Wąsosz. Liczba zameldowanych na stałe wynosi 7433 osób i jest o ponad 300 niższa od podawanej w tabeli.

Tabela I.3. Liczba mieszkańców Gminy Wąsosz w poszczególnych miejscowościach
(stan na 31 grudnia 2005 roku)

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1	Baranowice	68
2	Bartków	54
3	Bełcz Górny	94
4	Bełcz Mały	149
5	Chocieborowice	218
6	Cieszkowice	260
7	Czarnoborsko	132
8	Czeladź Wielka	305
9	Czeladź Wielka-Stefanów	16
10	Dochowa	133
11	Drozdowice Małe	66
12	Drozdowice Wielkie	75
13	Drozdowice Wielkie-Jawor	34
14	Drozdowice Wielkie-Marysin	18
15	Gola Wąsoska	83
16	Gola Wąsoska-Podmieście	61
17	Górka Wąsoska	90
18	Kamień Górski	272
19	Kąkolno	21
20	Kowalewo	132
21	Lechitów	69
22	Lechitów-Sądowel	16
23	Lubiel	334
24	Lubiel-Czaple	22
25	Ługi	81
26	Ługi-Unisławice	52
27	Ostrawa	6
28	Płoski	164
29	Płoski-Kobylniki	21
30	Pobiel	459
31	Pobiel-Młynary	22
32	Rudna Mała	96
33	Rudna Wielka	165
34	Sułów Wielki	86
35	Świniary	99
36	Świniary-Borowno	58

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
37	Wiewierz	198
38	Wiklina	113
39	Wodniki	100
40	Wrząca Śląska	134
41	Wrząca Wielka	70
42	Zbaków Dolny	61
43	Zbaków Górny	110
44	Zubrza	23
45	Wąsosz	2946
Ogółem		7786

1.2.1. Struktura wiekowa ludności i tendencje dynamiczne

Poddając analizie strukturę ludności pod względem wieku obserwuje się sytuację podobną dla całego województwa. Obserwuje się nieznaczny wzrost udziału ludności w wieku poniżej 17 roku życia do poziomu około 25% przy jednoczesnym spadku najstarszej grupy wiekowej do poziomu około 14%. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 60,7% co daje wynik niższy niż średnia dla województwa.

Tabela I.4. Procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Wąsosz na tle województwa

Wyszczególnienie	Ogółem	Przedprodukcyjny	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym
Woj. dolnośląskie	2904694	21,0	63,7	15,3
Wąsosz	7433	24,7	60,7	13,9

Tabela I.5. Liczba ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Wyszczególnienie	Ogółem	Przedprodukcyjny	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym
Wąsosz	7433	1834	4513	1086

Należy zwrócić uwagę iż w gminie Wąsosz notuje się w miarę wysoki przyrost naturalny (2,8).

1.3. Rozwój gospodarczy

Głównym filarem gospodarki gminy Wąsosz jest rolnictwo i drobna działalność handlowo - usługowa.

Gmina leży w strefie rolno-leśnej i rekreacyjnej. Na jej terenie utworzony jest obszar chronionego krajobrazu Doliny Baryczy. Planuje się utworzenie parku krajobrazowego Doliny Baryczy i parku krajobrazowego „Buki w Bartkowie”.

Obecnie na terenie gminy dominuje funkcja rolnicza z widoczną tendencją wzrostową w sektorze handlu.

1.3.1. Podmioty gospodarcze

Na terenie gminy Wąsosz funkcjonują 463 podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON, z czego 17 z sektora publicznego i 446 z sektora prywatnego. Najliczniej reprezentowana jest grupa przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne (384), ponadto w gminie działa 10 jednostek budżetowych, 7 spółek prawa handlowego i 2 spółki z udziałem kapitału zagranicznego (Roczniki statystyczne dla woj. dolnośląskiego 2003).

Większość przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie gminy zajmuje się usługami w postaci handlu i napraw (181 firm), poza tym istnieje tutaj 47 firm budowlanych, 39 przemysłowych, 28 zajmujących się transportem i 28 zajmujących się komunalną działalnością usługową.

Szczegółowo podmioty przedstawiono w tabeli:

Tabela I.6. Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w systemie REGON wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					
		Rolnictwo	Przetwórstwo przemysłowe	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	Budownictwo	Handel	Hotele i restauracje
Wąsosz ogółem	463	43	39	1	47	181	16
w sektorze publicznym	17	0	0	1	0	0	0
w sektorze prywatnym	446	43	39	0	47	181	16

Wyszczególnienie	W tym						
	Transport	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości	Administracja publiczna	Edukacja	Ochrona zdrowia	Komunalna działalność usługowa
Wąsosz ogółem	28	10	35	2	13	20	28
w sektorze publicznym	0	0	0	2	10	2	2
w sektorze prywatnym	28	10	35	0	3	18	26

Wskaźnik aktywności gospodarczej, wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi w gminie Wąsosz 59,4 i jest o połowę niższy od średniej wojewódzkiej (101,6).

Tabela I.7. **Wskaźniki aktywności gospodarczej oraz liczba pracujących w gminie Wąsosz na tle województwa**

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Pracujący na 1000 ludności
Woj. dolnośląskie	101,6	205
Wąsosz	59,4	73

W Gminie zauważa się rozwój infrastruktury technicznej, na którą składają się:

- oczyszczalnia ścieków w Wąsoszu – istniejąca obsługująca dwie szkoły i osiedle domków jednorodzinnych, oraz projektowana dla terenu całej Gminy,
- 98 % zwodociągowania gminy,
- linia światłowodowa,
- telefony we wszystkich wsiach,
- nowoczesne składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Rudna Wielka.

1.3.2. Rolnictwo

Użytki rolne stanowią 64,4 % ogólnej powierzchni gminy, w tym grunty orne 49,5 %, lasy i grunty leśne zajmują 24,9 % powierzchni gminy.

W odniesieniu do struktury użytkowania gruntów w województwie dolnośląskim, oraz w Polsce, notuje się w gminie wyższy udział użytków rolnych (województwo dolnośląskie – 58,5; Polska – 59,1), wyższy udział gruntów ornych (województwo dolnośląskie – 45,3; Polska – 45,1), oraz znacznie mniejszą lesistość (województwo dolnośląskie – 28,5 %; Polska – 28,2 %).

Cytowane wyżej wskaźniki wskazują na wybitnie rolniczy charakter gminy.

Tabela I.8. **Struktura użytkowania gruntów w gminie w 2005 r**

Rodzaj zagospodarowania	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia całkowita gminy	19 359
Powierzchnia gruntów ornych	12 477
Powierzchnia lasów i gruntów leśnych	4 826

Powierzchnia łąk i pastwisk	2 856
Powierzchnia sadów	40
Powierzchnia terenów zabudowanych i nieużytków	2 056

Na terenie gminy duży udział mają użytki zielone – łąki i pastwiska, co związane jest z licznymi ciekami oraz doliną Baryczy. Duży jest również procentowy udział lasów (25%) i terenów zadrzewionych.

Grunty orne stanowią niespełna połowę powierzchni gminy. Duże zwarte powierzchnie gleb klas II-III b oraz IV znajdują się w północno-zachodniej części gminy oraz pomiędzy Chocieborowicami a Kamieniem Górskim i Wrzącą Śląską oraz w rejonie Zbakowa Górnego i Pobiela. Są to z reguły gleby bielcowe i brunatne wylugowane, wytworzone z piasków gliniastych lub piasków na glinie, zaliczone do kompleksów żyznych (bardzo dobrego, dobrego i słabego).

Około 11% gruntów orných stanowią gleby brunatne mocne i czarne ziemne (kompleks pszeny: bardzo dobry i dobry). Są to tereny położone pomiędzy Kobylnikami i Wrzącą Śląską, w rejonie Bełcza Górnego, wokół Cieszkowic i Zbakowa Górnego.

W obrębie terasy zalewowej występują mady, czarne ziemie oraz gleby murszowo-mineralne. Powierzchnie te pokrywają użytki zielone.

Wg klasyfikacji IUNG, przydatność rolnicza gruntów orných i użytków zielonych wynosi 46,4 oraz 38,9 (mniej więcej w średnich krajowych).

Na terenie gminy znajdują się ogółem 932 gospodarstwa rolne. Gospodarstw indywidualnych jest 929, wśród nich jest 638 gospodarstw powyżej 1 ha powierzchni. Tabela przedstawia całościową liczbę gospodarstw rolnych wg powierzchni.

Tabela I.9. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni

Przedziały obszarowe w hektarach					
do 1 ha	1 – 5 ha	5 – 10 ha	10 – 20 ha	20 – 50 ha	50+ ha
Liczba gospodarstw					
291	254	176	138	60	13

Jeżeli chodzi o hodowlę zwierząt gospodarskich na terenie gminy, należy zaznaczyć, iż cechuje ją niska obsada. Dominującą grupą hodowanych zwierząt jest trzoda chlewna oraz drób. Bydło, konie, owce i kozy liczone są w bardzo małych ilościach.

1.4. Sytuacja ekonomiczno – finansowa

Dokonując analizy gminy Wąsosz można stwierdzić, że budżet gminy w stosunku do jej wielkości jest dosyć duży. Dochody własne gminy stanowią 40,6% budżetu, dotacje pochodzące z budżetu państwa stanowią natomiast 15,5 % budżetu. Subwencje w całkowitym budżecie gminy stanowią 43,9 %.

Tabela I.10. Dochody budżetu gminy Wąsosz [zł]

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					Ogółem na jednego mieszkańca w zł
		Razem	Dochody własne		Subwencje ogólne	Dotacje z budżetu państwa	
			W tym podatek				
			Od nieruchomości	Dochodowy od osób fizycznych			
W złotych							
Wąsosz	11318622	4597951	1555836	868273	4967489	1753182	1525.22

Wydatki ogólne w gminie Wąsosz kształtują się w następujących grupach:

Tabela I.11. Wydatki budżetu gminy Wąsosz

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					
		Wydatki majątkowe		Wydatki bieżące jednostek budżetowych		Dotacje	Świadczenia na rzecz osób fizycznych
		Razem	W tym inwestycyjne	Razem	W tym wynagrodzenia		
Wąsosz	13255449	3393231	1453231	7408704	4248970	408283	1852899

Z ogólnej struktury wydatków najwięcej przeznaczają się na oświatę i wychowanie (41,5%). Na drugim miejscu jest gospodarka komunalna i ochrona środowiska (19,1%), a na trzecim ochrona zdrowia i opieka społeczna (15,2%).

Najmniej funduszy przeznaczają się na kulturę fizyczną i sport (0,9%).

Tabela I.12. Wydatki budżetu gminy Wąsosz - wg działów

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					Ogółem na jednego mieszkańca w złotych
		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Gospodarka mieszkaniowa	Oświata i wychowanie	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	
		W złotych					
Wąsosz	13255449	2529881	435857	5497915	229024	2008306	1786.21
		Transport i łączność	Kultura fizyczna i sport	Administracja publiczna			
		550397	121931	1439357			

2. Środowisko przyrodnicze

2.1. Powierzchnia ziemi i gleba

2.1.1. Rzeźba terenu

Na terenie gminy Wąsosz występują zróżnicowane warunki geologiczno-gruntowe, i tak:

- wzgórza morenowe i wysoczyzny (południowo-zachodnia i północno-zachodnia część gminy), charakteryzują się występowaniem w podłożu glin, glin piaszczystych i piasków gliniastych o konsystencji twardoplastycznej i półzwartej; są to tereny dogodne dla użytkowania rolniczego i osadnictwa
- doliny rzek (północno-wschodnia część gminy i dolina Baryczy-Orli), posiadają grunty piaszczyste i żwirowe, niespoiste; w części stanowiącej terasę niską i zalewową przeważają piaski z domieszką części organicznych i mułków; jedynie obszary terasy nadzalewowej posiadają warunki korzystne dla osadnictwa

2.1.2. Zasoby glebowe

Grunty orne stanowią niespełna połowę powierzchni gminy. Duże zwarte powierzchnie gleb klas II-III b oraz IV znajdują się w północno-zachodniej części gminy oraz pomiędzy Chocieborowicami a Kamieniem Górskim i Wrzącą Śląską oraz w rejonie Zbakowa Górnego i Pobiela. Są to z reguły gleby bielcowe i brunatne wylugowane, wytworzone z piasków gliniastych lub piasków na glinie, zaliczone do kompleksów żytnych (bardzo dobrego, dobrego i słabego).

Okolo 11% gruntów ornych stanowią gleby brunatne mocne i czarne ziemne (kompleks pszeny: bardzo dobry i dobry). Są to tereny położone pomiędzy Kobylnikami i Wrzącą Śląską, w rejonie Bełcza Górnego, wokół Bieniowic i Zbakowa Górnego.

W obrębie terasy zalewowej występują mady, czarne ziemie oraz gleby murszowo-mineralne. Powierzchnie te pokrywają użytki zielone.

Wg klasyfikacji IUNG, przydatność rolnicza gruntów ornych i użytków zielonych wynosi 46,4 oraz 38,9 (mniej więcej w średnich krajowych).

2.2. Zasoby wodne

Poziom występowania wód gruntowych, jest zróżnicowany na terenie całej gminy, ze względu na dużą różnorodność ukształtowania terenu i budowy geologicznej. Wyróżnić można trzy obszary zróżnicowanego występowania wody gruntowej :

- ◆ Obszary dolinne, tereny terasy zalewowej i nadzalewowej niskiej : pierwszy poziom wód gruntowych, o zwierciadle swobodnym, występuje na głębokości 0,0 – 1,0 m p. p.t.
- ◆ Obszary pozadolinne, tereny terasy środkowej i wysokiej : niektóre partie wzgórz morenowych : woda gruntowa o zwierciadle swobodnym, utrzymująca się na głębokości 1,5 – 2,5 m p. p.t., lokalnie na terenach wzgórz oraz na obszarach wydmych do głębokości 3,0 m p. p.t.
- ◆ Obszary pozadolinne, tereny wzgórz morenowych, wysoczyzny morenowej i niektórych partii terasy wysokiej: woda gruntowa o zwierciadle napiętym, występującym pod ciśnieniem hydrostatycznym utrzymuje się na głębokości 1,5 – 2,0 m p. p.t.

Charakterystyczne dla tych terenów jest okresowo płytkie występowanie wody, często na powierzchni terenu w okresach wiosennych roztopów i zwiększonych opadów.

Główne zasoby wód piętra użytkowego występują w utworach czwartorzędu. Poziomy trzeciorzędowe występują na znacznej głębokości i wykorzystywane są rzadziej.

W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne : gruntowy i wgłębny.

Poziom gruntowy: występuje głównie w obrębie dolin rzecznych, pradolin. W rejonie miasta Wąsosz oraz południowo-zachodniej części gminy poziom gruntowy związany jest z Pradolina Barycko-Głogowską.

Jakość wody uzależniona od wód opadowych oraz wód cieków.

Poziom wgłębny : - posiada korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest ujmowany do zaopatrzenia miast, wsi i przemysłu.

Piętro trzeciorzędowe

- ◆ Wody tego piętra z powodu dużej zawartości cząstek węgla brunatnego mają znaczne zabarwienie, są mętne, odznaczają się dużą ilością substancji organicznych. Pod względem bakteriologicznym są czyste, to jednak wymagają uzdatnienia. Charakteryzują się również małą wydajnością

Na terenie gminy znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych, jest to zbiornik Pradolina Barycz-Głogów.

Terminu: główny zbiornik wód podziemnych używa się dla wyróżnienia najzasobniejszych struktur wodonośnych. Jest to „korzystne dla ujmowania wody podziemnej, wykształcona jednostka hydrogeologiczna, w obrębie której studnie wiercone mogą dostarczyć dobrej jakości wodę w ilości ponad 70 m³/h każda”. Ze względu na różną budowę geologiczną ośrodka, w jakim znajduje się zbiornik, podzielono go na dwa obszary: Obszar Najwyższej Ochrony (ONO), o dużej podatności na zanieczyszczenia ze względu na brak izolacji od powierzchni oraz Obszar Wysokiej Ochrony (OWO), który jest bardziej odporny na zanieczyszczenia ze względu na lepszą izolację od zanieczyszczeń powierzchniowych.

2.2.2. Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w zlewni Baryczy, która stanowi prawobrzeżny dopływ Odry.

Na terenie gminy znajdują się również dopływy Baryczy:

- prawobrzeżny: Orla
- lewobrzeżny: Łacha

Dwa niewielkie ciek: Czarny Bór i Grobelka przepływają przez północno-wschodnią część gminy.

Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne drobniejsze ciek i rowy melioracyjne.

Rzeka Barycz objęta jest w zakresie czystości wód monitoringiem podstawowym i regionalnym. Na jego podstawie stwierdzono, że wody rzeki nie odpowiadają normom, tzn. nie mieszczą się w żadnej z trzech klas czystości. Podobnie pozaklasowe są wody Orli i Łachy.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia rzek są:

- ◆ ścieki gospodarczo-bytowe z miast i wsi,

- ◆ ścieki technologiczne z zakładów przemysłowych, pochodzące spoza terenu gminy,
- ◆ chemizacja rolnictwa,

Obie główne rzeki, Barycz i Orla, mają charakter rzek nizinnych o małym spadku podłużnym. W ciągu roku występują dwa wezbrania: wiosenne i jesienne. Pierwsze z nich są szczególnie groźne, ze względu na wysoki poziom wód i powodują co roku zalewanie lub podtapianie użytków zielonych i gruntów ornych. Pomimo, że zarówno Barycz, jak i Orla, są rzekami uregulowanymi i obwałowanymi, to stan istniejący nie zabezpiecza dostatecznie terenów przed powodzią.

Zasięg corocznych zalewów rzek jest zgodny z przebiegiem jednostki morfologicznej, nazwanej terasą zalewową.

Miejscowości zagrożone powodzią, to:

Wąsosz, Zubrze, Unisławice, Ługi, Bartków, Lubiel, Ostrawa, Kamień Górski, Belcz Mały, Czeladź Wielka, Sądowel.

II. UWARUNKOWANIA PLANU

1. Uwarunkowania zewnętrzne

1.1 II Polityka ekologiczna Państwa

Podstawowym założeniem polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego. Ma się to przyczynić do zachowania zasobów i walorów środowiska w stanie zapewniającym trwałość możliwości korzystania z nich, zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym.

Aktualizację i uszczegółowienie II Polityki Ekologicznej Państwa stanowi przyjęty w grudniu 2002 roku przez Radę Ministrów dokument „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”. Nawiązuje ona do priorytetowych kierunków działania w VI programie działań UE w ochronie środowiska.

Za priorytetowe cele w zakresie gospodarowania odpadami w latach 2003-2010 w tym dokumencie uznaje się:

1. Pełne wprowadzenie w życie regulacji prawnych zawartych w ustawie o odpadach i rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy.
2. Ratyfikację konwencji międzynarodowych dotyczących gospodarki odpadami oraz dostosowanie do wymagań tych konwencji ustawodawstwa krajowego.
3. Zwiększenie poziomu odzysku (w tym recyklingu) odpadów przemysłowych poprzez odpowiednią politykę podatkową i system opłat za korzystanie ze środowiska.
4. Stworzenie podstaw dla nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi, zapewniającego wzrost odzysku, zmniejszającego masę odpadów składowanych, o 30 % do roku 2006 i o 75 % do roku 2010.
5. Zbudowanie - w perspektywie roku 2010 – krajowego systemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Najpilniejsze zadania o charakterze priorytetowym, które należy wykonać w ramach realizacji w/w celów w latach 2003-2006 to:

1. Uruchomienie systemów ewidencji i kontroli odpadów oraz opracowanie i podjęcie realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami (2003 r.).
2. Opracowanie i realizację regionalnych planów zintegrowanego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, obejmującego sieć magazynów, w tym szczególnie magazynów odpadów powypadkowych, oraz sieć instalacji do unieszkodliwiania (2006 r.).
3. Utworzenie systemu zakładów demontażu i przerobu (strzępienia) pojazdów wycofanych z eksploatacji, zapewniających, zgodny z wymaganiami dyrektywy UE 2000/53/WE poziom recyklingu odpadów oraz ponownego użycia wybranych części samochodowych.

Zapisy zawarte w omawianym dokumencie nie zostały uwzględnione w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami, dla którego podstawę stanowiła II Polityka Ekologiczna Państwa. Cele ilościowe dla gospodarki odpadami postawione w obydwu dokumentach, dotyczących polityki ekologicznej, nie odbiegają od siebie.

1.2 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Cele, dotyczące odpadów wytwarzanych w sektorze gospodarczym i komunalnym, zawarte w II Polityce Ekologicznej Państwa zostały przyjęte w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami. Sformułowane zostały priorytety gospodarowania odpadami z podziałem na krótkookresowe (do roku 2002), średniookresowe (2003-2010) i długookresowe (2010-2025).

Poniżej wymienione zostały te priorytety, które dotyczą w szczególności odpadów niebezpiecznych.

Lata 2003-2010:

1. Ostateczne dostosowanie polskiego prawa do regulacji prawnych UE.
2. Opracowanie strategii oraz planów gospodarowania odpadami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, z wydzieleniem planów gospodarowania odpadami niebezpiecznymi i odpadami z opakowań oraz zapewnienie ich realizacji.

3. Opracowanie programów likwidacji odpadów niebezpiecznych zawierających metale ciężkie (rtęć, ołów, kadm) i trwałe zanieczyszczenia organiczne (PCB), zarówno wytwarzanych, jak i już nagromadzonych, a także przyspieszenie realizacji programu likwidacji mogilników, w których są przechowywane przeterminowane środki ochrony roślin i inne substancje niebezpieczne.
4. Tworzenie nowych struktur organizacyjnych i systemów dla realizacji zobowiązań, tj. udzielania pozwoleń, zezwoleń, prowadzenia kontroli, identyfikacji, ewidencji i rejestracji odpadów i zakładów ich przeróbki.
5. Opracowanie koncepcji budowy zintegrowanej sieci zakładów gospodarowania odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.
6. Zwiększenie wysiłków na rzecz uzyskania wsparcia finansowego z UE oraz z międzynarodowych instytucji finansowych.
7. Rozszerzenie mechanizmów rynkowych oraz przygotowanie skutecznych instrumentów ekonomicznych (opłaty produktowe i depozytowe).
8. Wdrożenie systemów pełnej i wiarygodnej ewidencji odpadów i metod ich zagospodarowania (bazy danych).
9. Identyfikacja zagrożeń i rozszerzenie zakresu prac na rzecz likwidacji starych składowisk odpadów, modernizacji składowisk eksploatowanych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych.
10. Przeprowadzenie ogólnokrajowej inwentaryzacji instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
11. Przygotowanie programu działań zmierzających do zmniejszenia zawartości metali ciężkich w bateriach.
12. Zmniejszenie do minimum przemieszczania odpadów, zgodnie we wspólnotowymi zasadami bliskości i samowystarczalności.
13. Ograniczanie ilości odpadów składowanych.
14. Utrzymywanie średniej ilości odpadów komunalnych na poziomie 300 kg/mieszkańca rocznie.
15. Wdrożenie w całym kraju systemów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych.

16. Dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z roku 1990.
17. Tworzenie kompleksowych systemów odzysku surowców wtórnych z odpadów, m.in. makulatury, szkła, tworzyw sztucznych, odpadów gumowych, puszek aluminiowych, odzyskiwanie i wykorzystywanie co najmniej 50 % papieru i szkła.
18. Stworzenie kompleksowego systemu odzysku opakowań i recyklingu materiałów z opakowań.
19. Budowa zintegrowanej struktury do bezpiecznego zbierania, segregacji, transportu, wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (m.in. przerepracowanych olejów, zużytych akumulatorów i baterii).
20. Zewidencjonowanie urządzeń zanieczyszczonych PCB i podjęcie działań technicznych dla eliminacji tych urządzeń i bezpiecznego usuwania olejów odpadowych zawierających powyżej 50 ppm PCB/PCT (np. oczyszczania transformatorów zawierających powyżej 0,005% wagowych PCB).
21. Wprowadzenie systemu ewidencji zakładów posiadających rocznie ponad 500 litrów olejów odpadowych.
22. Podejmowanie działań w celu eliminacji PCB, w tym, w pierwszej kolejności przeprowadzenie inwentaryzacji urządzeń zawierających powyżej 5 litrów PCB oraz do końca 2010 r. oczyszczenie wszelkich urządzeń i instalacji zawierających te substancje.
23. Rozpoczęcie budowy systemu zintegrowanej sieci zakładów przeróbki odpadów (powiązanej z innymi państwami Unii Europejskiej), szczególnie odpadów niebezpiecznych.
24. Tworzenie rynków zbytu dla materiałów z odpadów.
25. Realizacja programu likwidacji mogilników, w których składowane są przeterminowane środki ochrony roślin i inne substancje niebezpieczne.
26. Opracowanie i wdrożenie narodowej strategii redukcji ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji.
27. Poddawanie odpadów niebezpiecznych procesowi unieszkodliwiania, zanim zostaną one składowane.
28. Zakończenie realizacji programu budowy spalarni odpadów szpitalnych.

29. Wycofanie z produkcji i użytkowania, bądź ograniczenie użytkowania substancji i materiałów niebezpiecznych reglamentowanych przez dyrektywy Unii Europejskiej i międzynarodowe przepisy prawne (m.in. zawierających metale ciężkie, trwałe zanieczyszczenia organiczne i substancje niszczące warstwę ozonową).
30. Wprowadzenie systemu pozwoleń zintegrowanych na emisje zanieczyszczeń z instalacji z punktu widzenia najlepszej dostępnej techniki.
31. Wdrożenie skutecznego systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami, w tym prowadzenie monitoringu.
32. Rozszerzenie zakresu prac badawczo-rozwojowych nad nowymi technologiami odzysku i ponownego wykorzystania odpadów.

Lata 2011-2025

33. Pełna przebudowa modelu konsumpcji i produkcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej i surowcowej.
34. Realizacja zobowiązań w zakresie redukcji ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji.
35. Ostateczne rozwiązanie problemu opakowań i odpadów z opakowań.
36. Zorganizowanie sprawnego systemu odzysku wszystkich surowców wtórnych z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT – Best Available Technology).
37. Zapewnienie całkowitego unieszkodliwienia nagromadzonych odpadów niebezpiecznych; w szczególności rozważenie celowości budowy odpowiednich instalacji w kraju lub wykorzystania istniejących za granicą.
38. Sukcesywna likwidacja starych, wcześniej nagromadzonych odpadów przemysłowych i komunalnych.
39. Kontynuacja prac badawczo-rozwojowych dotyczących technologii małoodpadowych oraz technologii odzysku i ponownego użycia odpadów.

1.3 Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

Cele dla gospodarki odpadami w województwie dolnośląskim zostały postawione zgodnie ze strategią zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska

województwa dolnośląskiego. Cele wyznaczone w Polityce Ekologicznej Państwa (PEP), KPGO oraz w programie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego (PZR i OŚWD) zostały przyjęte również w wojewódzkim planie gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego.

Ogólnym celem **długookresowym** wojewódzkiego planu gospodarki odpadami jest zmniejszanie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz ograniczanie ich uciążliwości dla środowiska poprzez systemowe działania w zakresie selektywnej zbiórki, odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów przed składowaniem.

Cele dotyczące odpadów innych niż niebezpieczne:

- Dwukrotny wzrost do roku 2010 udziału odpadów odzyskiwanych w porównaniu do roku 1990.
- Wprowadzenie mechanizmów rynkowych i skutecznych instrumentów ekonomicznych.
- Wdrożenie systemów pełnej i wiarygodnej ewidencji odpadów.
- Identyfikacja zagrożeń i rozszerzenie zakresu prac na rzecz likwidacji starych składowisk odpadów.
- Wdrożenie systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami.
- Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych nad nowymi technologiami odzysku i ponownego zastosowania odpadów.
- Zmniejszenie do minimum przemieszczania odpadów.
- Ograniczanie ilości odpadów deponowanych na składowiskach.
- Zorganizowanie sprawnego odzysku wszystkich surowców wtórnych.
- Sukcesywna likwidacja składowisk, na których nagromadzono w przeszłości odpady z sektora gospodarczego.

Cele dotyczące odpadów niebezpiecznych:

Na podstawie analizy stanu aktualnego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi oraz prognoz powstawania tych odpadów przyjęto następujące cele do osiągnięcia w latach 2003-2015:

- Wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych i poddanie ich odzyskowi lub unieszkodliwieniu w wyspecjalizowanych instalacjach.

- Całkowite unieszkodliwienie i wyeliminowanie PCB ze środowiska do 2010 r. poprzez kontrolowane unieszkodliwianie odpadów zawierających PCB oraz dekontaminację lub unieszkodliwianie urządzeń zawierających PCB.
- Sukcesywne unieszkodliwianie odpadów powstających przy demontażu materiałów i konstrukcji budowlanych zawierających azbest (do roku 2032).
- Minimalizacja negatywnego oddziaływania na środowisko odpadów medycznych i weterynaryjnych.
- Całkowita likwidacja mogilników do roku 2010.
- Minimalizacja negatywnego oddziaływania na środowisko odpadów niebezpiecznych wchodzących w skład odpadów komunalnych.
- Maksymalizacja odzysku odpadów niebezpiecznych nadających się do odzysku.
- Maksymalizacja przekształcania (unieszkodliwiania innego niż składowanie) odpadów niebezpiecznych.
- Minimalizacja składowania odpadów niebezpiecznych bez ich przetworzenia (przekształcenia).
- Zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów niebezpiecznych przetworzonych oraz surowych bez przetworzenia.
- Zabezpieczenie i rekultywacja starych składowisk.
- Zapewnienie osiągnięcia wymaganych stopni odzysku i recyklingu następujących rodzajów odpadów niebezpiecznych: lamp wyładowczych, baterii i akumulatorów, urządzeń zawierających substancje zubażające warstwę ozonową, zużytych olejów, a po ustaleniu szczegółowych wymagań także dla złomowanych samochodów oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

1.4 Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami

W wyniku projektowanego podziału województwa na „Obszary wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi”, na terenie powiatu górowskiego powstanie niezależny regionalny system gospodarki odpadami (Obszar Górowski). Obszar pokrywa się z terenem powiatu, chociaż zakłada się możliwość przyłączenia gminy Żmigród lub Wińsko, a także sąsiednich gmin z województwa wielkopolskiego. Strategia zakłada, że centrum Obszaru tworzyć będzie zakład ze składowiskiem w

Rudnej Wielkiej (obiekt będący efektem działań w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego).

Dla każdego obszaru Strategia przewiduje, że podstawowym obiektem zintegrowanego systemu gospodarowania odpadami będzie **Centrum sortowania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów (CSOiUO)**. W ramach Centrum wybudowanych zostanie szereg instalacji zapewniających odzysk i unieszkodliwienie różnorodnych frakcji odpadów (w tym przede wszystkim odpadów komunalnych).

Dla powiatu górowskiego zakłada się, że budowany obiekt w Rudnej Wielkiej spełniać będzie standardy przewidziane dla CSOiUO. Strategia wskazuje, że gminy Obszaru Górowskiego stoją przed pilną koniecznością rozwiązania problemu braku składowiska odpadów. Konieczna jest budowa nowego składowiska odpadów. Takie składowisko powstało właśnie w Rudnej Wielkiej.

Strategia wojewódzka przewiduje także budowę w ramach Obszaru Górowskiego **Punktów Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów (PDGO)**. Punkt ma być zamkniętym dozorowanym obiektem, do którego mieszkańcy (a także niewielkie przedsiębiorstwa) mogą dowozić bezpłatnie odpady selektywnie gromadzone: wielkogabarytowe, złom, opony, gruz, biodegradowlane zielone, o charakterze surowców wtórnych oraz odpady niebezpieczne wyselekcjonowane z odpadów komunalnych. Szacuje się, że na jeden PDGO powinno przypadać na terenach miejskich 40-50 tys., a na terenach wiejskich 15-25 tys. mieszkańców. Każdy punkt wymaga ok. 2,5 tys. m² powierzchni.

Cele wyznaczone dla odpadów powstających w sektorze komunalnym zawarte w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami podzielono na dwie kategorie:

Cele krótkoterminowe – 2004 – 2007

- zorganizowanie i wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- pełna organizacja zbiórki odpadów zmieszanych – objęcie 100% mieszkańców,
- jest ograniczenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach, a jednocześnie spełnienie wymogu deponowania odpadów, które zostały wcześniej poddane jednemu z procesów odzysku, recyklingu lub segregacji,
- zmniejszenie wytwarzania odpadów w wyniku oddziaływań na zachowania podczas zakupów oraz stosowania produktów (wiąże się to z prowadzeniem odpowiedniej akcji edukacyjno-informacyjnej),
- produkcję wyrobów z materiałów nadających się do ponownego wykorzystania,

- intensyfikacja działań wprowadzających szeroki odzysk odpadów.

Cele długoterminowe – 2008 – 2011

- stworzenie zintegrowanego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi uwzględniającego nową hierarchię postępowania z odpadami, zapewniającego przede wszystkim minimalizację i odzysk odpadów („składowanie na końcu”);
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem odbioru odpadów komunalnych zmieszanych, czyli zapewnienie zbiórki wszystkich rzeczywiście wytwarzanych odpadów;
- uporządkowanie sytuacji istniejących składowisk odpadów komunalnych oraz dzikich wysypisk. Dążenie do osiągnięcia sytuacji, w której wszystkie eksploatowane składowiska spełniać będą wymogi techniczne, a oddziaływanie na środowisko składowisk zamkniętych będzie ograniczone do minimum.
- dążenie do osiągnięcia wymaganych prawem limitów odzysku i recyklingu wybranych frakcji odpadów poprzez stworzenie lub rozwój w poszczególnych gminach systemu selektywnej zbiórki;
- dążenie do zapewnienia zgodnego z prawem ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji składowanych na wysypiskach poprzez poddawanie odpadów zielonych i organicznych procesom kompostowania i biologicznej stabilizacji;
- budowa (pod kontrolą samorządów terytorialnych) w ramach Obszaru Górowskiego Centrum SOiUO jako głównego elementu zintegrowanego systemu gospodarowania odpadami, a także organizacja Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów jako elementu uzupełniającego system w skali powiatu.
- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych społeczeństwa mających na celu wprowadzenie optymalnych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami i osiągnięcie postawionych poziomów i limitów.
- podjęcie ponadgminnej współpracy mającej na celu realizację wszystkich lub pojedynczego podanego powyżej kierunku działań i zapewniającej ograniczenie kosztów jednostkowych ponoszonych przez mieszkańca;

Za najważniejsze cele do osiągnięcia w gospodarce odpadami z sektora gospodarczego w powiecie górowskim należy uznać:

- zwiększenie odzysku odpadów wytwarzanych w dużych ilościach np. odpady budowlane, osady ściekowe. W szczególności poddawanie odpadów przemysłowych odzyskowi łącznie z odpadami komunalnymi (np. w ramach planowanego Centrum sortowania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów),
- egzekwowanie działań zgodnych z wydanymi wcześniej decyzjami (zezwoleniami),
- stopniowe ograniczanie ilości odpadów składowanych bez przetworzenia – poprzez egzekwowanie tego wymogu w nowo wydawanych decyzjach na gospodarowanie odpadami,
- w przypadku składowania odpadów wspólnie z odpadami komunalnymi, pełne egzekwowanie przepisów dotyczących nieselektywnego składowania odpadów,
- przekazywanie odpadów do wykorzystania przez osoby fizyczne zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- wydawanie zezwoleń na budowę nowych instalacji tylko w przypadku jeśli wytwarzane w niej odpady będą na miejscu poddane odzyskowi oraz zostanie wykazane, że nie ma możliwości ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów.

2. Podstawy prawne (stan prawny na dzień 30 lipca 2006)

2.1. Ustawodawstwo polskie w dziedzinie gospodarki odpadami

Obowiązujące prawo wprowadza zasady, które powinny być przestrzegane w gospodarce odpadami. Podstawowym aktem normatywnym regulującym w polskim systemie prawnym problematykę odpadów jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Określa ona zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczenia ich ilości i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

W poszczególnych rozdziałach ustawa o odpadach reguluje kwestie związane z zasadami gospodarowania odpadami, planami gospodarki odpadami, obowiązki posiadaczy odpadów, szczególne zasady gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów, termiczne przekształcanie odpadów, składowanie i magazynowanie odpadów oraz międzynarodowy obrót odpadami.

Ustawa zawiera ponadto przepisy karne, określające odpowiedzialność za ich naruszenie, a także załączniki zawierające kategorie odpadów z zaznaczeniem niebezpiecznych, składniki i właściwości odpadów, które kwalifikują je jako odpady niebezpieczne, procesy unieszkodliwiania odpadów oraz działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem.

Poniżej przedstawiono obowiązujące akty prawne będące podstawą przy wykonaniu niniejszego opracowania (stan na 30 lipca 2006 r.):

1. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 08 maja 2003 w sprawie przyjęcia "Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010" (Mon. Pol. z 2003 Nr 33 poz. 433 z dnia 18.06.2003)
2. Uchwała Rady Ministrów nr 219 z dn. 29 października 2002 w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami (Mon. Pol. z 2003 Nr 11 poz. 159 z dnia 28.02.2003)
3. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o odpadach (Dz. U. 2005 nr 90 poz. 758)
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz. 639, z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 2 marca 2001 r. o postępowaniu z substancjami zubożającymi warstwę ozonową (Dz. U. Nr 52, poz. 537 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. O zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z późn. zm.),

Do w/w ustaw opracowano znaczną ilość aktów wykonawczych. Poniżej przedstawiono najważniejsze z nich:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (dz. U. 03.66.620 z dnia 17 kwietnia 2003 r.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09.grudnia 2002r. o zakresie, czasie, sposobie oraz warunkach prowadzenie monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. nr 220 poz. 1858 z 2002r.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 maja 2002 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym, nie będącym przedsiębiorcami, do wykorzystania na ich własne potrzeby (Dz. U. Nr 74, poz. 686)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134, poz. 1140 i Nr 155, poz. 1299)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad usuwania, wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 145, poz. 942)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów medycznych i weterynaryjnych, których poddawanie odzyskowi jest zakazane (Dz. U. z 2003 r. Nr 8, poz. 103)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876)

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie lub transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności (Dz. U. Nr 16, poz.154)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie wzorów wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska i sposobu ich przedstawiania (Dz. U. Nr 100, poz. 920 i z 2003 r. Nr 113, poz. 1075)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie rodzajów odpadów lub ich ilości, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów oraz kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1735)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 28 października 2002 roku w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie lub transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności, oraz podstawowe wymagania dla zbierania i transportu tych odpadów (Dz. U. Nr 188, poz.1575)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 104, poz. 982)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2005 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 103, poz. 872)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady są niebezpieczne (Dz. U. Nr 128, poz.1347)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi (Dz. U. Nr 192, poz.1968)

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 września 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych sposobów i warunków unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych (Dz. U. Nr 200, poz. 2061)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lutego 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów odpadów innych niż niebezpieczne oraz rodzajów instalacji i urządzeń, w których dopuszcza się ich termiczne przekształcenie (Dz. U. Nr 25, poz. 221)

2.2. Odpady komunalne

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art.1, ust.1).

W rozdziale pierwszym zawierającym przepisy ogólne, zdefiniowano pojęcie odpadów komunalnych. Przez odpady komunalne rozumie się odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych (art.3, ust.3, pkt.4)

Komunalne osady ściekowe w rozumieniu ustawy to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych (art.3, ust.3, pkt.2)

Do odpadów komunalnych zaliczamy między innymi papier, tekturę, szkło, odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odzież i tekstylia, rozpuszczalniki, kwasy, odczynniki fotograficzne, lampy fluorescencyjne, urządzenia zawierające freony, oleje i tłuszcze jadalne, detergenty, baterie i akumulatory, drewno, tworzywa sztuczne, metale, odpady zmiotek wentylacyjnych. (Rozporządzenie Ministra Środowiska z 27.09.2001r. w sprawie katalogu odpadów, Dz. U. nr 112, poz. 1206, 2001r.).

Podstawową zasadą obowiązującą w gospodarce odpadami, w szczególności odpadami komunalnymi, jest zapobieganie ich powstawaniu. W związku z tym w pierwszej kolejności wytwórca odpadów jest obowiązany do stosowania takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, które zapobiegają ich powstawaniu lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość. Posiadacz odpadów obowiązany jest do poddania ich odzyskowi, a jeśli jest on niemożliwy lub nieuzasadniony z przyczyn ekologicznych, to odpady te powinien unieszkodliwić.

Podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunek gospodarki odpadami, a zwłaszcza odpadami komunalnymi, na wszystkich szczeblach administracji publicznej: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym są plany gospodarki odpadami. Plany te służą osiągnięciu celów polityki ekologicznej państwa.

Ustawa o odpadach zwraca uwagę na szczególny rodzaj odpadów, jakimi są komunalne osady ściekowe.

Mogą one być stosowane:

- w rolnictwie, rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz;
- do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne;
- do dostosowywania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;
- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu;
- do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz (art. 43, ust.1);

Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane tylko wówczas, jeżeli są ustabilizowane oraz przygotowane odpowiednio do celu i sposobu ich zastosowania;

komunalne osady ściekowe nie mogą być stosowane na:

- obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody;
- wewnętrznych terenach ochrony pośredniej stref ochronnych ujęć wody;
- w pasie gruntu o szerokości 50 m bezpośrednio przylegającego brzegów jezior i cieków;
- terenach zalewowych, czasowo podtopionych i bagiennych;

- terenach czasowo zamrożonych i pokrytych śniegiem;
- gruntach o dużej przepuszczalności, stanowiących w szczególności piaski luźne i słabogliniaste oraz piaski gliniaste lekkie, jeżeli poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości mniejszej niż 1,5 m poniżej powierzchni gruntu;
- gruntach rolnych o spadku przekraczającym 10%;
- obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych;
- terenach objętych pozostałymi formami ochrony przyrody nie wymienionymi w pkt.1, jeżeli osady ściekowe zostały wytworzone poza tymi terenami;
- terenach położonych w odległości mniejszej niż 100 m od ujęcia wody, domu mieszkalnego lub zakładu produkcji żywności;
- gruntach, na których rosną rośliny sadownicze i warzywa, z wyjątkiem drzew owocowych;
- gruntach przeznaczonych pod uprawę roślin jagodowych i warzyw, których części jadalne bezpośrednio stykają się z ziemią i są spożywane w stanie surowym - w ciągu 18 miesięcy poprzedzających zbiory i w czasie zbiorów,
- gruntach wykorzystywanych na pastwiska i łąki;
- gruntach wykorzystywanych do upraw pod osłonami (art. 43., ust.6).

Warunki, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu komunalnych osadów, w tym dawki tych osadów, które można stosować na wymienionych uprzednio gruntach, zostały określone szczegółowo w rozporządzeniu z dnia 1 sierpnia 2002 roku o komunalnych osadach ściekowych wydanych przez Ministra Środowiska (Rozporządzenie Ministra Środowiska z 1.08.2002 r. o komunalnych osadach ściekowych, Dz. U. nr 134, poz. 1140, 2002r. z późniejszymi zmianami).

Ustawa o odpadach określa zasady postępowania z odpadami komunalnymi. Odpady komunalne podobnie jak inne rodzaje odpadów mogą podlegać termicznemu przekształceniu. Przekształcenie to może się odbywać wyłącznie w specjalnych spalarniach odpadów komunalnych. Instalacje te powinny być zaprojektowane, wybudowane, wyposażone i użytkowane w sposób zapewniający jak najmniejszą szkodliwość dla zdrowia ludzkiego i środowiska.

2.3. Odpady przemysłowe

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku ściśle nie definiuje pojęcia odpadów przemysłowych. W doktrynie stwierdza się, iż są to odpady powstające w procesach produkcji przemysłowej, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzących od innych wytwórców odpadów, niż zakłady przemysłowe.

W katalogu odpadów wyróżniono następujące tego typu odpady: z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnego. Ponadto odpady pochodzące z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej i organicznej, z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych, kitu, kleju i farb drukarskich (Rozporządzenie Ministra Środowiska 27.09.2001 r. w sprawie katalogu odpadów)

Do odpadów przemysłowych zaliczyć można również odpady ze specjalnych gałęzi przemysłu, a w szczególności odpady powstające przy produkcji samochodów, odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych, odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali niezależnych oraz odpady z produkcji powłok ochronnych.

Odpady przemysłowe, podobnie, jak komunalne oraz inne, podlegają , ogólnym zasadom gospodarowania, wymogom ochrony środowiska, a także planom gospodarki odpadami.

Zakłady przemysłowe oraz podmioty podejmujące działania powodujące powstanie odpadów przemysłowych, powinny takie działania planować, projektować i prowadzić w taki sposób, aby zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ich ilość i negatywne oddziaływania na środowisko, zapewnić zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu oraz zapewnić zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwienie odpadów.

Podobnie jak inne rodzaje odpadów mogą zostać poddane przekształceniom termicznym w specjalnie do tego przygotowanych spalarniach.

2.4. Odpady niebezpieczne

Odpadom niebezpiecznym, Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku poświęca znaczną część przepisów. Regulują one sposób zbierania, magazynowania i transportu tych odpadów. Zwracają uwagę na obowiązki posiadacza takich odpadów, odpowiedzialność karną podmiotów wywożących odpady niebezpieczne za granicę oraz naruszających zasady gospodarowania odpadami. Określają zasady międzynarodowego obrotu odpadami niebezpiecznymi.

Odpady niebezpieczne w rozumieniu w/w Ustawy są to odpady:

- należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście A załącznika nr 2 do ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy lub
- należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście B załącznika nr 2 do ustawy i zawierające którykolwiek ze składników wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy (art. 3 ust.2) ;w załączniku nr 3 przywołanej powyżej ustawy, określono ponadto składniki odpadów, które kwalifikują je jako odpady niebezpieczne.

Odpady uznawane za niebezpieczne posiadają szczególne właściwości m.in. wybuchowość substancji, łatwopalność, stopień drażnienia wywołujący stany zapalne skóry, toksyczność, rakotwórczość, mutagenność, ekotoksyczność, a także stopień szkodliwego działania na rozrodczość. Do składników toksycznych wchodzących w skład odpadów niebezpiecznych zalicza się przede wszystkim takie związki i pierwiastki chemiczne, jak: beryl, związki chromu, związki kobaltu, selen i jego związki, arsen, ołów i jego związki, nieorganiczne związki fluoru, cyjanki, organiczne związki siarki, etery, węglowodany i ich związki z tlenem, azotem lub siarką oraz wiele innych.

Do odpadów niebezpiecznych, wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych zalicza się następujące ich rodzaje:

- Baterie i akumulatory (kod 20 01 33*),
- Detergenty zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 29*),
- Odczynniki fotograficzne (kod 20 01 17*),
- Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 27*),

- Kwasy i alkalia (kod 20 01 14*),
- Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (kod 20 01 21*),
- Leki cytotoksyczne i cytostatyczne (kod 20 01 31*),
- Oleje i tłuszcze (kod 20 01 26*),
- Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy) (kod 20 01 19*),
- Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne i inne niż wymienione (kod 20 01 35*),
- Drewno zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 37*),
- Urządzenia zawierające freony (kod 20 01 23*),
- Rozpuszczalniki (kod 20 01 13*).

Wśród odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w wyniku działalności gospodarczej największą grupę stanowią oleje odpadowe 13 02 i odpady ciekłych paliw 13 07, a także odpady z grupy 16 (odpady nie ujęte w innych grupach) oraz 17 (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej).

Do odpadów niebezpiecznych zaliczane są również w większości odpady medyczne i weterynaryjne.

2.5. Zbiórka, składowanie, magazynowanie i transport odpadów

W rozdziale pierwszym zawierającym przepisy ogólne, Ustawa o odpadach definiuje pojęcia zbierania i magazynowania odpadów. Zgodnie z definicją ustawową magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwieniem. Zbieranie odpadów natomiast, to według ustawodawcy, każde działanie, a w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwienia (art. 3, ust.3, pkt.3 i 23).

Zgodnie z zapisami ustawy odpady powinny być zbierane w sposób selektywny. Rodzaje odpadów, które mogą być zbierane i składowane w sposób nieselektywny określa rozporządzenie Ministra Środowiska.

Ustawa o odpadach wyróżnia trzy typy składowisk odpadów: składowiska odpadów niebezpiecznych, składowiska odpadów obojętnych, składowiska odpadów

innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowiska odpadów to wszelkie obiekty budowlane przeznaczone do składowania odpadów (art. 50, ust.1).

Podmiot planujący budowę składowiska, zobowiązany jest wystąpić z wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę składowiska odpadów. Wniosek obwarowany jest szeregiem warunków formalnych. Organ właściwy do wydawania pozwolenia, określa w nim wymagania zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi, ochronę środowiska oraz ochronę interesów osób trzecich. Pozwolenie na użytkowanie składowiska odpadów, będące kolejnym etapem procedury składowania i magazynowania odpadów, może zostać wydane po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji składowiska odpadów oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska (art. 53, ust.1).

Decyzje o warunkach zabudowy dla tego typu inwestycji, organ właściwy do jej wydania, może uzależnić od uprzednio wydanej ekspertyzy, co do możliwości odzysku lub unieszkodliwienia odpadów w inny sposób niż przez składowanie.

Wyznaczenie składowisk odpadów w pobliżu miejsc szczególnie podatnych na działania ekologiczne, takich jak: lotniska, obiekty zabytkowe, stanowiska archeologiczne czy porty morskie i przystanie, wymaga zgody określonych ustawowo organów administracyjnych.

Składowisko odpadów może zostać zamknięte decyzją: wojewody, gdy przedsięwzięcie znacząco oddziałuje na środowisko oraz starosty w pozostałych przypadkach.

Ustawa o odpadach w art. 55 zakazuje składowania odpadów:

- występujących w postaci ciekłej w tym odpadów zawierających wodę w ilości powyżej 95% masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów;
- właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających wysoce łatwopalnych lub łatwopalnych;
- zakaźnych medycznych i zakaźnych weterynaryjnych;
- powstających w wyniku prac naukowo – badawczych, rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na środowisko jest nieznane;
- opon i ich części, z wyłączeniem opon rowerowych i opon o średnicy zewnętrznej większej niż 1400 mm;
- w śródlądowych wodach powierzchniowych i podziemnych;

- w polskich obszarach morskich;
- w przypadkach określonych w odrębnych przepisach.

Ustawodawca zakazuje rozcieńczania lub sporządzania mieszanin odpadów ze sobą lub z innymi substancjami lub przedmiotami w celu spełnienia kryteriów dopuszczenia odpadów do składowania.

Odpady powinny być składowane w sposób selektywny. Jednakże dopuszcza się składowanie określonych rodzajów odpadów w sposób nieselektywny, jeżeli w wyniku tego działania nie nastąpi zwiększenie negatywnego oddziaływania tych odpadów na środowisko. Przed umieszczeniem odpadów na składowisku, powinny być one poddane procesowi przekształcenia fizycznego, chemicznego lub biologicznego oraz segregacji, w celu ograniczenia zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska (art. 11, ust.2).

Osoba zarządzająca składowiskiem odpadów posiada szereg ustawowo narzuconych obowiązków, a między innymi: powinna ustalić ilość odpadów przed ich przyjęciem na składowisko, zapewnić selektywne składowanie odpadów, utrzymywać i eksploatować składowisko w sposób zapewniający jego właściwe funkcjonowanie, monitorować składowisko odpadów, a także powiadamiać wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stwierdzonych zmianach, wskazujących na możliwość wystąpienia lub powstania zagrożeń dla środowiska (art.59, ust.1). W przypadku niewypełnienia obowiązków przez zarządzającego, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wydać decyzję o wstrzymaniu użytkowania składowiska.

Magazynowanie odpadów może odbywać się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny. Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ilości tych odpadów do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku.

W tym przypadku określenie miejsca i sposobu magazynowania odpadów następuje w:

- pozwoleniu zintegrowanym, o którym mówi Ustawa Prawo ochrony środowiska;
- pozwoleniu na wytwarzanie odpadów;
- decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami;
- informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytwarzanymi odpadami;

- zezwoleniu na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwienia odpadów;
- zezwoleniu na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów (art. 63).

Jak powyżej wspomniano odpady powinny być zbierane w sposób selektywny. Zakazane jest zatem mieszanie odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów oraz mieszanie odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne. Dopuszczalne jest natomiast mieszanie odpadów niebezpiecznych z innymi odpadami niż niebezpieczne, w celu poprawy bezpieczeństwa procesów odzysku lub unieszkodliwiania odpadów powstałych po zmieszaniu, jeżeli w wyniku tych procesów nie nastąpi wzrost zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska.

Odpady niebezpieczne mogą być składowane jedynie na specjalnie przystosowanych do tego celu składowiskach. Stałe odpady niebezpieczne mogą być składowane na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Wydzielone dla stałych odpadów niebezpiecznych, części składowisk odpadów, powinny spełniać wymagania dotyczące lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, określone dla składowisk odpadów niebezpiecznych (art. 57, ust 1-2).

Transport odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania do miejsc odzysku lub unieszkodliwienia odpadów, odbywa się z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie materiałów niebezpiecznych. Minister Transportu określa w drodze rozporządzenia zakres i sposób stosowania przepisów o transporcie materiałów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 19.12.2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych dla transportu odpadów niebezpiecznych, Dz. U. nr 236, poz. 1986, 2002r.).

W rozdziale 8 ustawy o odpadach, ustawodawca zakazuje – z pewnymi wyjątkami – przywozu odpadów niebezpiecznych z zagranicy.

Odpady niebezpieczne, w zakresie ich zbierania, składowania i magazynowania, podlegają planowi gospodarki odpadami. Wniosek o zatwierdzenie takiego programu, obowiązany jest przedłożyć wytwórca odpadów przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów niebezpiecznych.

Obowiązek uzyskania zezwolenia spoczywa również na posiadaczach odpadów – bez względu na ich rodzaj – w zakresie ich zbierania lub transportu.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje starosta, po zaciągnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

2.6. Opłaty i kary w zakresie gospodarki odpadami

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. nr 62, poz. 627, z późniejszymi zmianami) ustanawia opłaty i kary za korzystanie ze środowiska, w tym również w zakresie gospodarki odpadami.

Opłata za korzystanie ze środowiska ponoszona jest za składowanie i magazynowanie odpadów. Wysokość opłaty za składowanie odpadów zależy od ilości i rodzaju składowanych odpadów, a wysokość opłaty podwyższonej zależy również od czasu składowania odpadów. Wysokość administracyjnej kary pieniężnej zależy natomiast od ilości i rodzaju składowanych albo magazynowanych odpadów oraz czasu ich składowania lub magazynowania.

Opłaty i kary pieniężne są ponoszone przez podmioty korzystające ze środowiska – w tym wypadku posiadaczy i wytwórców odpadów – na rachunek właściwego ze względu na miejsce korzystania ze środowiska, urzędu marszałkowskiego.

W razie nie uiszczenia opłaty przez podmiot składający odpady, marszałek województwa wymierza opłatę w drodze decyzji na podstawie własnych ustaleń lub kontroli oraz wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

W określonych w art. 293, ust. 1 – 5 ustawie przypadkach podmiot korzystający ze środowiska ponosi opłaty podwyższone.

Kary pieniężne, wymierzane są w drodze decyzji administracyjnej przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska za naruszenie warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów lub decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów, wymaganych przepisami ustawy o odpadach (art.298).

Za składowanie odpadów z naruszeniem warunków dotyczących rodzaju i sposobów składowania odpadów, określonych w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska, lub magazynowanie odpadów z naruszeniem decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów wymierza się karę w

wysokości 0,1 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę składowania (art.309, ust.2).

Ustawa o odpadach przewiduje natomiast odpowiedzialność karną za określonego rodzaju czyny, związane między innymi z wywożeniem odpadów niebezpiecznych za granicę wbrew obowiązującym przepisom, niezgodnym z wymaganiami składowaniem odpadów, prowadzeniem działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów bez wymaganego zezwolenia, zarządzania składowiskiem odpadów w sposób naruszający obowiązki przewidziane w ustawie. Kary przewidziane w przepisach karnych ustawy o odpadach to: kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 za wywóz odpadów niebezpiecznych za granicę wbrew przepisom oraz kara aresztu lub grzywny.

2.7. Obowiązki organów administracji publicznej w zakresie gospodarki odpadami

2.7.1. Obowiązki wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, wojewody oraz ministra właściwego do spraw środowiska

Organami administracji publicznej odpowiedzialnymi za sprawy ochrony środowiska są: wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, wojewoda, minister właściwy do spraw środowiska. Wojewoda jest właściwy w sprawach związanych z przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko oraz z eksploatacją instalacji na terenach zakładów zaliczanych do tych przedsięwzięć oraz dotyczących przedsięwzięć i zadań na terenach zamkniętych.

W przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne wójt, burmistrz, czy prezydent miasta jest organem właściwym w sprawach wydawania decyzji, przyjmowania wyników pomiarów, przyjmowania zgłoszeń instalacji, z której emisja nie wymaga zezwolenia (art. 378 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska).

Marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawuje kontrolę nad przestrzeganiem i stosowaniem przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów. Organy te mogą również upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich, gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych. Wymienione organy lub osoby przez nie upoważnione są uprawnione do

występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska. Kierownik kontrolowanego podmiotu ora kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są umożliwić przeprowadzenie kontroli oraz udzielić pisemnych lub ustnych informacji w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego (art. 379).

Minister właściwy do spraw środowiska jest organem ochrony środowiska właściwym w sprawach oceny oddziaływania na środowisko dla planów i programów, o których mowa w ustawie „Prawo Ochrony Środowiska”, w stosunku do postępowań prowadzonych przez centralny organ administracji rządowej oraz w sprawach postępowania oceny oddziaływania na środowisko dla wskazań lokalizacyjnych autostrady. W stosunku do pozostałych postępowań właściwy jest wojewoda. (art. 381).

Do osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa, a także stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku unieszkodliwienia odpadów, opracowane są plany gospodarki odpadami.

Minister właściwy do spraw środowiska opracowuje krajowy plan gospodarki odpadami, który jest następnie uchwalany przez Radę Ministrów. Zarząd województwa oraz wójt lub burmistrz powiatu i gminy organizuje odpowiednio projekt wojewódzkiego, powiatowego lub gminnego planu gospodarki odpadami. Minister właściwy do spraw środowiska oraz wymienione zarządy składają, co dwa lata, odpowiednio Radzie Ministrów, sejmikowi województwa, radzie powiatu i radzie gminy, sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami (art. 14 Ustawy o odpadach).

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi jest zatwierdzany w drodze decyzji przez wojewodę, dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz gdy dotyczy eksploatacji instalacji na terenach zakładów zaliczanych do tych przedsięwzięć, natomiast dla pozostałych przedsięwzięć jest zatwierdzony przez starostę. Wojewoda i starosta zatwierdzają program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Kopię decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta (art. 19). W wypadku, gdy wytwórca odpadów niebezpiecznych narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z decyzją zatwierdzającą program gospodarki odpadami, właściwy organ wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń, które w razie

niezastosowania się do zaleceń mogą doprowadzić do wstrzymania decyzji w zakresie objętym programem gospodarki odpadami niebezpiecznymi, co nie powoduje obowiązku usunięcia skutków prowadzonej działalności na koszt wytwórcy odpadów niebezpiecznych.

Informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami przedkłada się wojewodzie lub staroście, według właściwości miejsca wytwarzania odpadów.

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, obowiązany jest do uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie wydawane jest w drodze decyzji, przez wojewodę lub starostę, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

W zakresie zbierania lub transportu odpadów, posiadacz odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie, które wydaje starosta po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, lub prezydenta miasta oraz powiatowego inspektora sanitarnego. Kopię wydanej decyzji starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa.

Posiadacz odpadów, który uzyskuje zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania lub transportu odpadów, ale narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem, jest wzywany przez organ do zaniechania naruszeń, a jeśli mimo wezwania nie dostosuje się do zaleceń, właściwy organ cofa to zezwolenie bez odszkodowania (art. 30).

Wytwórca odpadów, który prowadzi działalność w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania, lub transportu odpadów, jest zwolniony z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenia tej działalności, jeżeli posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Jeżeli miejsce działalności jest inne niż miejsce wytwarzania odpadów, właściwy organ wydając pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, zasięga opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (art. 31, ust 1 i 4).

Posiadacz odpadów jest obowiązany do prowadzenia ich ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych i jest zobowiązany na żądanie marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce wytwarzania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów do przedłożenia ewidencji odpadów.

2.8. Prawo Unii Europejskiej w dziedzinie gospodarki odpadami

Prawodawstwo Unii europejskiej określa ogólne ramy prawne i zasady gospodarki odpadami. Zadaniem krajów członkowskich jest transponowanie postanowień dyrektyw UE do prawodawstwa krajowego. Podstawowym założeniem gospodarki odpadami w Unii Europejskiej jest istnienie odpowiedniego systemu zarządzania na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, a także odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej bezpieczne zbieranie, sortowanie, transport, recykling, odzyskiwanie materiałów i energii z odpadów oraz unieszkodliwianie wszystkich rodzajów wytwarzanych odpadów

Podstawowym, unijnym aktem prawnym dotyczącym gospodarowania odpadami jest Dyrektywa ramowa nr 75/442/EWG. Dyrektywa ta ustanawia definicje, zasady i procedury dotyczące odpadów oraz osadza gospodarkę odpadami w określonych ramach instytucjonalnych.

Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie wymóg zapewnienia odzysku lub usuwania odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu i nie powodujący szkód w środowisku. Państwa członkowskie mają obowiązek wprowadzić zakaz wyrzucania, zwalaki i niekontrolowanych wysypisk odpadów.

Dyrektywa ramowa opisuje odnoszącą się do gospodarowania odpadami hierarchię działań technicznych od najbardziej korzystnych do najmniej pożądanых. Kładzie szczególny nacisk na zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich produkcji. Na drugim miejscu umiejscawia ich utylizację. Składowanie odpadów wymienia jako czynność najmniej pożądaną. Stanowi ono jednakże nieodzowny element wszystkich systemów gospodarowania odpadami. Założenia dyrektywy ramowej sugerują, iż składowanie należy w miarę możliwości ograniczać, że należy wszystkie odpady poddawać recyklingowi, powtórnemu przetworzeniu, lub przetworzyć na tyle, by zminimalizować potrzebę wykorzystania przestrzeni na składowiskach oraz potencjalne zagrożenia płynące z takiego składowania.

Ponadto zgodnie z dyrektywą ramową kraje członkowskie są zobligowane do zmniejszania negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko poprzez promowanie rozwoju czystszych technologii, poprawy procesów produkcyjnych i technik unieszkodliwiania. Muszą one także zachęcać do odzysku, w tym wykorzystywania odpadów jako źródeł energii.

Zgodnie z omawianą dyrektywą, właściwe organy administracji publicznej są zobowiązane opracować programy gospodarowania odpadami, obejmujące takie elementy jak rodzaj, ilość i pochodzenie odpadów przeznaczonych do odzysku lub usunięcia, określenie odpowiednich terenów lub urządzeń służących usuwaniu odpadów i specjalne postanowienia dotyczące poszczególnych rodzajów odpadów. Plany gospodarki odpadami mogą także określać osoby oraz koszty i środki wykorzystywane do stymulowania działań w zakresie racjonalizacji zbiórki, sortowania i unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z zapisami dyrektywy organy administracji publicznej powinny wydawać stosowne zezwolenia w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Według zasady „zanieczyszczający płaci” koszty zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów muszą być ponoszone przez posiadacza, w tym także wytwórcę odpadów (Źródło: „Poradnik, powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami” 2002).

Drugą, najistotniejszą dyrektywą unijną jest dyrektywa o składowaniu odpadów nr 99/31/UE. Określa ona wymogi techniczne i dotyczące zarządzania operacjami składowania. Głównym celem dyrektywy jest zapewnienie minimalnych wymagań w zakresie unieszkodliwiania odpadów przez składowanie na składowiskach w UE, w celu zapobiegania lub redukcji możliwych ujemnych oddziaływań na środowisko, wynikających z emisji do powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, a także jakiegokolwiek ryzyka dla ludzkiego zdrowia przez cały okres eksploatacji składowiska. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez spełnienie surowych wymagań eksploatacyjnych i technicznych.

Dyrektywa zobowiązuje kraje członkowskie do podejmowania szeregu działań prowadzących do spełnienia tego celu, w tym do obróbki odpadów przed składowaniem, wykluczenia współskładowania (mieszania odpadów niebezpiecznych z innymi odpadami), prowadzenia monitoringu w trakcie eksploatacji i po zamknięciu, i rekultywacji składowiska.

Zgodnie z omawianą dyrektywą kraje członkowskie muszą także przygotować i wdrożyć krajowe strategie prowadzące do zredukowania ilości składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, aby osiągnąć określone cele oraz przygotowywać plany naprawcze dla istniejących składowisk w celu dostosowania ich do wymogów stawianych przez dyrektywę.

Kraje członkowskie muszą zapewnić, że dotychczas eksploatowane składowiska zostaną zamknięte, jeśli nie spełnią w określonym czasie wymogów tej dyrektywy, a wszystkie nowo powstające składowiska muszą w pełni odpowiadać jej założeniom. Kraje Unii Europejskiej są także zobligowane do przekazywania (co trzy lata) Komisji raportów omawiających wdrażanie wymagań dyrektywy.

Dyrektywa określa również wymagania stawiane wszystkim typom składowisk, definiowanych jako miejsca unieszkodliwiania odpadów, poprzez ich deponowanie na lub w gruncie, w tym: wymagania dotyczące lokalizacji, projektowania, monitoringu i eksploatacji. Ponadto określono w niej standardową procedurę przyjmowania odpadów na składowiska, mającą na celu unikanie wszelkich zagrożeń środowiskowych oraz listę odpadów, które nie mogą być przyjmowane na składowiska.

W Unii Europejskiej funkcjonuje ponadto szereg innych uregulowań w zakresie gospodarki odpadami. Ogólną strukturę prawodawstwa unijnego w tym zakresie przedstawiono na rycinie poniżej:

2.9. Okresy przejściowe

Polski system prawny od roku 1991 powoli dostosowywany był do regulacji unijnych. Podpisany 16 grudnia 1991 r. Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony, zawierał zobowiązanie strony polskiej do powstrzymania się od ustanawiania nowych przepisów, które byłyby niezgodne z normami unijnymi.

Rzeczywisty proces dostosowywania polskich przepisów prawa ochrony środowiska do prawnych standardów wypracowanych w Unii Europejskiej był szczególnie widoczny w latach 1999 – 2001. Dostosowanie objęło: prawo horyzontalne, ochronę przyrody, jakość wód, ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych i ocena ryzyka, jakość powietrza, hałas z urządzeń, chemikalia i organizmy modyfikowane genetycznie, bezpieczeństwo jądrowe, ochronę przed promieniowaniem i gospodarkę odpadami.

Rozdział negocjacyjny zatytułowany „Środowisko” zamknięto podczas sesji Konferencji Akcesyjnej w dniu 26 października 2001 r. Wówczas Unia Europejska zaakceptowała 9 wniosków o okresy przejściowe. W zakresie gospodarki odpadami

Polska uzyskała okresy przejściowe (czyli dodatkowy czas na dostosowanie krajowych regulacji) w odniesieniu do następujących dyrektyw unijnych:

- dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych 5-letni okres przejściowy (do 31.12. 2007 r.);
- dyrektywa 99/31/WE w sprawie składowisk odpadów 10-letni okres przejściowy (do 01. 07. 2012r.);
- rozporządzenie 259/93/EWG w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar 5 - letni okres przejściowy (do 31.12.2007 r.) dla niektórych grup odpadów przeznaczonych do odzysku z tzw. „zielonej listy” dla wybranych odpadów przeznaczonych do odzysku z tzw. „pomarańczowej listy” z możliwością przedłużenia do 2012 r. po uprzednim uzasadnieniu w odniesieniu do odpadów tworzyw sztucznych („zielona lista”) oraz grupy odpadów z „listy żółtej”.

Należy zaznaczyć, iż w Polsce jako państwie członkowskim UE bezpośrednio zastosowanie znajdują rozporządzenia unijne zastępujące z mocy prawa niezgodne z nimi ustawowe przepisy krajowe. Istotna część unijnego prawa ochrony środowiska znajduje się zaś właśnie w rozporządzeniach.

3. Uwarunkowania wewnętrzne

3.1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wąsosz

W Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Wąsosz w ramach programu rozwoju ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami przewidziano do realizacji następujące zadania:

1. Dokończenie budowy składowiska odpadów w miejscowości Rudna Wielka,
2. Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Wrząca Śląska,
3. Wprowadzenie segregacji odpadów „u źródła”.

III. AKTUALNY STAN GOSPODARKI ODPADAMI

1. Rodzaj, ilość i źródła powstających odpadów

Ustawa o odpadach z 2001 r. określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z art. 3 przytoczonej ustawy przez odpady rozumie się każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, (określonych w załączniku nr 1 do ustawy), których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do ich pozbycia się jest obowiązany. Na terenie gminy wytwarzane są odpady komunalne, z sektorów handlowego, publicznego oraz gospodarczego. Osobnymi grupami są komunalne odpady ciekłe i odpady niebezpieczne. Z uwagi na specyfikę każdej z wymienionych grup problematykę gospodarki odpadami podzielono na osobne działy.

Dane dotyczące aktualnego stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Wąsosz zamieszczone w Planie pochodzą z następujących źródeł:

- Informacje dostarczone przez Urząd Miejski Wąsosza,
- Informacje zawarte w Wojewódzkim i Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami,
- Dane zgromadzone przez WIOŚ,
- Dane dostarczone przez podmioty zajmujące się odbiorem odpadów i eksploatacją składowiska – Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wąsoszu.

W przypadku braku możliwości uzyskania danych lub posiadania danych niepełnych, informacje sporządzono szacunkowo, w oparciu o przyjęte wskaźniki.

1.1. Odpady z sektora komunalnego

Ustawa o odpadach z 2001 r. definiuje odpady komunalne jako powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców, które ze względu na swój

charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Z powyższej definicji wynika, że źródłami powstawania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty handlowo – usługowe i produkcyjne,
- restauracje, stołówki, punkty gastronomiczne,
- instytucje i urzędy,
- szkoły i zakłady wychowawcze,
- placówki kulturalno – oświatowe,
- podmioty gospodarcze.

Z punktu widzenia pochodzenia odpadów komunalnych oraz ich składu i możliwości unieszkodliwiania bądź odzysku wyróżnia się następujące grupy odpadów:

- odpady organiczne (domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego i pochodzenia zwierzęcego ulegające biodegradacji oraz odpady pochodzące z pielęgnacji ogródków przydomowych, kwiatów domowych - ulegające biodegradacji),
- papier i karton (opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe na bazie papieru, papier i tektura - nieopakowaniowe - ulegające biodegradacji),
- tworzywa sztuczne (opakowania z tworzyw sztucznych, tworzywa sztuczne nieopakowaniowe),
- tekstylia,
- szkło (opakowania ze szkła, szkło - nieopakowaniowe),
- metale (opakowania z blachy stalowej, opakowania z aluminium, pozostałe odpady metalowe),
- drobna frakcja popiołowa - odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych (głównie węgla), wyodrębniono tę frakcję jako nieprzydatną do odzysku i unieszkodliwiania innymi metodami poza składowaniem,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane - odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych - w części wchodzącej w strumień odpadów komunalnych

- odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie domowych odpadów komunalnych.

Ponadto w skład odpadów komunalnych wchodzi również odpady wielkogabarytowe, z pielęgnacji terenów zielonych, z oczyszczenia ulic i placów. Z sektora komunalnego pochodzi również część odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych.

Do strumienia odpadów komunalnych trafiają odpady niebezpieczne, związane z działalnością bytową ludzi:

- zużyte baterie,
- akumulatory,
- świetlówki,
- termometry rtęciowe,
- opakowania po farbach i lakierach,
- zużyte rozpuszczalniki,
- smary,
- przeterminowane leki.

Według danych z 2002 roku w gminie Wąsosz zebrano 1444 Mg odpadów – w skali powiatu i na tle ościennych gmin Wąsosz produkowała w tym okresie najwięcej zaraz po Górze odpadów. Wynika to zapewne z niemal całościowego okubłowania mieszkańców.

Tabela III.1. Zestawienie gmin powiatu górowskiego wraz z danymi o ilości mieszkańców i ilości powstających odpadów komunalnych.

Lp.	Gmina	ludność	odpady m ³	odpady Mg	m ³ /Mk	kg/Mk
	Góra miasto	13 274	25 614	3 499	1,93	264
	Góra gmina	8 835	6 404	875	0,72	99
1	Góra łącznie	22 109	32 018	4 374	1,45	198
2	Wąsosz m-to i gm	7 694	7 220	1 444	0,94	188
3	Niechlów	5 432	332	66	0,06	12
4	Jemielno	3 256	670	133	0,21	41
	POWIAT	38 491	40 240	6 018	1,05	156

Na terenie gminy Wąsosz w roku 2005 zebranych zostało 1860 Mg odpadów komunalnych. Według danych otrzymanych z ZBGKiM Wąsosz od roku 2000 na terenie gminy zbiera się od około 1800 ton odpadów komunalnych rocznie. W tabeli poniżej zamieszczono ilość odpadów wytworzonych na terenie gminy latach 2000-2005 (Tabela III.4.).

Tabela III.2. Odpady komunalne pochodzące od mieszkańców oraz z przedsiębiorstw, zebranych w latach 2000 – 2005

	Lata					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Liczba ludności	7637	7608	7661	7734	7787	7786
Ilość odpadów [Mg]	b.d.	1400	1444	1860	2100	2100

Z powyższych danych wynika, iż na terenie gminy ilość wytwarzanych odpadów w kilogramach na mieszkańca na rok wynosi 2100000/7786 czyli **269,71 kg/M/r.** W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, dla powiatu górowskiego podano wartość 255 kg/Mk/rok. Różnica pomiędzy tymi dwoma wartościami może wynikać z faktu niemal 100 % okubłowania mieszkańców.

Z danych na rok 2005 opracowano dla poszczególnych sołectw wartości szacunkowe wyliczone na podstawie Krajowego Planu Gospodarki Odpadami. Są to jedynie wartości szacunkowe opracowane celem wskazania swoistych zaleceń KPGO. Nie można opracować rzeczywistych danych z uwagi na brak wszystkich wskaźników.

Tabela III.3. Szacunkowa wartość liczby odpadów komunalnych wytwarzanych w poszczególnych miejscowościach i mieście Wąsoszu

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Szacunkowa suma odpadów [t]
Baranowice	68	15,23
Bartków	54	12,10
Bełcz Górny	94	21,06
Bełcz Mały	149	33,38
Chocieborowice	218	48,84
Cieszkowice	260	58,24
Czarnoborsko	132	29,57
Czeladź Wielka	305	68,32
Czeladź Wielka-Stefanów	16	3,58
Dochowa	133	29,79
Drozdowice Małe	66	14,78
Drozdowice Wielkie	75	16,80
Drozdowice Wielkie-Jawor	34	7,62
Drozdowice Wielkie-Marysin	18	4,03
Gola Wąsoska	83	18,59

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Szacunkowa suma odpadów [t]
Gola Wąsoska-Podmieście	61	13,66
Górka Wąsoska	90	20,16
Kamień Górski	272	60,93
Kąkolno	21	4,70
Kowalewo	132	29,57
Lechitów	69	15,46
Lechitów-Sądowel	16	3,58
Lubiel	334	74,82
Lubiel-Czaple	22	4,93
Ługi	81	18,15
Ługi-Uniślawice	52	11,65
Ostrawa	6	1,34
Płoski	164	36,74
Płoski-Kobylniki	21	4,70
Pobiel	459	102,82
Pobiel-Młynary	22	4,93
Rudna Mała	96	21,51
Rudna Wielka	165	36,96
Sułów Wielki	86	19,27
Świniary	99	22,18
Świniary-Borowno	58	12,99
Wiewierz	198	44,35
Wiklina	113	25,31
Wodniki	100	22,40
Wrząca Śląska	134	30,02
Wrząca Wielka	70	15,68
Zbaków Dolny	61	13,66
Zbaków Górny	110	24,64
Zubrza	23	5,15
Wąsosz	2946	659,95
Razem	7786	1744,18

Z powyższego zestawienia danych wynika, iż całościowo w większości sołectw na terenie gminy Wąsosz ilość wytwarzanych odpadów jest taka sama jak wartości szacunkowe. Sytuacja może być wynikiem niemal 100 % okubłowania mieszkańców i wysokiej świadomości w zakresie zbiórki odpadów.

W Krajowym Planie Gospodarki Odpadami zostały ustalone wskaźniki ilościowej i jakościowej charakterystyki odpadów komunalnych, z podziałem na odpady powstające na terenach zabudowy miejskiej i wiejskiej. Pod uwagę brano wskaźniki przypisane dla terenów wiejskich i miejskich.

Tabela III.4. Wskaźniki generowania strumieni odpadów komunalnych dla obszarów wiejskich oraz masa poszczególnych strumieni w każdym sołectwie [kg/r]

Miejscowość	Liczba mieszk.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Baranowice	68	1503,48	282,88	723,52	1049,24	117,64	1430,04	460,36	316,2	68	1284,52	309,4	110,84	31,96	901	2739,04	1020	2720	136
Bartków	54	1193,94	224,64	574,56	833,22	93,42	1135,62	365,58	251,1	54	1020,06	245,7	88,02	25,38	715,5	2175,12	810	2160	108
Belcz Górny	94	2078,34	391,04	1000,16	1450,42	162,62	1976,82	636,38	437,1	94	1775,66	427,7	153,22	44,18	1245,5	3786,32	1410	3760	188
Belcz Mały	149	3294,39	619,84	1585,36	2299,07	257,77	3133,47	1008,73	692,85	149	2814,61	677,95	242,87	70,03	1974,25	6001,72	2235	5960	298
Chocieborowice	218	4819,98	906,88	2319,52	3363,74	377,14	4584,54	1475,86	1013,7	218	4118,02	991,9	355,34	102,46	2888,5	8781,04	3270	8720	436
Cieszkowice	260	5748,6	1081,6	2766,4	4011,8	449,8	5467,8	1760,2	1209	260	4911,4	1183	423,8	122,2	3445	10472,8	3900	10400	520
Czarnoborsko	132	2918,52	549,12	1404,48	2036,76	228,36	2775,96	893,64	613,8	132	2493,48	600,6	215,16	62,04	1749	5316,96	1980	5280	264
Czeladź Wielka	321	7097,31	1335,36	3415,44	4953,03	555,33	6750,63	2173,17	1492,65	321	6063,69	1460,55	523,23	150,87	4253,25	12929,88	4815	12840	642
Dochowa	133	2940,63	553,28	1415,12	2052,19	230,09	2796,99	900,41	618,45	133	2512,37	605,15	216,79	62,51	1762,25	5357,24	1995	5320	266
Drozdowice Małe	66	1459,26	274,56	702,24	1018,38	114,18	1387,98	446,82	306,9	66	1246,74	300,3	107,58	31,02	874,5	2658,48	990	2640	132
Drozdowice Wielkie	127	2807,97	528,32	1351,28	1959,61	219,71	2670,81	859,79	590,55	127	2399,03	577,85	207,01	59,69	1682,75	5115,56	1905	5080	254
Gola Wąsoska	144	3183,84	599,04	1532,16	2221,92	249,12	3028,32	974,88	669,6	144	2720,16	655,2	234,72	67,68	1908	5800,32	2160	5760	288
Górka Wąsoska	90	1989,9	374,4	957,6	1388,7	155,7	1892,7	609,3	418,5	90	1700,1	409,5	146,7	42,3	1192,5	3625,2	1350	3600	180
Kamień Górski	272	6013,92	1131,52	2894,08	4196,96	470,56	5720,16	1841,44	1264,8	272	5138,08	1237,6	443,36	127,84	3604	10956,16	4080	10880	544
Kąkolno	21	464,31	87,36	223,44	324,03	36,33	441,63	142,17	97,65	21	396,69	95,55	34,23	9,87	278,25	845,88	315	840	42
Kowalewo	132	2918,52	549,12	1404,48	2036,76	228,36	2775,96	893,64	613,8	132	2493,48	600,6	215,16	62,04	1749	5316,96	1980	5280	264
Lechitów	85	1879,35	353,6	904,4	1311,55	147,05	1787,55	575,45	395,25	85	1605,65	386,75	138,55	39,95	1126,25	3423,8	1275	3400	170
Lubiel	356	7871,16	1480,96	3787,84	5493,08	615,88	7486,68	2410,12	1655,4	356	6724,84	1619,8	580,28	167,32	4717	14339,68	5340	14240	712
Ługi-Uniślawice	133	2940,63	553,28	1415,12	2052,19	230,09	2796,99	900,41	618,45	133	2512,37	605,15	216,79	62,51	1762,25	5357,24	1995	5320	266
Ostrawa	6	132,66	24,96	63,84	92,58	10,38	126,18	40,62	27,9	6	113,34	27,3	9,78	2,82	79,5	241,68	90	240	12
Płoski	185	4090,35	769,6	1968,4	2854,55	320,05	3890,55	1252,45	860,25	185	3494,65	841,75	301,55	86,95	2451,25	7451,8	2775	7400	370
Pobiel	504	11143,44	2096,64	5362,56	7776,72	871,92	10599,12	3412,08	2343,6	504	9520,56	2293,2	821,52	236,88	6678	20301,12	7560	20160	1008
Rudna Mała	96	2122,56	399,36	1021,44	1481,28	166,08	2018,88	649,92	446,4	96	1813,44	436,8	156,48	45,12	1272	3866,88	1440	3840	192

Miejscowość	Liczba miesz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Rudna Wielka	165	3648,15	686,4	1755,6	2545,95	285,45	3469,95	1117,05	767,25	165	3116,85	750,75	268,95	77,55	2186,25	6646,2	2475	6600	330
Sułów Wielki	86	1901,46	357,76	915,04	1326,98	148,78	1808,58	582,22	399,9	86	1624,54	391,3	140,18	40,42	1139,5	3464,08	1290	3440	172
Świniary	157	3471,27	653,12	1670,48	2422,51	271,61	3301,71	1062,89	730,05	157	2965,73	714,35	255,91	73,79	2080,25	6323,96	2355	6280	314
Wiewierz	198	4377,78	823,68	2106,72	3055,14	342,54	4163,94	1340,46	920,7	198	3740,22	900,9	322,74	93,06	2623,5	7975,44	2970	7920	396
Wiklina	113	2498,43	470,08	1202,32	1743,59	195,49	2376,39	765,01	525,45	113	2134,57	514,15	184,19	53,11	1497,25	4551,64	1695	4520	226
Wodniki	100	2211	416	1064	1543	173	2103	677	465	100	1889	455	163	47	1325	4028	1500	4000	200
Wrząca Śląska	134	2962,74	557,44	1425,76	2067,62	231,82	2818,02	907,18	623,1	134	2531,26	609,7	218,42	62,98	1775,5	5397,52	2010	5360	268
Wrząca Wielka	70	1547,7	291,2	744,8	1080,1	121,1	1472,1	473,9	325,5	70	1322,3	318,5	114,1	32,9	927,5	2819,6	1050	2800	140
Zbaków Dolny	61	1348,71	253,76	649,04	941,23	105,53	1282,83	412,97	283,65	61	1152,29	277,55	99,43	28,67	808,25	2457,08	915	2440	122
Zbaków Górny	110	2432,1	457,6	1170,4	1697,3	190,3	2313,3	744,7	511,5	110	2077,9	500,5	179,3	51,7	1457,5	4430,8	1650	4400	220
Wąsosz	2946	265729,2	29460	54854,52	122317,9	13728,36	142203,4	45751,38	35646,6	5892	82841,52	37679,34	13463,22	3918,18	42127,8	137578,2	58920	117840	8838

1. Odpady kuchenne ulegające biodegradacji,
2. Odpady zielone,
3. Papier i tektura (nieopakowaniowe),
4. Opakowania z papieru i tektury,
5. Opakowania wielomateriałowe,
6. Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe),
7. Opakowania z tworzyw sztucznych,
8. Szkło (nieopakowaniowe),
9. Opakowania ze szkła,
10. Metale,
11. Opakowania z blachy,
12. Opakowania z aluminium,
13. Tekstylia,
14. Odpady mineralne,
15. Drobną frakcją popiołową,
16. Odpady wielkogabarytowe,
17. Odpady budowlane,
18. Odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie odpadów komunalnych.

Z powyższej tabeli wynika iż na terenach wiejskich odpady kuchenne, ulegające biodegradacji stanowią prawie czterokrotnie mniejszą frakcję aniżeli w miastach. Wynika to z faktu wykorzystania tychże odpadów w procesach kompostowania, jako karmy dla zwierząt hodowlanych, a także spalana w paleniskach domowych.

Analiza składu morfologicznego odpadów wskazuje, że głównym komponentem odpadów terenów z terenów wiejskich jest frakcja mineralna. Znaczącą część odpadów stanowi papier, tektura oraz tworzywa sztuczne. (Tabela III.9.).

Tabela III.5. Skład morfologiczny odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w % masy – dla województwa dolnośląskiego

Frakcja	Tereny miejskie	Tereny wiejskie	Średnio w województwie
biofrakcja	23,7	11,61	21,45
papier	17,84	12,50	16,84
tworzywa sztuczne	15,02	12,50	14,55
tekstyli	2,82	2,23	2,71
szkło	7,04	8,93	7,39
metale	4,46	3,13	4,21
mineralne	23,71	41,52	27,04
wielkogabarytowe	4,69	6,70	5,07
niebezpieczne	0,70	0,89	0,74

Strukturę strumienia odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy obliczono w oparciu o wskaźniki generowania strumienia poszczególnych rodzajów odpadów. Wskazuje ona jednoznacznie na największy udział frakcji mineralnej i drobnej w odpadach produkowanych na terenie gminy (Tabela III.10.).

Tabela III.6. Szacunkowa ilość i udział poszczególnych frakcji w odpadach komunalnych powstających w ciągu roku w gospodarstwach domowych na terenie gminy Wąsosz (Mg/rok)

Liczba ludności w 2005	Biofrakcja (0,012)	Odpady podatne na segregację				Pozostałe	
		Papier i tektura (0,0125)	Szkło (0,009)	Tworzywa sztuczne (0,0125)	Metale (0,003)	Tekstyli (0,002)	Odpady mineralne i frakcja drobna (0,042)
7786	93,4	97,33	70,07	97,33	23,36	15,57	327,01

Zródło: Opracowanie na podstawie wskaźników WPGO (wartości wskaźników zaokrąglono)

1.1.1. Odpady wielkogabarytowe

Na terenie gminy prowadzi się zorganizowaną zbiórkę odpadów wielkogabarytowych. 2 razy w ciągu roku organizowane są tzw. „wystawki”. Ponadto odpady wielkogabarytowe zbierane są w razie potrzeby na indywidualne zlecenie.

Trudno jednakże jednoznacznie określić ich udział w ogólnej masie odpadów z uwagi na natychmiastowe ich zagospodarowywanie i recykling. Elementy drewniane są oddzielane i poddawane procesom termicznego przekształcania w kotłowniach na biomasę zlokalizowanych w 2 szkołach na terenie gminy Wąsosz – w Czarnoborskiej w Pobielu. Pozostałości odpadów wielkogabarytowych są mieszane z odpadami komunalnymi zebranymi od mieszkańców.

Z powodu braku danych ilość powstających odpadów wielkogabarytowych określić można jedynie szacunkowo w oparciu o wskaźniki zaczerpnięte z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (Tabela III.11.).

Tabela III.7. Ilość odpadów wielkogabarytowych z terenu gminy Wąsosz w 2005, oszacowana w oparciu o wskaźniki nagromadzenia

Liczba ludności	Wskaźnik nagromadzenia kg/M/rok	Odpady wielkogabarytowe ogółem w Mg/rok
7786	0,0067	52,17

Skład morfologiczny odpadów wielkogabarytowych przedstawiono natomiast w tabeli III.12.

Tabela III.8. Skład morfologiczny odpadów wielkogabarytowych

Rodzaj odpadu	Udział %
Drewno	60 %
Metale	30%
Inne (balastowe, materace, plastik itp.)	10%
Razem	100 %

Podobnie jak w przypadku odpadów wielkogabarytowych ze względu na brak danych również i ilość powstających odpadów budowlanych określić można jedynie szacunkowo, w oparciu o wskaźniki zaczerpnięte z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (Tabela III.13.).

Tabela III.9. Ilość odpadów budowlanych z terenu gminy Wąsosz, oszacowana w oparciu o wskaźniki nagromadzenia

Liczba ludności	Wskaźnik nagromadzenia kg/M/rok	Odpady budowlane ogółem w Mg/rok
7786	40	311,44

1.1.2. Odpady opakowaniowe

Ilość wytworzonych odpadów opakowaniowych została oszacowana w oparciu o wskaźniki nagromadzenia zaczerpnięte z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (tabela III.14).

Tabela III. 10. Ilość odpadów opakowaniowych z terenu gminy Wąsosz, oszacowana w oparciu o wskaźniki nagromadzenia

Liczba ludności	Wskaźnik nagromadzenia kg/M/rok	Odpady opakowaniowe w Mg/rok
7786	45	350,37

1.2. Odpady z sektora handlowego i publicznego

Odpady wytwarzane w sektorze handlowym i publicznym tylko nieznacznie różnią się od odpadów powstających w zabudowie mieszkaniowej. Różnice dotyczą zwłaszcza składu morfologicznego. W ogólnym składzie tych odpadów przeważają opakowania – papier, tektura, tworzywa sztuczne.

Tab. III.11 Skład morfologiczny odpadów komunalnych z obiektów infrastruktury

Fracja odpadów	Udział %
Odpady organiczne	10
Papier i tektura	30
Tworzywa sztuczne	30
Szkło	10
Metale	5
Tekstyli	3
Odpady mineralne i frakcja drobna	12

Z uwagi na fakt, iż odpady z sektora handlowego i publicznego są zbierane i unieszkodliwiane razem z odpadami z sektora komunalnego, ich charakterystykę ilościową i jakościową podano łącznie z odpadami z sektora komunalnego.

1.3. Odpady z sektora gospodarczego

Podstawowym źródłem powstawania odpadów w sektorze gospodarczym jest działalność przemysłowa, rolnicza i usługowa, a w przypadku odpadów niebezpiecznych także służba zdrowia i szkolnictwo.

Pod względem gospodarczym gmina Wąsosz zalicza się do słabo rozwiniętych. Na terenie gminy nie istnieją większe zakłady przemysłowe, które mogłyby być znaczącymi producentami odpadów. Dlatego też nie istnieje nagła konieczność utworzenia systemu zbiórki odpadów powstających w sektorze gospodarczym. Jednakże w długofalowym okresie czasu utworzyć należy podstawy takiego systemu.

1.4. Komunalne osady ściekowe

Szczególną grupę odpadów stanowią komunalne osady ściekowe. Według ustawy o komunalne osady ściekowe są to pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych.

Ilość osadów w głównej mierze uzależniona jest od technologii oczyszczania, tzn. sposobu i stopnia mechaniczno-biologicznego oczyszczania ścieków. Procesom oczyszczania ścieków towarzyszy powstawanie odpadów, do których zalicza się:

- skratki (kod 19 08 01),
- zawartość piaskowników (kod 19 01 02),
- odpady z procesów stabilizacji i odwadniania osadów, w tym ustabilizowane komunalne osady ściekowe (kod 19 08 05).

Na terenie gminy Wąsosz funkcjonują następujące oczyszczalnie ścieków:

- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Wąsoszu przy ul. Rzemieślniczej;
- mechaniczno-biologiczna osiedlowa oczyszczalnia ścieków przy Gimnazjum;

Roczna produkcja osadów ściekowych wytworzonych przez obie oczyszczalnie ścieków wynosi ok. 21 ton/rok. Ilość osadów powstających w pozostałych oczyszczalniach jest znikoma. Stopień uwodnienia osadów komunalnych wynosi ok. 98%.

Według danych ankietowych otrzymanych z Zakładu Budżetowego Wodociągów i Kanalizacji w Wąsoszu osady ściekowe produkowane w obu oczyszczalniach ścieków składowane są na lagunach osadowych na ich terenie i w ten sposób poddawane są one unieszkodliwianiu.

1.5. Odpady niebezpieczne

Do grupy odpadów niebezpiecznych zaliczane są odpady posiadające jedną z właściwości bądź składniki określone w załącznikach do ustawy o odpadach jako niebezpieczne. Źródłem odpadów niebezpiecznych są procesy przemysłowe, rolnictwo a także część odpadów komunalnych. Oznacza to, że większość źródeł tych odpadów ma charakter rozproszony, co stwarza trudności przy sporządzaniu bilansu strumieni poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych.

Opierając się na wskaźnikach szacunkowego nagromadzenia odpadów niebezpiecznych dla Polski określono ich masę na terenie gminy na poziomie około 15,6 Mg/rok (Tabela III.16).

Tabela III.12. Ilość odpadów niebezpiecznych znajdujących się w odpadach komunalnych z terenu gminy Wąsosz, oszacowana w oparciu o wskaźniki nagromadzenia

Liczba ludności	Wskaźnik nagromadzenia kg/M/rok	Odpady niebezpieczne ogółem w Mg/rok
7786	2	15,6

Nowoczesna gospodarka odpadami niebezpiecznymi wytwarzanymi w grupie odpadów komunalnych polega na ich selektywnej zbiórce na poziomie gospodarstw domowych oraz stworzeniu odpowiedniej bazy technologicznej służącej do wykorzystania lub unieszkodliwiania tych odpadów.

Do odpadów niebezpiecznych, wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych zalicza się następujące ich rodzaje:

- baterie i akumulatory (kod 20 01 33*),
- detergenty zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 29*),
- odczynniki fotograficzne (kod 20 01 17*),
- farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczka i żywice zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 27*),
- kwasy i alkalia (kod 20 01 14*),

- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (kod 20 01 21*),
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne (kod 20 01 31*),
- oleje i tłuszcze (kod 20 01 26*),
- środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy) (kod 20 01 19*),
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne i inne niż wymienione (kod 20 01 35*),
- drewno zawierające substancje niebezpieczne (kod 20 01 37*),
- urządzenia zawierające freony (kod 20 01 23*),
- rozpuszczalniki (kod 20 01 13*).

Wśród odpadów niebezpiecznych powstających na skutek prowadzonej działalności gospodarczej największą grupę stanowią: oleje odpadowe 13 02 i odpady ciekłych paliw 13 07 oraz odpady z grupy 16 (odpady nie ujęte w innych grupach) oraz 17 (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej). Do odpadów niebezpiecznych wytwarzanych na omawianym terenie zalicza się również odpady medyczne i weterynaryjne.

Na terenie gminy Wąsosz nie istnieją systemy odbioru i utylizacji odpadów niebezpiecznych, dlatego określenie ich ilości jest niemożliwe. Nie istnieje także punkt gromadzenia odpadów należących do grupy niebezpiecznych. Odpady te odbierane są bezpośrednio od ich wytwórców przez odpowiednie podmioty.

Jedynymi punktami zbiórki odpadów niebezpiecznych są punkty zbiórki zużytych baterii zlokalizowane w Szkole Podstawowej w Wąsoszu.

2. Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku

Na terenie gminy nie istnieją instalacje do prowadzenia procesu odzysku. Zebrane surowce wtórne przekazywane są odbiorcy spoza terenu gminy. Odbiorcy odbierają zebrane i sprasowane opakowania z plastiku (typu „PET”).

Jedynym odbiorcą złomu metalowego na terenie gminy Wąsosz jest zakład zlokalizowany w mieście. Istnieje tam również możliwość sprzedawania odpadów ze szkła.

W 2005 roku odzyskowi poddano 1876 kg odpadów pochodzących z terenu gminy. W stu procentach były to odpady z tworzyw sztucznych (butelki typu „PET”). Koszty poniesione na te działania zamknęły się kwotą 800 zł.

Selektywną zbiórką odpadów przeznaczonych do recyklingu w gminie Wąsosz zajmuje się ZBGKiM. Na terenie gminy wystawione są pojemniki na trzy rodzaje odpadów.

Na obszarze gminy odpadami podlegającymi segregacji są:

- makulatura,
- opakowania szklane,
- butelki typu PET.

Pojemniki na makulaturę i opakowania szklane zlokalizowane są tylko w mieście Wąsoszu, pojemniki na butelko typu PET są sukcesywnie w miarę możliwości dostarczane do każdej miejscowości. W chwili obecnej jest to liczba ok. 40 %, czyli de facto taka liczba mieszkańców ma możliwość selektywnej zbiórki odpadów. Pojemniki rozłożone są w największych miejscowościach i w każdej ze szkół.

Nie prowadzi się selektywnej zbiórki odpadów metalowych z uwagi na absolutny ich brak w strumieniu odpadów. Sytuacja taka wynika z wysokich cen złomu i istnienia na terenie gminy prywatnego punktu skupu, o którym mowa powyżej.

3. Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania

Z uwagi na brak odpowiednich instalacji odzysk odbywa się poza obszarem gminy. Pozostałe grupy odpadów zostają wywiezione, bądź zdeponowane na nie zalegalizowanych składowiskach odpadów.

3.1. Składowiska

Na obszarze gminy Wąsosz istnieją dwa składowiska odpadów komunalnych: w miejscowości Wrząca Śląska i w miejscowości Rudna Wielka.

Składowisko w m. Wrząca Śląska:

- Składowisko (nr 4.4 wg. Strategii Gospodarki Odpadami Dolnego Śląska z lipca 2002 r.) zlokalizowane jest na działce nr 118/2, na terenie wyrobiska po żwirowni,

w odległości ok. 600 m od zabudowań wsi Wrząca Śląska, przy drodze asfaltowej z Wrzącej Śląskiej do Kamienia Górskiego. Lokalizacja jest zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego gminy.

- Obiekt jest zarządzany przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wąsoszu i obsługuje miasto i gminę Wąsosz jak i ościenne gminy – najwięcej odpadów spoza gminy pochodzi z Gminy Wińsko.
- Zostało zaprojektowane i wykonane w 1993 roku, jako podziemne o powierzchni 2,5 ha. Niecka jest eksploatowana jako jedna kwatera o pojemności 75000 m³, wypełniona obecnie w ilości 56000 m³. Kwatera nie została uszczelniona. Odpady są rozplantowywane i zagęszczane przy pomocy spychacza. Warstwy o grubości 1 – 1,5 m są przykrywane materiałem izolacyjnym – ziemią i ugniatane. Teren składowiska jest oznaczony tablicą informacyjną, zabezpieczony siatką (częściowo) i bramą wjazdową, otoczony pasem zieleni. Doprowadzona jest woda z wodociągów.
- Składowisko nie posiada podstawowego wyposażenia technicznego: brak uszczelnienia sztucznego, drenażu odcieków, instalacji odgazowującej, brodzika dezynfekcyjnego. Na składowisku nie prowadzi się jakościowej ewidencji odpadów. Nie prowadzi się segregacji i sortowania odpadów. Zostały zainstalowane dwa piezometry.

W sierpniu 2002 roku opracowano Przegląd ekologiczny składowiska. Poniżej zestawiono najważniejsze wnioski wynikające z ww. opracowania.

- Składowisko położone jest bezkonfliktowo względem: obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej, dóbr kultury, przyrodniczych obiektów i obszarów chronionych. Nie jest nadmiernie uciążliwe dla mieszkańców najbliższych położonych siedlisk, zarówno pod względem hałasu, jak i emisji pyłów oraz nieprzyjemnych zapachów.
- Należy prowadzić systematyczny monitoring oddziaływania składowiska na otoczenie. Rozbudowa obiektu nie jest możliwa.

Składowisko ma warunkowo zatwierdzoną instrukcję eksploatacji.

Na terenie gm. Wąsosz w miejscowości Rudna Wielka wybudowane zostało przez prywatnego inwestora (CHEMEKO-SYSTEM sp. z o.o., Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Zaporoska 35/1, 53-519 Wrocław) pozostającego w spółce z Gminą Wąsosz, komercyjne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

- Teren składowiska zajmuje powierzchnię ok. 11 ha i jest położony w granicach działek obręb Rudna Wielka nr: 131/1, 132/1, 133, 134/1, 134/2, 228/2. Najbliższe zabudowania mieszkalne i gospodarcze oddalone są od projektowanego składowiska o 600m (wieś Rudna Wielka). Składowisko zlokalizowane będzie na północ od drogi nr 39 Rawicz – Góra, 1 km przed miejscowością Rudna Wielka. Przedmiotowy teren stanowi obecnie nieużytek z lokalnym niewielkim powierzchniowo zagłębieniem (ok. 4 m), pochodzącym z „dzikiej” eksploatacji kruszywa budowlanego. Projektowane składowisko będzie obiektem podziemowo-nadziemnym, z możliwością składowania odpadów ponad koroną obwałowań formujących kwatery deponowania.
- W chwili obecnej składowisko funkcjonuje na powierzchni 1,8 ha, jest rozbudowywane do powierzchni 4,5 ha. Planuje się rozbudowę składowiska do pełnej wielkości 11 ha. Teren posiada aktualny plan zagospodarowania przestrzennego przewidujący lokalizację składowiska odpadów komunalnych. Lokalizację składowiska na tym terenie przewiduje Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, jak również Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami.
- Projektowane składowisko jest przeznaczone do deponowania odpadów komunalnych, obojętnych i innych niż niebezpieczne przede wszystkim z terenu gminy Wąsosz, a także w miarę możliwości z terenu gmin sąsiednich. Uszczelnienie dna i skarp kwater składa się z dwóch warstw. Pierwszą jest bentonita (lub równoważna warstwa gliny zwięzłej lub iltu) oraz geomembrana (folia PCV) o grubości 2 mm. Na geomembranie ułożona jest warstwa geowłókniny, a na niej warstwa piasku o grubości 0,3 m dla ochrony geomembrany. Dla zabezpieczenia trwałości uszczelnienia, wbudowany jest drenaż odciążający – podfoliowy. Odcieki ujmowane są systemem zbieraczy, dołączonych do trzech kolektorów zbiorczych, a te do kolektora głównego z ujściem do zbiornika przepompowni, skąd odcieki są przepompowywane do zbiornika odcieków. Stamtąd sukcesywnie wywożone są do najbliższej oczyszczalni ścieków.
- Odpady składowane są warstwami na działkach roboczych, zagęszczane przy użyciu kompaktora, następnie przykrywane warstwą gruntu sypkiego lub odpadów uznawanych za nieaktywne. Geometryczną chłonność kwater

deponowania odpadów określono na ok. 980 tys. m³. Wstępnie założono, że okres eksploatacji składowiska nie będzie dłuższy niż 15 lat.

- Składowisko jest zaopatrzone w taśmę sortowniczą odpadów do segregacji i odzysku surowców wtórnych, plac kompostowy, niezbędne zaplecze techniczne (waga, brodzik dezynfekcyjny, wiata magazynowa, stanowisko kontenerów na surowce wtórne) oraz socjalno-biurowe. Doprowadzona jest energia elektryczna i woda. Wytyczone są drogi i place wewnętrzne manewrowe, posadzona jest zieleń ochronna i ozdobna. Wykonana jest niezbędna instalacja odwodnieniowa – niezależnie dla wód uznawanych za czyste i niezależnie dla wód zanieczyszczonych. Rozpoczęto budowę instalacji odgazowującej z perspektywicznym jej wykorzystaniem do produkcji energii elektrycznej. Składowisko jest objęte siecią monitoringu jakości wód podziemnych.
- Składowisko zlokalizowane jest bezkonfliktowo względem: obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej, dóbr kultury, przyrodniczych obiektów i obszarów chronionych. Nie będzie źródłem nadmiernych uciążliwości dla mieszkańców najbliższej położonych siedlisk, zarówno pod względem hałasu, jak i emisji pyłów oraz nieprzyjemnych zapachów. Powstałe w wyniku eksploatacji wzniesienie terenu zostanie przystosowane do wytyczonego kierunku rekultywacji. Przewiduje się kierunek leśny rekultywacji.
- Wykonana ocena pozwala na stwierdzenie, że składowisko odpadów komunalnych w m. Rudna Wielka gwarantuje bezpieczne użytkowanie środowiska naturalnego i zapewnia przestrzeganie norm środowiskowych, określonych w aktualnie obowiązujących przepisach prawa. Nowy obiekt nie będzie oddziaływał na środowisko naturalne w stopniu pogarszającym jego obecny stan. Przewidziane do zastosowania rozwiązania techniczne i technologiczne są zgodne z aktualnym stanem techniki światowej.
- Gmina Wąsosz składowuje odpady na terenie składowiska bezpłatnie.

Na analizowanym obszarze znajduje się 17 tzw. „dzikich wysypisk śmieci”.

Tabela III.13. **Potencjalne „dzikie wysypiska śmieci” w Gminie Wąsosz.**

L.p.	Lokalizacja	Opis
1.	Bełcz Górny	Nielegalne wysypisko śmieci na gruncie prywatnym.
2.	Bełcz Górny	Nielegalna żwirownia w lesie (własność Skarbu Państwa) sporadycznie eksploatowana, zamieniona na wysypisko śmieci.
3.	Czeladź Wielka	Stara żwirownia zmieniona w dzikie wysypisko śmieci. Żwirownia jest własnością KRUSZ-GEO Poznań.

4.	Czeladź Wielka	Czynna żwirownia - własność KRUSZ-GEO Poznań. Brak jakichkolwiek zabezpieczeń i oznaczenia terenu.
5.	Pobiel	Nielegalna żwirownia, nadal eksploatowana. Skarpa o wys. ok. 8 m grozi osunięciem.
6.	Świniary	Nielegalne wysypisko śmieci, częściowo zalane wodą.
7.	Świniary	Nieczynna żwirownia o pow. ok. 4 ha zamieniona na nielegalne wysypisko śmieci, na którym składowane są też odpady niebezpieczne (filtry, pojemniki po środkach chemicznych, odpady z gumy).
8.	Sułów Wielki	Nielegalna żwirownia. Skarpa o wys. ok. 4 m grozi osunięciem.
9.	Dochowa	Dwie nieczynne żwirownie wykorzystywane jako nielegalne wysypiska odpadów.
10.	Rudna Mała	Wyrobisko po żwirowni.
11.	Kamień Górski	Nielegalne wysypisko śmieci o pow. ok. 0,15 ha.
13.	Zbaków Dolny	Brak danych
14.	Wiklina	Brak danych
15.	Młynary	Nielegalne wysypisko śmieci w lesie o powierzchni ok. 0,20 ha.
16.	Wąsosz – Podmieście	Brak danych
17.	Zbaków Górny	Brak danych

Przeprowadzane w poprzednich latach rekultywacje nielegalnych wysypisk śmieci odniosły wymierny efekt - nie składa się już tam odpadów. Występujące sporadycznie przypadki składowania odpadów zostały szybko wykryte, a sprawcy ukarani.

4. Istniejące systemy zbierania odpadów

Obecnie funkcjonującym, na terenie gminy, systemem zbiórki odpadów komunalnych zajmuje się Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wąsoszu oraz WPO ALBA z Wrocławia, która to firma nie prowadzi jednak działalności, posiada jedynie wydaną koncesję.

ZBGKiM nie jest wyposażony w typową instalację do odzysku odpadów. Istnieją jedynie pojemniki do segregacji śmieci usytuowane w większych miejscowościach. Działalność zakładu polega na gromadzeniu odpadów w pojemnikach oraz wywożeniu ich składowiska. Do gromadzenia i odbioru odpadów wykorzystywane są wszystkie standardowe pojemniki: 0,11 m³, 1,1 m³ oraz w szczególnych przypadkach pojemniki typu KP-7.

Według informacji uzyskanych z ZBGKiM nie każde gospodarstwo domowe posiada pojemnik na odpady. Przyczyną najczęściej jest brak środków finansowych na ich zakup jak również nie podpisywanie przez mieszkańców umów z ZBGKiM na wywóz odpadów.

Koszt wywozu 1m³ odpadów wynosi 26,50 złotych brutto.

Aktualnie z surowców wtórnych selektywnie gromadzi się szkło, papier i tworzywa sztuczne. Selekcjonowane odpady odbierane są w momencie zapelnienia pojemnika. Na terenie gminy usytuowanych jest 35 pojemników do segregacji odpadów.

5. Rodzaj, rozmieszczenie i moc przerobowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania

Na terenie gminy nie istnieją żadne instalacje do odzysku odpadów. Istnieją 2 instalacje do unieszkodliwiania odpadów – składowiska w miejscowościach Wrząca Śląska i Rudna Wielka, które przedstawione zostały szczegółowo powyżej.

6. Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania

W tabeli III.22. przedstawiono zestawienie podmiotów obsługujących teren gminy w zakresie gospodarki odpadami. W rzeczywistości głównym usługodawcą w tym zakresie jest ZBGKiM w Wąsoszu.

Tabela III.15. Podmioty posiadające zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych w gminie Wąsosz (stan na rok 2005)

Odbiorca	Obsługiwane gminy	Miejsce składowania	Ilość ton/rok
Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wąsoszu	Wąsosz	Wysypiska Wrząca Śląska i Rudna Wielka	ok. 1800
WPO ALBA Wrocław	zgodnie z uzyskanymi koncesjami	zgodnie z uzyskanymi koncesjami i podpisanymi umowami	nie prowadzi działalności na terenie Gminy Wąsosz

Transportem odpadów azbestowych na terenie powiatu górowskiego zajmują się firmy, które otrzymały stosowną decyzję Starosty Górowskiego. Decyzje te w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest uwzględniają ilości, sposób postępowania oraz uprawnione jednostki do usuwania azbestu. (PPGO)

ZBGKiM Wąsosz zbiera wyłącznie odpady komunalne i przekazuje je na wysypiska odpadów w miejscowościach Wrząca Śląska i Rudna Wielka.

IV. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

1. Ogólna prognoza zmian

Zakłada się iż rozwój gospodarczy Polski będzie ciągle wykazywał zmiany progresywne aż do zbliżenia się struktury gospodarki do standardów prezentowanych przez kraje zachodnioeuropejskie. Rozwój ten pociągnie za sobą powolny wzrost zamożności społeczeństwa czego wynikiem będą zapewne zmiany w ilości i strukturze wytwarzanych odpadów. Prawdopodobne jest, że przez najbliższe 5 lat, dominować będą postawy konsumpcyjne, generujące duże ilości odpadów. Następnie zaś, stopniowo, coraz częściej obserwować będzie się postawy proekologiczne, w których zawarty będzie również świadomy stosunek do problematyki odpadów (wg PPGO). Na razie jednak ilość odpadów wytwarzanych w Polsce sukcesywnie wzrasta a ich skład ilościowy i jakościowy jest skorelowany z aktualnym stanem gospodarki w kraju.

2. Sektor komunalny

Prognozę ilości i jakości odpadów komunalnych powstających na terenie powiatu górowskiego określono na podstawie danych statystycznych zawartych w KPGO oraz w PPGO. W prognozie ilości odpadów wytwarzanych w powiecie uwzględniono również prognozowane zmiany liczby ludności dla powiatu górowskiego.

Zmiany w liczbie ludności, w powiecie w latach 90-tych, nie wykazują znacznych tendencji ani spadkowych, ani wzrostowych. Do 2015 roku prognozy zakładają, iż liczba ludności w powiecie nie ulegnie większym wahaniom. W obawie przed niedoszacowaniem wartości dla potrzeb niniejszej prognozy przyjęto, iż na przestrzeni najbliższych 10-ciu lat nastąpi nieznaczny wzrost liczby ludności, który może być wynikiem wzrostu zamożności społeczeństwa. Wykonując obliczenia przyjęto dla potrzeb szacunkowych liczbę mieszkańców gminy Wąsosz w wysokości 7900 mieszkańców.

Pomimo tak nieznacznego wzrostu nastąpią widoczne zmiany w ilości wytwarzanych odpadów komunalnych. Przyjmuje się, że nastąpi wzrost ilości wytwarzanych odpadów opakowaniowych, budowlanych oraz wielkogabarytowych.

Pociąga to za sobą daleko idące skutki w gospodarce tego typu odpadami. Gmina Wąsosz jest gminą typowo rolniczą, założono jednak dynamiczny wzrost w sektorze handlu i przedsiębiorczości, którego początki zaobserwować można już od 2005 r. W związku z powyższym poziom generowanych odpadów wzrośnie w stopniu umiarkowanym, zgodnie z danymi przedstawionymi w WPGO i PPGO.

Prawidłowe opracowanie przewidywanej ilości powstających odpadów jest zadaniem trudnym. Wykorzystując prognozy przyjęte w KPGO, Strategii Gospodarką Odpadami Komunalnymi Dolnego Śląska i PPGO oraz przyjmując tam uwzględnione tendencje, określono ilość odpadów mogących powstać w najbliższych latach na terenie gminy.

Tabela IV.1. Zmiany składu odpadów komunalnych z obszarów wiejskich i miejskich [Mg/rok]

	Wyszczególnienie	Obszary wiejskie			Obszary miejskie		
		Rok					
		2005	2006 - 2010	2011 – 2014	2005	2006 - 2010	2011 - 2014
1	kuchenne	107	109	108	266	269	269
2	zielone	20	20	21	30	31	31
3	papier nieopak.	52	53	53	55	56	56
4	papier opak.	75	80	86	122	123	123
5	opak. kompozytowe	8	9	9	14	14	14
6	tworzywa szt. nieopak.	102	102	100	142	142	139
7	tworzywa szt. opak.	33	35	38	46	46	46
8	szkło nieopak.	23	24	24	36	37	37
9	szkło opak.	5	5	5	6	6	6
10	metale	92	92	92	83	83	83
11	stal opak.	22	23	24	38	38	38
12	aluminium opak.	8	8	9	14	14	14
13	tekstylna	2	2	2	4	4	4
14	mineralne	64	65	67	42	42	43
15	frakcja drobna	195	189	183	138	134	130
16	wielkogabarytowe	73	73	73	59	59	59
17	budowlane	194	205	219	118	125	133
18	niebezpieczne	10	10	10	9	9	9
	razem	1085	1105	1121	1222	1232	1234

Z danych zamieszczonych w powyższej tabeli można przewidzieć całkowitą ilość odpadów komunalnych, które zostaną wytworzone na terenie gminy w poszczególnych latach. Przy obliczeniach założono iż liczba ludności do roku 2015 pozostanie na poziomie zbliżonym do obecnego – ok. 8000 – 8500 osób. Podkreśla się, iż są to liczby szacunkowe obliczone na podstawie prognozowanych wskaźników

i rzeczywista liczba odpadów wytworzonych w latach przyszłych może się różnić od wartości podanych w tabeli IV.2.

Tabela IV.2. **Prognozowana ilość odpadów na terenie gminy Wąsosz**

Rok	Prognozowana ilość odpadów [Mg/rok]
2005 r.	2307
2010 r.	2337
2015 r.	2355

3. Sektor gospodarczy

W sytuacji głębokich zmian restrukturyzacyjnych w głównych sektorach przemysłowych i ogólnie niekorzystnej koniunktury gospodarczej prognozowanie zmian w ilościach wytwarzanych odpadów jest trudne do oszacowania. W regionie brak jest wiarygodnych prognoz dotyczących rozwoju i zmian w poszczególnych gałęziach przemysłu, rzemiosła i usług do 2011 roku. Zmiany ilościowe i jakościowe wytwarzanych odpadów zależą przede wszystkim od rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki.

Pozostając w zgodności z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami założono, iż na przestrzeni kilkunastu lat nastąpi spadek ilości wytwarzanych odpadów w zakładach przemysłowych z jednoczesnym zwiększeniem stopnia odzysku odpadów u ich wytwórców. Doświadczenia światowe wskazują, że stopień redukcji wytwarzanych odpadów ulega wahaniom w granicach od 10 do 95%, przy czym na etapie wstępnym – bezinwestycyjnym – osiągnięta redukcja może wynieść zaledwie 15 – 25%.

Na obszarach wiejskich następować będą widoczne przeobrażenia. Zmniejszy się liczba osób żyjących z rolnictwa, natomiast liczba osób świadczących usługi dla rolnictwa i rolników wzrośnie.

Rozszerzenie kontroli w zakresie gospodarki odpadami spowoduje napływ odpadów z tak zwanej „szarej strefy” nie wykazywanych obecnie w statystyce. Udział tych odpadów (pochodzących najczęściej ze źródeł rozproszonych - małych zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych i usługowych) ocenia się na poziomie 2 - 8% całości obecnego strumienia odpadów w Polsce. Odpady te, w miarę wprowadzania i udoskonalania systemów ich ewidencji i zbiórki, należy poddać procesom odzysku lub unieszkodliwiania w odpowiedni sposób.

W następstwie prognozowanego wzrostu ilości odpadów stałych pochodzących ze źródeł rozproszonych, wskazane jest projektowanie przyszłych inwestycji i instalacji w formie obiektów modułowych, zdolnych przystosować się do zmiennej ilości surowca.

W tym kontekście przewiduje się, że w najbliższej przyszłości (lata 2006 – 2009) zakłada się utrzymanie obecnego poziomu wytwarzania odpadów. Bilans ich jednak ulegnie zmianie ze względu na wprowadzenie ścisłej ewidencji i zmian w klasyfikacji odpadów.

Polityka państwa promuje wdrażanie nowych technologii mało i bezodpadowych, metod bardziej czystej produkcji oraz budowę własnych instalacji służących odzyskowi i unieszkodliwianiu odpadów przez ich wytwórców. W dalszej perspektywie czasowej spowoduje to relatywne zmniejszenie (w stosunku do wzrostu produkcji w sektorze gospodarczym) ilości wytwarzanych odpadów oraz zwiększenie surowców odzyskiwanych. Szacuje się, że redukcja ta może w województwie dolnośląskim, wynieść ok. 5 – 10 %. Można liczyć też na ograniczanie ilości odpadów w obszarze spalania paliw energetycznych, a zwłaszcza w zakładach posiadających kotłownie małych i średnich mocy.

4. Osady ściekowe

Priorytetowym zadaniem z zakresu programu gospodarki wodno – ściekowej jest stworzenie sieci kanalizacyjnej dla obszarów, które dotychczas były ich pozbawione, czyli dla terenu całej gminy. Jednocześnie z rozbudową tej sieci coraz bardziej uwydatni się konieczność uregulowania gospodarki ściekowej.

Obecnie gospodarka osadami ściekowymi powstającymi na terenie gminy Wąsosz polega na:

- składowaniu na lagunach osadowych na terenie oczyszczalni,
- składowaniu na wysypisku komunalnym.

Rozbudowa systemu oczyszczalni ścieków pociągnie za sobą konsekwencje w zakresie gospodarki odpadami. Powoli nastąpi systematyczny wzrost powstających osadów ściekowych. Będzie to spowodowane przez samo wyposażenie gminy w oczyszczalnię jak i podłączaniem coraz większej ilości obsługiwanych mieszkańców.

Zgodnie z założeniami KPGO w roku 2014 winno nastąpić zmniejszenie ilości osadów ściekowych unieszkodliwianych na składowiskach odpadów o 50% przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania kompostowanych osadów ściekowych na cele rolnicze do 20%. Składowanie osadów ściekowych powinno odnosić się jedynie do osadów ściekowych, których skład wskazuje na duży ładunek zanieczyszczeń.

V. POLITYKA, CELE I ZADANIA

1. Wprowadzenie

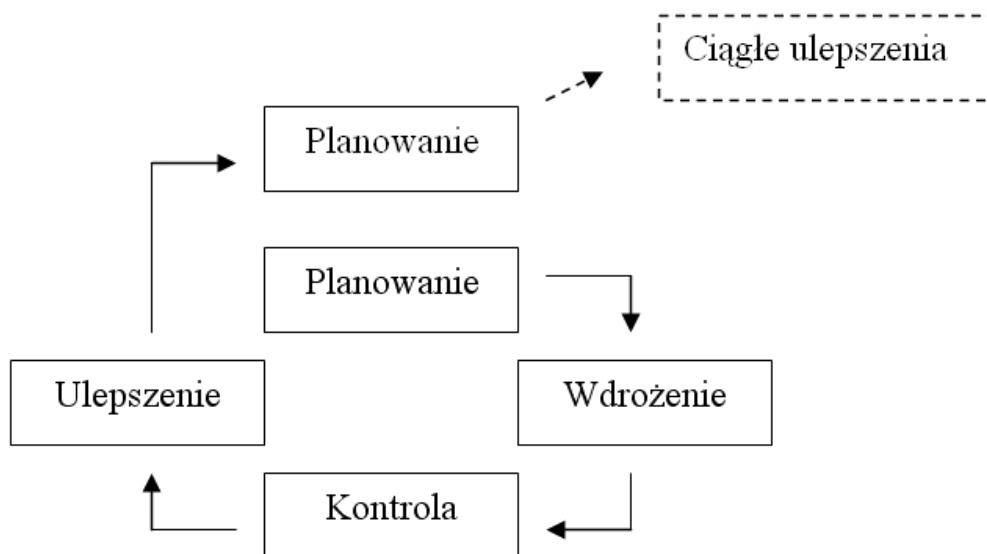
1.1. Metody opracowania

Plan gospodarki odpadami dla gminy Wąsosz przygotowany został w zgodzie z wymaganiami ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

Niniejszy plan posiada kilka specyficznych cech:

- ma charakter obligatoryjny – jego opracowanie wymagane jest przez określone przepisy prawne;
- ma charakter strategiczny – bazuje na diagnozie aktualnego stanu gospodarki odpadami w gminie wytycza działania na przyszłość w formie celów i zadań krótko i długookresowych;
- jest określony w czasie – plan przygotowywany jest na określony okres czasu, po którym podlega weryfikacji i aktualizacji;
- jest dokumentem przygotowywanym przez gminę i dla gminy – w jego tworzeniu uczestniczy społeczność lokalna;
- nadrzędnym jego celem jest dążenie do ciągłej poprawy w dziedzinie gospodarki odpadami na terenie gminy.

Plan gospodarki odpadami jest dokumentem strategicznym, dlatego też istnieje konieczność przygotowywania go zgodnie z zasadami i metodyką zarządzania strategicznego. Jako bezpośrednie wzorce metodologiczne wywodzą się z zasady TQM, założenia systemów zarządzania opartych na normach ISO serii 9000, 14000 i normie EMAS, oraz doświadczeniach wynikających z planowania strategicznego rozwoju lokalnego i regionalnego. Stąd teoretycznym fundamentem programu, na bazie którego oparte są wszystkie jego elementy jest model spirali Deminga (ryc. V.I).

Rys. 4 Model spirali Deminga

Zasadniczym elementem planu jest diagnoza gospodarki odpadami w gminie, wizja ochrony środowiska w gminie, cele założone w zakresie gospodarki odpadami oraz zadania służące ich osiągnięciu, harmonogramy i mierniki realizacji zadań.

W trakcie przygotowywania planu szczególny nacisk położony został na stworzenie jak najszerszej płaszczyzny porozumienia społecznego w gminie. Zgodnie z zasadą uspołecznienia ochrony środowiska, jak najszersze gremium osób zainteresowanych zostało włączone w przygotowanie, jak również wdrażanie i realizację planu. W przyszłości pozwoli to uczynić gospodarkę odpadami problemem nie tylko władz, ale całej wspólnoty lokalnej, a w konsekwencji doprowadzi do efektywniejszej realizacji zadań i osiągnięcia stawianych celów.

1.2. Wstępne porozumienie – organizacja pracy nad planem

Rozpoczęcie prac nad planem gospodarki odpadami wymagało nawiązania porozumienia pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu przygotowywania, wdrażania i realizacji planu. Wśród zainteresowanych stron należy wyróżnić: władze gminy, mieszkańców, przedsiębiorców, moderatorów programu – zewnętrznych specjalistów.

Na etapie organizacji pracy nad planem gospodarki odpadami, do zadań władz gminy należy:

- przyjęcie zobowiązania za przygotowanie, wdrożenie i realizację planu;

- wyznaczenie kompetentnej osoby, która będzie nadzorowała i koordynowała całość prac związanych z przygotowaniem, wdrożeniem i realizacją planu oraz dostarczy wszystkich niezbędnych informacji w zakresie gospodarki odpadami prowadzonej na obszarze gminy Wąsosz;
- określenie środków przeznaczonych na przygotowanie, wdrożenie i realizację planu gospodarki odpadami.

Mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne oraz inne osoby zainteresowane gospodarką odpadami na terenie gminy powinny uczestniczyć szczególnie w:

- określaniu wizji gminy w zakresie gospodarki odpadami;
- definiowaniu obszarów strategicznych;
- określaniu celów i zadań.

Od strony formalnej zespół prowadzący prace nad przygotowaniem strategii należałoby podzielić na: zarząd programu i zespół roboczy.

Zarząd programu - władze gminy.

Jest odpowiedzialny za całość prac nad przygotowaniem planu. Zapewnia dostęp do materiałów studialnych, dostarcza wszelkich niezbędnych informacji. Zarząd pracuje w trybie ciągłym wg ustalonego przez siebie harmonogramu.

W gminie Wąsosz odpowiedzialnym za całość prac był Burmistrz Wąsosza – Pan Zbigniew Stuczyk.

Zespół roboczy - wszyscy zaproszeni do pracy nad planem.

Zespół roboczy tworzą osoby w sposób szczególny zainteresowane gospodarką odpadami na terenie gminy. Są to m.in.: radni, pracownicy urzędu gminy, pracownicy przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie gminy, mieszkańcy i in.

W gminie Wąsosz w ramach zespołu roboczego wzięli udział mieszkańcy Gminy Wąsosz. Stałymi koordynatorami zespołu byli pracownicy Urzędu Miejskiego Wąsosza zajmujący się budownictwem i ochroną środowiska.

1.3. Diagnoza stanu gospodarki odpadami

Przed przestąpieniem do prowadzenia prac planistycznych należy dokonać diagnozy aktualnego stanu gospodarki odpadami w gminie oraz efektów ekologiczno-ekonomicznych dotychczasowych działań w zakresie gospodarki odpadami. Diagnozy stanu dokonuje się w ramach wizji terenowej, poprzez analizę dokumentów znajdujących się w gminie, jak również poprzez identyfikację obszarów problemowych w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy oraz w oparciu o dane ankietowe.

Diagnozę stanu gospodarki odpadami w gminie Wąsosz przeprowadzono w oparciu o dokumenty:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsosz (2000 r.)
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wąsosz (2004 r.)
- II Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010; (Warszawa, 2002 r.)
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Górowskiego (Góra, 2004 r.)
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (Wrocław, 2004 r.)

1.4. Analiza uwarunkowań

Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem gminny plan gospodarki odpadami powinien być zgodny z dokumentami wyższego szczebla, jak również z dokumentami wewnętrznymi gminy.

Wśród najważniejszych należałoby wymienić:

1. Dokumenty wewnętrzne gminy:

- strategia rozwoju lokalnego gminy;
- plan rozwoju lokalnego gminy;
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

2. Dokumenty zewnętrzne:

- krajowy plan gospodarki odpadami;
- wojewódzki plan gospodarki odpadami;
- powiatowy plan gospodarki odpadami;

- polityka ekologiczna Polski na lata 2003-2006.

2. Obszary problemowe w gospodarce odpadami gminy Wąsosz

Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy Wąsosz ustalono w oparciu o przeprowadzone konsultacje ze społecznością lokalną a także na podstawie zatwierdzonych dokumentów wymienionych powyżej.

Dokumenty te wskazują na następujące obszary problemowe:

- nierozwiązany zadawalająco system gospodarki odpadami stałymi;
- niską świadomość mieszkańców dotyczącą segregacji śmieci i zmniejszania ich ilości u źródeł;
- istniejące i nowo powstające „dzikie” wysypiska odpadów.
- niski poziom selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
- niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców skutkujący powstawaniem dzikich wysypisk odpadów;
- pozostawienie na terenie gminy materiałów budowlanych zawierających azbest, a które ze względu na ich obecny stan techniczny są już odpadami lub w najbliższym okresie ulegną zniszczeniu do stopnia eliminującego ich dalsze bezpieczne wykorzystywanie.

Podobne problemy w dziedzinie gospodarki odpadów dostrzegają mieszkańcy gminy (sformułowane w trakcie konsultacji społecznych), m.in.:

- niewystarczająca częstotliwość opróżniania pojemników do segregacji odpadów;
- brak punktów składowania odpadów wielkogabarytowych;
- wzrastający problem odbioru i utylizacji odpadów niebezpiecznych pochodzących od mieszkańców;
- narastający problem utylizacji azbestowych elementów budowlanych jak również sporadyczne ponowne wykorzystywanie gruzu zawierającego azbest;
- niedostateczna edukacja i niewielka świadomość społeczna w dziedzinie gospodarki odpadami.

3. Wizja w zakresie gospodarki odpadami gminy Wąsosz

Wizja to jeden z bardzo ważnych elementów programu o charakterze strategicznym. Wizja jest próbą opisanie stanu rzeczywistości w danym obszarze, do którego zamierza się dążyć., który zamierza się osiągnąć w bliżej nie określonej przyszłości. Stanowi ona swojego rodzaju model doskonały.

Wizja gospodarki odpadami dla gminy Wąsosz została opracowana w drodze konsultacji społecznych oraz prac zespołu roboczego.

Wizja gospodarki odpadami w gminie Wąsosz

Gmina Wąsosz efektywnie zarządza systemem gospodarowania odpadami w oparciu o sporządzony gminny plan gospodarki odpadami.

Cały obszar gminy podlega zorganizowanemu systemowi selektywnego odbioru odpadów, obejmującemu wszystkie gospodarstwa domowe. Punkty odbioru odpadów są przystosowane do wstępnej, kompleksowej segregacji wszystkich podstawowych typów odpadów, spełniają wymogi sanitarne i są regularnie opróżniane

Na terenie Gminy Wąsosz istnieje duże, nowoczesne składowisko odpadów działające w miejscowości Rudna Wielka w oparciu o partnerstwo publiczno – prywatne (współpraca Gminy z prywatnym przedsiębiorcą).

Na terenie gminy nie istnieją dzikie składowiska odpadów, a tereny kiedyś zdegradowane są zrekultywowane.

Osady ściekowe z istniejącej na terenie gminy oczyszczalni ścieków są zagospodarowywane w sposób racjonalny, nieszkodliwy dla środowiska przyrodniczego, a odpady biodegradowalne są wykorzystywane do celów rolniczych.

Gmina Wąsosz współpracuje z gminami ościennymi w zakresie składowania, odzysku i recyklingu odpadów.

Działania władz gminnych zmierzają w kierunku wspierania edukacji społeczności lokalnej w zakresie gospodarki odpadami. W zakresie gospodarki odpadami, mieszkańcy gminy aktywnie uczestniczą w dążeniu do zachowania czystości w miejscu zamieszkania, do czego przyczynia się intensywnie prowadzona edukacja ekologiczna.

4. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Polityka Ekologiczna Państwa formułuje podstawową zasadę obowiązującą w dziedzinie gospodarki odpadami, zgodnie z którą „w pierwszej kolejności należy dążyć do nie wytwarzania wszelkiego rodzaju odpadów, co oznacza maksymalizację wysiłków na polu wdrażania technologii bezodpadowych i stosowania opakowań wielokrotnego użytku, a także nie stosowania procesów produkcyjnych energochłonnych czy materiałochłonnych. Dopiero w następnej kolejności należy stosować zasadę maksymalnego powtórnego wykorzystania powstających odpadów, a więc zasadę recyklingu. Utylizacja odpadów jest ostatnim ogniwem w tym łańcuchu i powinna być stosowana jedynie wtedy, kiedy wcześniejsze metody nie mogą przynosić efektu”.

Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów jest zatem najbardziej pożądaną strategią gospodarki odpadami. Jedną z metod minimalizacji ilości i toksyczności odpadów jest wprowadzenie w zakładach zasad tzw. Czystej Produkcji (CP). Idea CP kładzie nacisk na ograniczenie zanieczyszczeń „u źródła”, czyli w momencie ich powstawania w procesie produkcyjnym. Ideałem Czystej Produkcji jest produkcja bezodpadowa.

Kolejną metodą zapobiegania powstawaniu odpadów jest wprowadzanie przez podmioty gospodarcze systemu zarządzania środowiskowego według norm ISO serii 14000. Norma ISO 14 001 jest przydatna dla przedsiębiorstw o dowolnym charakterze i wielkości. Norma ta określa wymagania, które umożliwiają sformułowanie polityki i celów działalności organizacji, jej wyrobów i usług, które mogą oddziaływać na środowisko i które organizacja może kontrolować.

W odniesieniu do odpadów z sektora gospodarczego, można założyć, że działania mające na celu zapobieganie powstawaniu w procesie produkcji odpadów lub ograniczenia ich ilości będą realizowane przez przedsiębiorców w miarę unowocześniania procesu produkcji i wymiany parku maszynowego, a także w przypadkach, gdy redukcja ilości powstających odpadów będzie przynosić przedsiębiorstwom wymierne korzyści ekonomiczne.

W przypadku odpadów komunalnych przewiduje się prowadzenie następujących działań:

1. Przeprowadzanie akcji promujących prośrodowiskowy styl życia i zachęcających mieszkańców do zmiany nawyków na bardziej ekologiczne, np.:
 - kupowanie towarów w opakowaniach wielokrotnego użytku (butelki, słoiki itp.),
 - kupowanie towarów w opakowaniach ulegających biodegradacji (z papieru i tektury),
 - rezygnacja z przedmiotów jednorazowego użytku (torebki foliowe do pakowania zakupów, puszki itp.),
 - odzysk części odpadów w systemie „u źródła” (ponowne wykorzystanie torebek foliowych po zakupach, przekazywanie zużytych pojemników po tuszach do ponownego napełnienia, itp.).
2. Przeprowadzenie akcji skierowanej do mieszkańców zabudowy jednorodzinnej oraz dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych promującej i zachęcającej do kompostowania odpadów ulegających biodegradacji w kompostowniach przydomowych.

5. Ograniczenie ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko

Ustawa o odpadach nakłada obowiązek ograniczania masy powstających odpadów niezależnie od ich rodzaju i źródła powstawania.

Do podstawowych działań zmierzających do poprawy sytuacji w tym zakresie, zgodnie z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami, należą:

- odzysk substancji, materiałów i energii z odpadów (odzyskane elementy mogą zostać powtórnie wykorzystane powodując oszczędność surowców);
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych;
- wydzielenie odpadów budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych

Zmniejszenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko uzyskuje się poprzez:

- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych przez organizację selektywnej zbiórki wybranych rodzajów odpadów niebezpiecznych;
- wydzielenie odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów komunalnych i zagospodarowanie ich w inny sposób niż składowanie;
- przeprowadzenie akcji edukacyjnej skierowanej do mieszkańców zabudowy wielorodzinnej oraz uczniów przedszkoli i szkół promującej i zachęcającej do selektywnej zbiórki odpadów;
- przeprowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu promocję i zachęcenie mieszkańców do uczestniczenia w selektywnej zbiórce odpadów wielkogabarytowych;
- przeprowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu promocję i zachęcenie mieszkańców do uczestniczenia w selektywnej zbiórce odpadów niebezpiecznych powstających w sektorze komunalnym.

Wszelkie działania zmierzające do ograniczania ilości powstających odpadów uwzględniają interesy środowiska naturalnego i mają na celu jego ochronę. Wytwarzanie mniejszej ilości odpadów pozwala oszczędzać pojemność składowisk i zwiększać ich żywotność, a także ogranicza emisję odorów, gazów pofermentacyjnych i wód odciekowych pochodzących z deponowanych odpadów.

6. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami

Do działań wspomagających prawidłowe postępowanie z wytwarzanymi odpadami należą działania w zakresie:

- zbiórki,
- transportu,
- odzysku
- unieszkodliwiania.

6.1. Zbiórka

Działania podejmowane w zakresie zbiórki odpadów, mają na celu, uzyskanie ilości wywiezionych odpadów do unieszkodliwiania i odzysku (surowców wtórnych), w wielkości równej ilości odpadów wytworzonych na terenie gminy.

W związku z powyższym zbiórką powinny być objęte wszystkie źródła wytwarzania odpadów. Ponadto na terenie gminy powinien zostać opracowany system zbiórki odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych.

Systemem zbiórki powinny również zostać objęte odpady poremontowe. Zbiórka odpadów poremontowych realizowana jest z reguły w systemie „na żądanie”, tj. administracje obiektów lub właściciele posesji informują firmy wywozowe o przeprowadzanym remoncie i zgłaszają potrzebę dostarczenia odpowiednich pojemników na gruz budowlany. Najczęściej stosowane są w tym celu pojemniki KP7. Część wytwarzanych odpadów poremontowych usuwana jest bezpośrednio przez firmy świadczące usługi remontowe.

6.2. Transport

Odpady od miejsc ich zbiórki lub do punktów unieszkodliwiania powinny być transportowane przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenia i certyfikaty oraz dysponujące odpowiednimi środkami transportu, przystosowanymi do przewozu odpadów

6.3. Odzysk

Odzysk surowców wtórnych jest istotnym czynnikiem wspomagającym prawidłowe postępowanie z odpadami. Pojęcie odzysku surowców z odpadów powinno być rozumiane jako jeden z elementów gospodarki odpadami i traktowane na równi z innymi metodami unieszkodliwiania odpadów. Stąd też odzysk materiałów jako jeden z czynników wspomagających prawidłowe postępowanie z odpadami, powinien stanowić nierozdzielalną część systemu gospodarki odpadami.

Odzysk surowców posiada wiele zalet. Główne z nich można podsumować następująco:

- bezpośrednia sprzedaż odzyskanego surowca,
- oszczędzanie pojemności składowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów do unieszkodliwiania,
- oszczędzanie zasobów naturalnych poprzez wtórne wykorzystanie surowca odpadowego, co zmniejsza zużycie surowców naturalnych do produkcji.

6. 4. Unieszkodliwianie

Unieszkodliwianie odpadów jest kolejnym czynnikiem (poza zbiórką, transportem i odzyskiem) wspomagającym prawidłowe postępowanie z nimi.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w gminie Wąsosz podobnie jak i w całym kraju, jest składowanie. Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa składowiska – gminne w miejscowości Wrząca Śląska i komercyjne (z udziałem Gminy – dopóki Gmina Wąsosz będzie udziałowcem spółki, dopóty będzie składować odpady za darmo) w miejscowości Rudna Wielka. Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu górowskiego przewiduje zlokalizowanie na składowisku w miejscowości Rudna Wielka Centrum sortowania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów (CSOiUO).

7. Redukcja odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska

Ustawa o odpadach jako jeden z najważniejszych wymogów ustanawia konieczność podjęcia wszelkich działań zmierzających do ograniczania ilości odpadów biodegradowalnych, kierowanych na składowisko.

Realizacja założonego w ustawie celu jest możliwa jedynie poprzez właściwe zbieranie odpadów biorozkładalnych. Wiąże się to z koniecznością wydzielenia tego rodzaju odpadów ze strumienia odpadów komunalnych poprzez ich selektywną zbiórkę.

Aby umożliwić selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji już w gospodarstwach domowych, mieszkańcy muszą zbierać na bieżąco odpady organiczne oddzielnie, w osobnym pojemniku. Zbieranie selektywne odpadów ulegających biodegradacji gwarantuje uzyskanie „surowca” o większej czystości, co ma szczególne znaczenie w przypadku stosowania kompostowania jako metody recyklingu organicznego odpadów ulegających biodegradacji. Uzyskany w ten sposób kompost może mieć szerokie zastosowanie, również do nawożenia upraw.

Biorąc pod uwagę wymagania UE określone w Art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/EC należy przyjąć, że ilości odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania powinny wynosić:

- w 2006 roku – 75% (wagowo) wytworzonych odpadów,
- w 2010 roku – 50% (wagowo) wytworzonych odpadów,

- w 2015 roku – 25% (wagowo) wytworzonych odpadów.

VI. PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

1. Ogólna charakterystyka systemu zbiórki odpadów

Odpady wytwarzane na terenie gminy Wąsosz powinny być zbierane w sposób selektywny. Taka metoda zbiórki umożliwia ponowne wykorzystanie surowców wtórnych, kompostowanie (w przypadku odpadów biorodegradowalnych) oraz wydzielenie z ogólnego strumienia odpadów niebezpiecznych. System selektywnej zbiórki w dużym stopniu ogranicza ilość odpadów trafiających na wysypiska.

System zbiórki odpadów powinny zostać objęte wszystkie źródła wytwarzania odpadów, a zatem także wszyscy mieszkańcy gminy. Wymusza to konieczność podejmowania dalszych inwestycji związanych z zakupem pojemników/ worków na odpady, wyznaczeniem punktów gromadzenia odpadów, a także nakładami na akcję informacyjną. Zbiórka powinna również dotyczyć wszystkich rodzajów odpadów. Analiza aktualnego stanu gospodarki odpadami wykazała, że obecnie zbiorce podlegają jedynie niektóre grupy odpadów, co nie rozwiązuje całego problemu.

W projektowanym systemie zakłada się następujące sposoby zbiórki odpadów:

- zbiórkę odpadów zmieszanych;
- selektywną zbiórkę surowców wtórnych;
- zbiórkę biomasy;
- zbiórkę odpadów wielkogabarytowych;
- selektywną zbiórkę odpadów niebezpiecznych.

1.1. Zbiórka odpadów zmieszanych

Podobnie jak dotychczas odpady zmieszane zbierane będą w tych samych punktach, tj. w miejscach łatwo dostępnych zarówno dla ich użytkowników jak i dla odbiorcy odpadów.

Analogicznie do stanu aktualnego zbiórka odbywać się będzie do pojemników o objętości 0,11 i 1,1 m³. Należy zwrócić uwagę na prawidłowe ustawienie pojemników, tzn. pojemniki powinny być ustawione w miejscach oznaczonych, w granicach nieruchomości

Szacuje się, że przy zrealizowaniu założonych celów, tj. osiągnięciu odpowiednich limitów w zakresie odzysku i recyklingu odpadów, ilość odpadów zmieszanych zbieranych w pojemnikach zmniejszy się o około 40%. Dlatego też w miarę rozwoju selektywnej zbiórki odpadów należy weryfikować ilość i pojemność pojemników do zbiórki odpadów zmieszanych.

1.2. Selektywna zbiórka surowców wtórnych

W projektowanym systemie zakłada się prowadzenie zbiórki surowców wtórnych „u źródła” w poszczególnych gospodarstwach domowych, zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej oraz w zbiorczych punktach gromadzenia, np. place, szkoły, itp. Do surowców wtórnych, potencjalnie znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych zaliczyć można: papier i tekturę, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, stal, aluminium, itp.

System zakłada selektywną zbiórkę w systemie workowym – w zabudowie jednorodzinnej oraz w systemie pojemnikowym w zabudowie wielorodzinnej. Ponadto w zabudowie wielorodzinnej proponuje się wprowadzić selektywną zbiórkę odpadów w systemie wielopojemnikowym., w którym odpady z różnych materiałów zbierane są do oddzielnych pojemników. Pojemniki na różne rodzaje surowców wtórnych powinny być odpowiednio oznakowane oraz posiadać odpowiednią kolorystykę:

- szkło kolorowe – zielony;
- szkło białe – biały;
- tworzywa sztuczne – żółty (lub pojemnik siatkowy);
- metale – czerwony;
- papier i tektura – niebieski.

W zabudowie jednorodzinnej selektywną zbiórkę proponuje się prowadzić w systemie workowym. Każda posesja powinna być wyposażona w zestaw kolorowych worków polietylenowych PE-HD do zbiórki surowców odpadowych z przeznaczeniem na: szkło, tworzywa sztuczne i makulaturę. Zapelnione worki w ustalonych terminach będzie odbierała firma obsługująca selektywną zbiórkę odpadów na terenie gminy.

Zwiększenie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy jest możliwe poprzez ciągłą edukację ekologiczną mieszkańców, jak również stosowanie odpowiednich bodźców ekonomicznych zachęcających do segregacji odpadów „u źródła”.

1.3. Zbiórka biomasy

Prognozy dotyczące ilości i jakości wytwarzanych odpadów wskazują, że sukcesywnie wzrastać będzie ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, które muszą zostać poddane odzyskowi lub unieszkodliwieniu z wykluczeniem składowania.

Aby sprostać tym wymaganiom niezbędne jest wprowadzenie w życie programu selektywnej zbiórki biomasy (odpady organiczne z gospodarstw domowych). Zbiórkę odpadów ulegających biodegradacji bezpośrednio z gospodarstw domowych można realizować wykorzystując do gromadzenia tej frakcji:

- pojemniki na biomasę,
- worki z tworzyw sztucznych ulegających biodegradacji.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy proponuje się utworzenie przydomowych kompostowni, gdzie zebrana biomasa będzie kompostowana i dalej przeznaczana na cele rolnicze.

W mieście Wąsoszu proponuje się zbiórkę odpadów biodegradowalnych do specjalnych pojemników na biomasę lub do worków ulegających biodegradacji.

Warunkiem osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku odpadów ulegających biodegradacji jest systematyczne wdrażanie systemu selektywnej zbiórki biomasy i prowadzenie odpowiednich akcji edukacyjnych.

1.4. Zbiórka odpadów wielkogabarytowych

Do odpadów wielkogabarytowych pochodzących z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury zaliczyć można przede wszystkim: stare meble, zużyty sprzęt AGD i urządzenia elektroniczne.

W proponowanym systemie założono następujące metody zbiórki odpadów wielkogabarytowych:

- okresowy odbiór bezpośrednio od ich właścicieli oraz stworzenie warunków do zamówienia takiej usługi indywidualnej jako „usługa na telefon”,
- dostarczenie odpadów do dobrowolnego punktu gromadzenia odpadów wielkogabarytowych przez właścicieli własnym transportem.

Wymienione wyżej formy zbiórki odpadów wielkogabarytowych warunkują wydzielenie tego rodzaju odpadów z ogólnego strumienia odpadów komunalnych. Upraszczają również ich pozyskiwanie i dalsze, odpowiednie zagospodarowanie.

1.5. Zbiórka odpadów budowlanych

W projektowanym systemie gospodarki odpadami zakłada się, że zbieraniem i transportem odpadów budowlanych pochodzących z remontów i prac rozbiórkowych, z miejsc ich powstawania do punktów unieszkodliwiania zajmować się będą:

- wytwórcy tych odpadów np. firmy budowlane, rozbiórkowe, osoby prywatne prowadzące prace remontowe;
- specjalistyczne firmy zajmujące się zbieraniem odpadów.

Zaleca się, aby już na placu budowy składować w wyznaczonych miejscach (kontenerach) posegregowane odpady budowlane. Pozwoli to na selektywne wywożenie ich do zakładu zagospodarowania odpadów lub na teren dobrowolnego punktu gromadzenia odpadów.

1.6. Selektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych

Zbiórka odpadów niebezpiecznych na terenie gminy Wąsosz według projektowanego systemu powinna odbywać się w następujący sposób:

- odpady donoszone są przez mieszkańców do punktów zbiorczych;
- regularny odbiór odpadów niebezpiecznych od mieszkańców przez specjalistyczną firmę - do tego celu powinny być stosowane specjalne samochody z pojemnikami objeżdżające w określone dni wyznaczony obszar;
- zbieranie poprzez sieć handlową np. apteki, sklepy ze środkami ochrony roślin, itp.
- Odpady zawierające azbest usuwane byłyby tylko przez specjalistyczne firmy bezpośrednio od klienta.

Zebrane z terenu gminy odpady niebezpieczne trafiałyby do zorganizowanego regionalnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych, a stamtąd do specjalistycznych firm zajmujących się ich odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Efektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych uzależniona jest od gotowości mieszkańców do selektywnej zbiórki tych odpadów. Zatem konieczne jest przeprowadzenie odpowiedniej akcji kształtowania świadomości społecznej w tym zakresie.

2. Transport

Obecnie za transport odpadów na obszarze gminy w głównej mierze odpowiada Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wąsoszu. Wraz z upowszechnieniem selektywnej zbiórki odpadów, to zadanie mogą częściowo przejąć inne specjalistyczne firmy odbierające odpady.

3. Odzysk

Selektywna zbiórka odpadów umożliwi wykorzystanie części z nich jako surowców wtórnych. Aktualnie rozwiązanie to dotyczy tylko pewnej grupy odpadów, co wynika z ograniczeń technicznych i ekonomicznych.

Poziom odzysk surowców wtórnych w przyszłości można zwiększyć poprzez większą czystość ich zbiórki. W tym celu konieczne jest zaangażowanie się społeczeństwa, a także rozwój technologii. Obecny stan wiedzy wskazuje na wzrost ilości surowców wtórnych, które w przyszłości podlegać będą odzyskowi w firmach specjalistycznych.

4. Unieszkodliwianie

Z analizy aktualnego stanu gospodarki odpadami wynika, że obecnie większość odpadów, które nie zostają zebrane w sposób selektywny zagospodarowywane jest poprzez deponowanie na składowiskach. Na terenie gminy problem deponowania odpadów jest rozwiązany na blisko 30 lat.

VII. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

1. Długoterminowy program strategiczny (min. 8 lat)

Obejmuje 10 lat i zakłada:

- zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- poprawę znajomości wśród społeczeństwa zasad racjonalnej gospodarki odpadami,
- osiągnięcie pełnego dostępu społeczeństwa do danych w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy Wąsosz,
- zapobieganie nielegalnemu składowaniu odpadów,
- wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów,
- likwidację wszystkich istniejących „dzikich” składowisk odpadów,
- udoskonalenie zbiórki odpadów w miejscach publicznych i gospodarstwach indywidualnych,
- ograniczenie ilości odpadów związanych z działalnością gospodarczą i administracyjną,
- objęcie zorganizowaną zbiórką wszystkich źródeł wytwarzania odpadów,
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- odpowiednie zagospodarowanie odpadów z rolnictwa,
- współpracę regionalną na rzecz racjonalizacji gospodarki odpadami,
- bieżące śledzenie spraw dotyczących ochrony środowiska i gospodarki odpadami na terenie gminy,
- poprawę funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- osiągnięcie wyznaczonych wskaźników w zakresie selektywnej zbiórki odpadów,
- stworzenie systemu monitoringu odpadów powstających na terenie gminy,
- poprawę stanu wiedzy społeczeństwa o stanie gospodarki odpadami.

2. Krótkoterminowy plan działań (4 lata)

Obejmuje on 4 lata i zawiera wszystkie zadania (patrz: tabela poniżej) przewidziane do realizacji w okresie od 2006 do 2009 roku.

Zadania przewidziane do realizacji w ramach Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wąsosz podzielono na trzy grupy określające hierarchię ważności poszczególnych zadań oraz warunki ich realizacji. Grupy te są następujące:

- zadania najważniejsze, które gmina uważa za priorytetowe i obligatoryjne („1”),
- zadania istotne lecz nie konieczne, których realizację zakłada się, o ile możliwości finansowe i organizacyjne gminy na to pozwolą („2”),
- zadania pożądane, ale ostatecznie w hierarchii ważności w stosunku do kategorii zadań wyżej wymienionych, ich realizację zakłada się w przypadku dostępnych środków finansowych, przekraczających potrzeby realizacyjne dwóch powyższych kategorii zadań („3”).

Cele i zadania na lata 2006-2009 z harmonogramem realizacji zadań

Obszar strategiczny I – Świadomość społeczna i edukacja w zakresie gospodarki odpadami

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
1. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	1. Zorganizowanie dla dzieci i młodzieży szkolnej cyklu wyjazdów do instytucji i obiektów związanych z gospodarką odpadami	2	szkoły, UM,	4 000	B.G. sponsorzy GFOŚiGW		X		X
	2. Przeprowadzenie cyklu konkursów dla młodzieży szkół podstawowych na temat form i sposobów recyklingu oraz metodami postępowania z odpadami opakowaniowymi, wielkogabarytowymi i niebezpiecznymi	2	szkoły, UM,	10 000	B.G. sponsorzy GFOŚiGW	X	X	X	X
	3. Ufundowanie nagród dla najlepiej zbierającej odpady klasy w ramach akcji „Sprzątanie świata”	1	UM, szkoły,	5 000	GFOŚiGW,	X	X	X	X
	4. Wprowadzenie do szkolnych gazetek ściennych tematyki związanej z gospodarką odpadami.	1	szkoły, biblioteka publiczna	0	-	X	X	X	X
	5. Organizacja akcji edukacyjnej zachęcającej do selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz promujących zasady postępowania z odpadami niebezpiecznymi – szkolna akcja zbiórki zużytych baterii do rozstawionych na terenie szkoły specjalnych pojemników.	1	UM, szkoły	500	GFOŚiGW	X	X	X	X

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
2. Znajomość wśród mieszkańców zasad racjonalnej gospodarki odpadami	1.Opracowanie i realizacja cyklu wykładów o gospodarce odpadami, segregacji i wtórnym ich wykorzystaniu	2	UM	2 000	PFOŚiGW B.G	X		X	
3. Pełen dostęp społeczeństwa do danych w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy Waśosz	1. Aktualizowanie bazy danych w zakresie stanu gospodarki odpadami oraz planowanych działań w Gminie	1	UM	2 000	B.G.	X	X	X	X
	2. Informowanie społeczności lokalnej o możliwościach dostępu do danych w zakresie stanu i planowanych działań w zakresie gospodarki odpadami	1	UM	0	-	X	X	X	X
	3. Cykl publikacji w prasie lokalnej nt. działań gminy w zakresie gospodarki odpadami	1	UM, media	b.d.	-	X	X	X	X

Obszar strategiczny II – Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
1. Wylimitowanie nielegalnego składowania odpadów	1. Likwidacja 30% dzikich wysypisk odpadów najbardziej zagrażających środowisku na podstawie odrębnej ekspertyzy	1	UM, ZBGKiM	1 000 000	B.G WFOŚiGW PFOŚiGW GFOŚiGW Fundusze unijne		X	X	X
	2. Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Wrząca Śląska	1	UM, ZBGKiM	400 000	B.G WFOŚiGW PFOŚiGW			X	X

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
	3. Wykonanie ekspertyz zagrożenia środowiska naturalnego 70% pozostałych dzikich wysypisk odpadów	1	UM	b.d.	B.G.				X
	4. Zwiększenie udziałów w spółce partnerstwa publiczno – prywatnego	2	UM	b.d.	B.G.			X	X
2. Ograniczenie ilości odpadów związanych z działalnością gospodarczą i administracyjną	1. Pełne wykorzystanie przez organy administracyjne instrumentów związanych z wydawaniem pozwoleń, zezwoleń i decyzji	1	UM	-	-	X	X	X	X
3. Objęcie zorganizowaną zbiórką wszystkich źródeł wytwarzania odpadów:	1. Zobowiązanie wszystkich mieszkańców do podpisania umów na odbiór odpadów	1	ZBGKiM, UM	-	-	X	X	X	X
	2. Kontrola wywozu i liczby zawartych umów na wywóz	1	ZBGKiM	-	-	X	X	X	X
	3. Zwiększenie częstotliwości usług odbioru odpadów z poszczególnych gospodarstw domowych	2	ZBGKiM	b.d.	-		X	X	X
	4. Objęcie gminy systemem zbiórki odpadów poremontowych i wielkogabarytowych – realizacja w systemie „na żądanie”	1	ZBGKiM, firmy posiadające stosowne zezwolenie	b.d.	-		X	X	X
	5. Objęcie zorganizowanym systemem selektywnej zbiórki obszaru całej gminy poprzez wprowadzenie selektywnej zbiórki – wielopojemnikowej (szkło białe, szkło kolorowe, plastik, papier)	1	ZBGKiM, firmy posiadające stosowne zezwolenie	b.d.	B.G. GFOŚiGM PFOŚiGM sponsorzy		X	X	X
	6. Zakup koszy na śmieci i ich instalacja wzdłuż dróg i szlaków pieszych	2	ZBGKiM, UM	50 000	B.G. GFOŚiGW		X		X

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
4. Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	1. Utworzenie na terenie gminy jednego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego, AGD i opon, od mieszkańców i małych producentów	1	UM, ZBGKiM	b.d.	GFOŚiGM PFOŚiGM WFOŚiGW				X
	2. Promowanie działalności przedsiębiorstw prowadzących transport odpadów i odzysk	3	UM				X	X	X
	3. Objęcie wszystkich prywatnych lecznic i gabinetów lekarskich systemem odbioru i unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.	1	ZBGKiM, specjalistyczne firmy	b.d.	środki własne inwestorów, B.G. WFOŚiGW			X	X
	4. Sporządzenie pełnej inwentaryzacji odpadów azbestowych i zawierających azbest	1	UM, ZBGKiM	b.d.	B.G.		X	X	
	5. Inwentaryzacja odpadów PCB w gminie.	1	UM, ZBGKiM	b.d.	B.G. WFOŚiGW		X	X	
	7. Opracowanie harmonogramu likwidacji odpadów PCB	1	UM, ZBGKiM	b.d.	B.G. WFOŚiGW			X	X
	8. Zakup i instalacja pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki baterii	2	UM, ZBGKiM	10 000	B.G. GFOŚiGW		X	X	

Obszar strategiczny III – Zadania wynikające ze specyfiki gminy

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
1. Zagospodarowanie odpadów z rolnictwa	1. Wydanie ulotki informacyjnej dot. odpadów powstających w rolnictwie i sposobów ich likwidacji	1	UM	2 000	B.G.		X	X	

Cele	Zadania	Charakter	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
	2. Stworzenie systemu odbioru padłych zwierząt i zawarcie przez gminę stosownej umowy ze specjalistyczną firmą	1	UM	zgodnie ze specyfiką działalności	B.G.		X		
	3. Poszukiwanie odbiorców do zbiórki opakowań po środkach ochrony roślin, nawozach produktach ropopochodnych, przetworzonych olejach silnikowych	3	UM	zgodnie ze specyfiką działalności	B.G.	X	X	X	X
2. Bieżące śledzenie spraw dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy.	1. Wprowadzenie na sesje gminy i zebrania wiejskie stałego punktu dotyczącego problemów związanych z ochroną środowiska i gospodarki odpadami	2	UM	0	-	X	X	X	X
3. Eliminacja deponowania odpadów na dzikich składowiskach	1. Usprawnienie systemu zbiórki odpadów w gospodarstwach rozproszonych	1	UM, ZBGKiM	b.d.	B.G.		X	X	X

Obszar strategiczny IV – Zapobieganie powstawaniu odpadów i selektywna zbiórka

Cele	Zadania	Charakter ¹⁾	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
1. Poprawa funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki	1. Zwiększenie częstotliwości zabiegów porządkowych wokół pojemników na odpady.	2	W ramach pracy ZBGKiM i firm posiadających stosowną koncesję				X	X	X
	2. Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, uzupełniającego istniejący stan o pojemniki na szkło kolorowe, plastik, papier, metal	1	UM ZBGKiM	50 000	B.G, GFOŚiGW		X	X	X
	3. Rozwój selektywnej zbiórki i kompostowania indywidualnego frakcji biologicznie rozkładanej – wsparcie finansowe oraz organizacyjne lokalnych i indywidualnych kompostowni.	2	UM, ZBGKiM	b.d.	B.G. WFOŚiGW GFOŚiGW				X

Cele	Zadania	Charakter ¹⁾	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
	4. Opracowanie systemu odbioru biomasy (w tym skoszonej trawy, gałęzi i trocin) i transportu do kompostowni	3	UM, ZBGKiM	b.d.	-				X
2. Osiągnięcie wyznaczonych wskaźników w zakresie selektywnej zbiórki odpadów	1. Ograniczenie ilości deponowanych odpadów na składowiskach, 2. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wszystkich frakcji mogących być poddanych recyklingowi, 3. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, 4. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych, 5. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych,	Zgodnie z Powiatowym Planem Gospodarki Odpadami							

Obszar strategiczny V – Zarządzanie i monitoring gospodarki odpadami

Cele	Zadania	Charakter ¹⁾	Odpowiedzialny	Nakłady	Źródła finansowania	Harmonogram realizacji			
						2006	2007	2008	2009
1. Stworzenie systemu monitoringu odpadów powstających na terenie gminy	1. Prowadzenie inwentaryzacji ilości i zagospodarowania osadów ściekowych	1	UM, ZBGKiM	w zależności od rozwoju techniki i wiedzy	B.G.			X	X
	2. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych (UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz aktualizacja bazy danych dot. gospodarki odpadami	2	UM	0	-		X	X	X

¹⁾ 1- zadania najważniejsze, 2 – zadania konieczne, 3 – zadania pożądane

b.d. - brak danych
B.G. - budżet Gminy

GFOŚiGW	- Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WFOŚiGW	- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
UM	- Urząd Miejski Wąsosz
ZBGKiM	- Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

VIII. MONITORING I OCENA REALIZACJI

Systematycznie prowadzony monitoring pozwala na weryfikację podejmowanych działań, zarówno w sferze ekologicznej, jak i ekonomicznej. Dlatego też plan gospodarki odpadami podlega monitoringowi na każdym szczeblu realizacji.

Monitoring planu gospodarki odpadami powinien opierać się na stałym i ciągłym procesie obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych wskaźników. Celem procesu jest dostarczenie wszelkich informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a uzyskanymi rezultatami. Bieżąca i etapowa kontrola realizacji planu powinna być zapewniona poprzez ustalenie ogólnych zasad procesu monitoringu.

Na monitoring planu gospodarki odpadami regionu powinny składać się następujące działania:

1. Systematyczne zbieranie informacji oraz wszelkich danych liczbowych dotyczących realizacji celów i zadań strategicznych.
2. Opracowywanie cyklicznych raportów na temat stopnia realizacji planu gospodarki odpadami w sferze społeczno-gospodarczej.
3. Ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami i zadaniami a osiągniętymi rezultatami.
4. Identyfikacja obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych oraz analiza przyczyn rozbieżności.
5. Określenie stopnia wykonania założonych celów i zadań oraz ocena osiągniętych rezultatów.
6. Planowanie zmian w strategii oraz wdrożenie nowo przyjętych działań.

Ocena realizacji planu gospodarki odpadami powinna być przeprowadzona:

- po zakończeniu opracowania planu,
- w trakcie jego realizacji,
- po zakończeniu realizacji wszystkich celów i zadań przyjętych w planie.

Efekty podlegające ocenie można podzielić na: wymierne, dające się określić liczbowo (np. liczba nowych zawartych umów na odbiór odpadów) oraz niewymierne, oceniane subiektywnie w postaci punktowej (np. wzrost świadomości ekologicznej społeczności).

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska stopień realizacji planu jest oceniany przez radę gminy na podstawie raportu z wykonania programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami, który sporządzany jest co dwa lata. Również co dwa lata weryfikacji podlega lista celów i zadań przewidzianych do realizacji w najbliższych czterech latach od wdrożenia planu.

Jeżeli będzie wymagała tego sytuacja lokalna i uchwalony Plan będzie wymagał modyfikacji – będzie przeprowadzone stosowne postępowanie, przed upływem wymaganych ustawowo 4 lat, w celu aktualizacji Planu.

Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu planu gospodarki odpadami dają obraz postępu w realizacji założonych celów i zadań. W perspektywie długoletniej monitoring umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów oraz zmian strukturalnych.

Poniżej przedstawiono narzędzia monitoringu realizacji Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wąsosz. Dla każdego zadania określono miernik jego realizacji, skalę oceny oraz częstotliwość oceny. Przyjęcie jednakowej wysokości skali (0-5) dla każdego z zadań pozwoli określić poziom osiągnięcia danego celu (na określonym etapie jego realizacji), a także poziom zaawansowania realizacji Planu. Proponuje się określić następujące stopnie poziomu zaawansowania realizacji planu lub osiągnięcia danego celu (średnia ocena dla całego Planu lub dla danego celu):

- powyżej 4,50 - bardzo wysoki poziom realizacji Planu (osiągania celu);
plan (cel) zrealizowany w całości lub prawie w całości;
- 3,50-4,49 - wysoki poziom zaawansowania Planu (osiągania celu);
- 2,50-3,49 - średni poziom zaawansowania Planu (osiągania celu);
- 1,50-2,49 - niski poziom zaawansowania Planu (osiągania celu);
- 0,50-1,49 - bardzo niski poziom zaawansowania Planu (osiągania celu);
- poniżej 0,5 - plan (cel) w niewielkim stopniu zrealizowany,
trudno mówić o jego zaawansowaniu;
plan (cel) w początkowym stopniu realizacji.

Oceny realizacji Planu jako całości proponuje się dokonać w następujących terminach:

- 30 grudnia 2006 r.

- 30 czerwca 2007 r. (termin obligatoryjny, wymagany Prawem ochrony środowiska; wynik i odpowiednie sprawozdanie należy przedstawić Radzie Miejskiej Wąsosza).
- 30 czerwca 2008 r.
- 30 czerwca 2009 r. (termin obligatoryjny, wymagany Prawem ochrony środowiska; wynik i odpowiedni sprawozdanie należy przedstawić Radzie Miejskiej Wąsosza; w tym terminie należy również dokonać aktualizacji Planu).

W przypadku zadań inwestycyjnych (np. budowa, modernizacja, zakup), dla których obligatoryjny termin oceny realizacji Planu (30 czerwca 2009 r.) przypada w trakcie planowanej realizacji zadania, proponuje się następującą punktację:

- 5 pkt. – brak opóźnienia w stosunku do harmonogramu realizacji zadania,
- 4 pkt. – 20% opóźnienia w stosunku do harmonogramu realizacji zadania (np. 2 miesiące opóźnienia w stosunku do planowanego czasu realizacji, wynoszącego 10 miesięcy),
- 3 pkt. - 40% opóźnienia w stosunku do harmonogramu realizacji zadania,
- 2 pkt. - 60% opóźnienia w stosunku do harmonogramu realizacji zadania,
- 1 pkt. - 80% opóźnienia w stosunku do harmonogramu realizacji zadania,
- 0 pkt. – nie rozpoczęto realizacji zadania.

Obszar strategiczny I – Świadomość społeczna i edukacja w zakresie gospodarki odpadami

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
1. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	1. Zorganizowanie dla dzieci i młodzieży szkolnej cyklu wyjazdów do instytucji i obiektów związanych z gospodarką odpadami	Liczba wycieczek wraz z listą uczestników	5 - zorganizowanie 2 wycieczek w roku; w sumie ponad 50 uczestników 4 - zorganizowanie 2 wycieczek w roku; w sumie 30-50 uczestników 3 - zorganizowanie 2 wycieczek w roku; w sumie do 30 uczestników 2 - zorganizowanie 1 wycieczki w roku dla ponad 25 uczestników 1- zorganizowanie 1 wycieczki w roku dla mniej niż 25 uczestników 0 - żadna wycieczka nie została zorganizowana	W każdym roku, w którym zaplanowano realizację zadania
	2. Przeprowadzenie cyklu konkursów dla młodzieży szkół podstawowych na temat form i sposobów recyklingu oraz metodami postępowania z odpadami opakowaniowymi, wielkogabarytowymi i niebezpiecznymi	Liczba uczestników (popularność konkursu)	5 - w konkursie uczestniczy ponad 20 osób 4 - w konkursie uczestniczy 15-19 osób 3 - w konkursie uczestniczy 10-14 osób 2 - w konkursie uczestniczy 5-9 osób 1 - w konkursie uczestniczy poniżej 4 osób 0 – konkursu nie zorganizowano, lub nikt nie wziął w nim udziału	W każdym roku, w którym zaplanowano realizację zadania
	3. Ufundowanie nagród dla najlepiej zbierającej odpady klasy w ramach akcji „Sprzątanie świata”	Liczba klas (popularność konkursu)	5 - w konkursie uczestniczy ponad 10 klas 4 - w konkursie uczestniczy 8-9 klas 3 - w konkursie uczestniczy 6-7 klas 2 - w konkursie uczestniczy 3-5 klas 1 - w konkursie uczestniczy poniżej 2 klas 0 – konkursu nie zorganizowano, lub nikt nie wziął w nim udziału	W każdym roku, w którym zaplanowano realizację zadania
	4. Wprowadzenie do szkolnych gazetek ściennych tematyki związanej z gospodarką odpadami.	Liczba publikacji	5 – publikacje objęły ponad 80% rocznego nakładu 4 - publikacje objęły 65%-79% rocznego nakładu 3 - publikacje objęły 50%-64% rocznego nakładu 2 - publikacje objęły 30%-49% rocznego nakładu 1 - publikacje objęły poniżej 29% rocznego nakładu 0 – nie było żadnej publikacji	W każdym roku, w którym zaplanowano realizację zadania
	5. Organizacja akcji edukacyjnej zachęcającej do selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz promujących zasady postępowania z odpadami niebezpiecznymi – szkolna akcja zbiórki zużytych baterii do rozstawionych na terenie szkoły specjalnych pojemników.	Odsetek mieszkańców objętych akcją	5 – akcją objęto 75% - 100% mieszkańców 4 – akcją objęto 60% - 74% mieszkańców 3 – akcją objęto 45% - 59% mieszkańców 2 – akcją objęto 30% - 44% mieszkańców 1 – akcją objęto 10% - 29% mieszkańców 0 – akcją objęto poniżej 10% mieszkańców	W każdym roku, w którym zaplanowano realizację zadania
2. Znajomość	1. Opracowanie i realizacja	Liczba	5 – zorganizowanie wykładów w danym (zgodnym z harmonogramem)	Raz, w roku, w którym

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
wśród mieszkańców zasad racjonalnej gospodarki odpadami	cyklu wykładów o gospodarce odpadami, segregacji i wtórnym ich wykorzystaniu	przeprowadzonych wykładów wraz z listą uczestników	roku; 30 lub więcej uczestników 4 - zorganizowanie wykładów; 20-29 uczestników 3 - zorganizowanie wykładów; 15-19 uczestników 2 - zorganizowanie wykładów; 10-14 uczestników 1- zorganizowanie wykładów; mniej niż 10 uczestników 0 – wykłady nie zostały zorganizowane	zaplanowano realizację zadania
3. Pełen dostęp społeczeństwa do danych w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy Wąsosz	1. Aktualizowanie bazy danych w zakresie stanu gospodarki odpadami oraz planowanych działań w Gminie	Etap funkcjonowania aktualizowanej bazy danych	5 – funkcjonująca baza danych 4 – ukończono prace nad aktualizacją bazy danych 3 – rozpoczęto prace nad aktualizacją bazy danych 2 – przygotowano aktualizację bazy danych 1 - opracowano koncepcje aktualizacji bazy danych 0 – nie podjęto działań w kierunku aktualizacji bazy danych	W każdym roku realizacji zadania
	2. Informowanie społeczności lokalnej o możliwościach dostępu do danych w zakresie stanu i planowanych działań w zakresie gospodarki odpadami	Odsetek mieszkańców objętych akcją	5 – akcja dotarła do 75-100% mieszkańców 4 - akcja dotarła do 50-75% mieszkańców 3 - akcja dotarła do 25-50% mieszkańców 2 - akcja dotarła do 10-25% mieszkańców 1 – akcja dotarła do mniej niż 10% mieszkańców 0 – akcji nie przeprowadzono	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	3. Cykl publikacji w prasie lokalnej nt. działań gminy w zakresie gospodarki odpadami	Odsetek czytelników	5 – przeczytało 75-100% czytelników, publikacje ukazywały się regularnie 4 - przeczytało 50-75% czytelników, publikacje ukazywały się regularnie 3 - przeczytało 25-50% czytelników, publikacje ukazywały się regularnie 2 - przeczytało 10-25% czytelników lub publikacje ukazywały się nieregularnie 1 – przeczytało poniżej 10% czytelników lub publikacje ukazywały się sporadycznie 0 – zadania nie podjęto	Po przeprowadzeniu zadania

Obszar strategiczny II – Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
1. Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	1. Likwidacja 30% dzikich wysypisk odpadów najbardziej zagrażających środowisku na podstawie odrębnej ekspertyzy	Odsetek wykonania planu	5 – zlikwidowano 76-100% obiektów 4 – zlikwidowano 51-75% obiektów 3 – zlikwidowano 26-50% obiektów 2 – zlikwidowano 11-25% obiektów 1 – zlikwidowano mniej niż 10% obiektów 0 – nie rozpoczęto prac	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	2. Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Wrząca Śląska	Zakres realizacji zadania	5 – prace rekultywacyjne zakończone w 100% 4 – zawansowane prace wykonawcze 3 – rozpoczęte prace wykonawcze 2 – rozstrzygnięty przetarg na wykonanie zadania 1 – opracowany projekt rekultywacji 0 – nie rozpoczęto prac	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	3. Wykonanie ekspertyz zagrożenia środowiska naturalnego 70% pozostałych dzikich wysypisk odpadów	Poziom zaawansowania	5 – opracowano ekspertyzy dla 76-100% obiektów 4 – opracowano ekspertyzy dla 51-75% obiektów 3 – opracowano ekspertyzy dla 26-50% obiektów 2 – opracowano ekspertyzy dla 11-25% obiektów 1 – opracowano ekspertyzy dla mniej niż 10% obiektów 0 – nie rozpoczęto prac	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	4. Zwiększenie udziałów w spółce partnerstwa publiczno – prywatnego	Procentowe zwiększenie posiadanych udziałów	5 – zwiększono ilość udziałów o 76%-100% 4 – zwiększono ilość udziałów o 51%-75% 3 – zwiększono ilość udziałów o 26%-50% 2 – zwiększono ilość udziałów o 11%-25% 1 – zwiększono ilość udziałów o mniej niż 10% 0 – nie zwiększono ilości udziałów	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
2. Ograniczenie ilości odpadów związanych z działalnością gospodarczą i administracyjną	1. Pełne wykorzystanie przez organy administracyjne instrumentów związanych z wydawaniem pozwoleń, zezwoleń i decyzji	Zakres wykorzystania instrumentów prawnych w danej sprawie	5 – wykorzystano instrumenty prawne w pełnym zakresie 4 – wykorzystano 75% instrumentów prawnych 3 – wykorzystano 50-75% instrumentów prawnych 2 – wykorzystano 25-50% instrumentów prawnych 1 – wykorzystano mniej niż 25% instrumentów prawnych 0 – nie wykorzystano żadnych instrumentów	Corocznie
3. Objęcie zorganizowaną zbiórką wszystkich źródeł wytwarzania odpadów:	1. Zobowiązanie wszystkich mieszkańców do podpisania umów na odbiór odpadów	Zakres realizacji zadania	5 – objęto 100% planowanej liczby mieszkańców 4 – objęto 90% planowanej liczby mieszkańców 3 – objęto 80% planowanej liczby mieszkańców 2 – objęto 70% planowanej liczby mieszkańców 1 – objęto 60% planowanej liczby mieszkańców 0 – objęto mniej niż 50% planowanej liczby mieszkańców	W każdym roku realizacji zadania

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
	2. Kontrola wywozu i liczby zawartych umów na wywóz	Zakres realizacji zadania	5 – objęto kontrolą 100% planowanej liczby mieszkańców 4 – objęto kontrolą 90% planowanej liczby mieszkańców 3 – objęto kontrolą 80% planowanej liczby mieszkańców 2 – objęto kontrolą 70% planowanej liczby mieszkańców 1 – objęto kontrolą 60% planowanej liczby mieszkańców 0 – objęto kontrolą mniej niż 50% planowanej liczby mieszkańców	W każdym roku realizacji zadania
	3. Zwiększenie częstotliwości usług odbioru odpadów z poszczególnych gospodarstw domowych	Zakres realizacji zadania	5 – zadanie zrealizowane w stopniu spełniającym oczekiwania 4 – zadanie zrealizowane w stopniu niespełniającym oczekiwań 2 – zakończona faza przygotowawcza do realizacji zadania 0 – nie podjęto żadnych kroków	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	4. Objęcie gminy systemem zbiórki odpadów poremontowych i wielkogabarytowych – realizacja w systemie „na żądanie”	Zakres realizacji zadania	5 – system wdrożony, spełnia oczekiwania 4 – system wdrożony, nie spełnia oczekiwań 3 – system opracowany, jednak nie został wdrożony 2 – zakończone prace nad opracowaniem systemu 1 – rozpoczęto prace nad opracowaniem systemu 0 – nie rozpoczęto prac nad opracowaniem systemu	W roku przewidywanego ukończenia
	5. Objęcie zorganizowanym systemem selektywnej zbiórki obszaru całej gminy poprzez wprowadzenie selektywnej zbiórki wielopojemnikowej (szkło białe, szkło kolorowe, plastik, papier)	Zakres realizacji zadania	5 – objęto 100% planowanej liczby mieszkańców 4 – objęto 90% planowanej liczby mieszkańców 3 – objęto 80% planowanej liczby mieszkańców 2 – objęto 70% planowanej liczby mieszkańców 1 – objęto 60% planowanej liczby mieszkańców 0 – objęto mniej niż 50% planowanej liczby mieszkańców	W każdym roku realizacji zadania
	6. Zakup koszy na śmieci i ich instalacja wzdłuż dróg i szlaków pieszych	Zakres realizacji zadania	5 – objęto 100% planowanej liczby mieszkańców 4 – objęto 90% planowanej liczby mieszkańców 3 – objęto 80% planowanej liczby mieszkańców 2 – objęto 70% planowanej liczby mieszkańców 1 – objęto 60% planowanej liczby mieszkańców 0 – objęto mniej niż 50% planowanej liczby mieszkańców	
4. Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	1. Utworzenie na terenie gminy jednego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego, AGD i opon, od mieszkańców i małych producentów	Poziom zaawansowania	5 – prace wykonawcze zakończone 4 – zawansowane prace wykonawcze 3 – rozpoczęte prace wykonawcze 2 – etap projektu ukończony 1 – etap projektu rozpoczęty 0 – nie rozpoczęto prac	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
	2. Promowanie działalności przedsiębiorstw prowadzących transport odpadów i odzysk	Zakres realizacji zadania	5 – zadanie zrealizowane w stopniu spełniającym oczekiwania 4 – zadanie zrealizowane w stopniu niespełniającym oczekiwań 2 – zakończona faza przygotowawcza do realizacji zadania 0 – nie podjęto żadnych kroków	W każdym roku realizacji zadania
	3. Objęcie wszystkich prywatnych lecznic i gabinetów lekarskich systemem odbioru i unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.	Zakres realizacji zadania	5 – objęto 100% planowanej liczby obiektów 4 – objęto 90% planowanej liczby obiektów 3 – objęto 80% planowanej liczby obiektów 2 – objęto 70% planowanej liczby obiektów 1 – objęto 60% planowanej liczby obiektów 0 – objęto mniej niż 50% planowanej liczby obiektów	W każdym roku realizacji zadania
	4. Sporządzenie pełnej inwentaryzacji odpadów azbestowych i zawierających azbest	Zakres realizacji zadania	5 – inwentaryzacją objęto 100% liczby odpadów azbestowych 4 – inwentaryzacją objęto 90% liczby odpadów azbestowych 3 – inwentaryzacją objęto 80% liczby odpadów azbestowych 2 – inwentaryzacją objęto 70% liczby odpadów azbestowych 1 – inwentaryzacją objęto 60% liczby odpadów azbestowych 0 – inwentaryzacją objęto mniej niż 50% liczby odpadów azbestowych	W każdym roku realizacji zadania
	5. Inwentaryzacja odpadów PCB w gminie.	Zakres realizacji zadania	5 – inwentaryzacją objęto 100% liczby odpadów PCB 4 – inwentaryzacją objęto 90% liczby odpadów PCB 3 – inwentaryzacją objęto 80% liczby odpadów PCB 2 – inwentaryzacją objęto 70% liczby odpadów PCB 1 – inwentaryzacją objęto 60% liczby odpadów PCB 0 – inwentaryzacją objęto mniej niż 50% liczby odpadów PCB	W każdym roku realizacji zadania
	7. Opracowanie harmonogramu likwidacji odpadów PCB	Zakres realizacji zadania	5 – harmonogram wdrożony i realizowany 4 – harmonogram wdrożony, jednak nie pozwala w pełni skutecznie prowadzić działań 3 – harmonogram opracowany, jednak nie został wdrożony 2 – zaawansowane prace nad opracowaniem harmonogramu 1 – rozpoczęto prace nad opracowaniem harmonogramu 0 – nie rozpoczęto prac nad opracowaniem harmonogramu	W każdym roku realizacji zadania
	8. Zakup i instalacja pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki baterii	Stopień zaawansowania opracowywania harmonogramy	5 - 75-100% planowanych zakupów 4 - 50-75% planowanych zakupów 3 - 25-50% planowanych zakupów 2 - 10-25% planowanych zakupów 1 - mniej niż 10% planowanych zakupów 0 – nie rozpoczęto prac	W roku opracowywania systemu i w każdym roku podsumowania i składania sprawozdania z realizacji Programu

Obszar strategiczny III – Zadania wynikające ze specyfiki gminy

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
1. Zagospodarowanie odpadów z rolnictwa	1. Wydanie ulotki informacyjnej dot. odpadów powstających w rolnictwie i sposobów ich likwidacji	Zakres realizacji zadania	5 – ulotka opracowana, wydana, szeroko dostępna 4 – ulotka opracowana, wydana ale jeszcze niedostępna 3 – ulotka opracowana, ale nie wydana 2 – zaawansowane prace nad opracowaniem ulotki 1 – rozpoczęto prace nad przygotowaniem ulotki 0 – nie rozpoczęto prac nad realizacją zadania	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	2. Stworzenie systemu odbioru padłych zwierząt i zawarcie przez gminę stosownej umowy ze specjalistyczną firmą	Stopień zaawansowania	5 – system wdrożona i realizowany 4 – system wdrożony, czeka na realizację 3 – system opracowany, jednak nie został wdrożony 2 – zaawansowane prace nad opracowaniem systemu 1 – rozpoczęto prace nad opracowaniem systemu 0 – nie rozpoczęto prac nad opracowaniem	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	3. Poszukiwanie odbiorców do zbiórki opakowań po środkach ochrony roślin, nawozach produktach ropopochodnych, przepracowanych olejach silnikowych	Odsetek mieszkańców objętych akcją	5 – akcja dotarła do 75-100% mieszkańców 4 – akcja dotarła do 50-75% mieszkańców 3 – akcja dotarła do 25-50% mieszkańców 2 – akcja dotarła do 10-25% mieszkańców 1 – akcja dotarła do mniej niż 10% mieszkańców 0 – akcji nie przeprowadzono	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
2. Bieżące śledzenie spraw dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy.	1. Wprowadzenie na sesje gminy i zebrania wiejskie stałego punktu dotyczącego problemów związanych z ochroną środowiska i gospodarki odpadami	Zakres realizacji zadania	5 – temat ten staje się stałym punktem sesji 4 – temat pojawia się regularnie i jest podejmowany 3 – temat pojawia się regularnie lecz nie jest podejmowany 2 – temat pojawia się sporadycznie i jest podejmowany 1 – temat pojawia się sporadycznie lecz nie jest podejmowany 0 – temat nie pojawia się na zebraniach	W każdym roku realizacji zadania
3. Eliminacja deponowania odpadów na dzikich składowiskach	1. Usprawnienie systemu zbiórki odpadów w gospodarstwach rozproszonych	Stopień zaawansowania usprawniania/funkcjonowania systemu	5 – system wdrożony i realizowany 4 – system wdrożony, czeka na 1 edycję 3 – system opracowany, jednak nie został wdrożony 2 – zaawansowane prace nad usprawnieniem systemu 1 – rozpoczęto prace nad usprawnieniem systemu 0 – nie rozpoczęto prac nad usprawnieniem systemu	W roku opracowywania systemu i w każdym roku podsumowania i składania sprawozdania z realizacji Programu

Obszar strategiczny IV – Zapobieganie powstawaniu odpadów i selektywna zbiórka

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
1. Poprawa funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki	1. Zwiększenie częstotliwości zabiegów porządkowych wokół pojemników na odpady.	Zakres realizacji	5 – zadanie zrealizowane w stopniu spełniającym oczekiwania 4 – zadanie zrealizowane w stopniu niespełniającym oczekiwań 2 – zakończona faza przygotowawcza do realizacji zadania 0 – nie podjęto żadnych kroków	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	2. Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, uzupełniającego istniejący stan o pojemniki na szkło kolorowe, plastik, papier, metal	Odsetek planowanych zakupów	5 - 75-100% planowanych zakupów 4 - 50-75% planowanych zakupów 3 - 25-50% planowanych zakupów 2 - 10-25% planowanych zakupów 1 - mniej niż 10% planowanych zakupów 0 – nie rozpoczęto prac	W każdym roku realizacji zadania
	3. Rozwój selektywnej zbiórki i kompostowania indywidualnego frakcji biologicznie rozkładanej – wsparcie finansowe oraz organizacyjne lokalnych i indywidualnych kompostowni.	Stopień zaawansowania opracowywania/funkcjonowania procedury	5 – procedura wdrożona, pozwala skutecznie prowadzić działania 4 – procedura wdrożona, jednak nie pozwala w pełni skutecznie prowadzić działań 3 – procedura opracowana, jednak nie została wdrożona 2 – zaawansowane prace nad opracowaniem procedury 1 – rozpoczęto prace nad opracowaniem procedury 0 – nie rozpoczęto prac nad opracowaniem procedury	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	4. Opracowanie systemu odbioru biomasy (w tym skoszonej trawy, gałęzi i trocin) i transportu do kompostowni	Stopień zaawansowania opracowywania/funkcjonowania systemu	5 – system wdrożony i realizowany 4 – system wdrożony, czeka na 1 edycję 3 – system opracowany, jednak nie został wdrożony 2 – zaawansowane prace nad opracowaniem systemu 1 – rozpoczęto prace nad opracowaniem systemu 0 – nie rozpoczęto prac nad opracowaniem systemu	W roku opracowywania systemu i w każdym roku podsumowania i składania sprawozdania z realizacji Programu
2. Osiągnięcie wyznaczonych wskaźników w zakresie selektywnej zbiórki odpadów	1. Ograniczenie ilości deponowanych odpadów na składowiskach,	Odsetek zwiększenia zbiórki	5 – uzyskano 81% - 100% wymaganego zwiększenia zbiórki 4 – uzyskano 61% - 80% wymaganego zwiększenia zbiórki 3 – uzyskano 41% - 60% wymaganego zwiększenia zbiórki 2 – uzyskano 20% - 40% wymaganego zwiększenia zbiórki 1 – uzyskano mniej niż 20% wymaganego zwiększenia zbiórki 0 – nie podjęto działań	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
	2. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wszystkich frakcji mogących być poddanych recyklingowi,	Zakres zadania	5 – uzyskano 81% - 100% wymaganej redukcji 4 – uzyskano 61% - 80% wymaganej redukcji 3 – uzyskano 41% - 60% wymaganej redukcji 2 – uzyskano 20% - 40% wymaganej redukcji 1 – uzyskano mniej niż 20% wymaganej redukcji 0 – nie podjęto działań	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	3. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych,	Odsetek zwiększenia zbiórki	5 – uzyskano 81% - 100% wymaganego zwiększenia zbiórki 4 – uzyskano 61% - 80% wymaganego zwiększenia zbiórki 3 – uzyskano 41% - 60% wymaganego zwiększenia zbiórki 2 – uzyskano 20% - 40% wymaganego zwiększenia zbiórki 1 – uzyskano mniej niż 20% wymaganego zwiększenia zbiórki 0 – nie podjęto działań	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	4. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych,	Odsetek zwiększenia zbiórki	5 – uzyskano 81% - 100% wymaganego zwiększenia zbiórki 4 – uzyskano 61% - 80% wymaganego zwiększenia zbiórki 3 – uzyskano 41% - 60% wymaganego zwiększenia zbiórki 2 – uzyskano 20% - 40% wymaganego zwiększenia zbiórki 1 – uzyskano mniej niż 20% wymaganego zwiększenia zbiórki 0 – nie podjęto działań	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
	5. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych,	Odsetek zwiększenia zbiórki	5 – uzyskano 81% - 100% wymaganego zwiększenia zbiórki 4 – uzyskano 61% - 80% wymaganego zwiększenia zbiórki 3 – uzyskano 41% - 60% wymaganego zwiększenia zbiórki 2 – uzyskano 20% - 40% wymaganego zwiększenia zbiórki 1 – uzyskano mniej niż 20% wymaganego zwiększenia zbiórki 0 – nie podjęto działań	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania

Obszar strategiczny V – Zarządzanie i monitoring gospodarki odpadami

Cele	Zadania	Miernik realizacji	Skala oceny	Częstotliwość oceny
1. Stworzenie systemu monitoringu odpadów powstających na terenie gminy	1. Prowadzenie inwentaryzacji ilości i zagospodarowania osadów ściekowych	Zakres realizacji zadania	5 – objęto 100% planowanych źródeł 4 – objęto 75% planowanych źródeł 3 – objęto 50-75% planowanych źródeł 2 – objęto 25-50% planowanych źródeł 1 – objęto mniej niż 25% planowanych źródeł 0 – nie podjęto działań	W każdym roku realizacji zadania

	2. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych (UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz aktualizacja bazy danych dot. gospodarki odpadami	Stopień zaawansowania opracowywania/funkcjonowania etatu	5 – system wdrożony i realizowany 4 – system wdrożony, czeka na 1 edycję 3 – system opracowany, jednak nie został wdrożony 2 – zaawansowane prace nad opracowaniem systemu 1 – rozpoczęto prace nad opracowaniem systemu 0 – nie rozpoczęto prac nad opracowaniem systemu	W roku planowanego zakończenia realizacji zadania
--	---	--	--	---

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I NAKŁADY NA REALIZACJE PLANU

Nieodłączną częścią planu gospodarki odpadami jest analiza ekonomiczno-finansowa. Możliwości finansowania zadań infrastrukturalnych z budżetu gminy są ograniczone, a zadania inwestycyjne, które stoją przed samorządami są bardzo duże. Przeznaczenie środków w budżecie na daną inwestycję jest bardzo ważnym elementem planowania, gdyż samorząd finansuje różne sfery życia społeczności lokalnej. Mając świadomość znaczenia planowanych inwestycji w gospodarce odpadami dla poprawy stanu środowiska naturalnego stwierdzono, że koszty projektowanego systemu gospodarki odpadami daleko wykraczają poza możliwości finansowe gminy, stąd też realizacja planowanych zadań jest możliwa wyłącznie przy wspomaganii ich wykonywania ze źródeł zewnętrznych.

Środki na inwestycje ekologiczne związane z gospodarką odpadami podzielić można na trzy grupy:

- publiczne – pochodzące z budżetu państwa, województwa, powiatu, gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych;
- prywatne – z banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych;
- prywatno – publiczne;

Głównymi formami finansowania inwestycji ekologicznych są:

- zobowiązania kapitałowe – kredyty, pożyczki, obligacje, leasing;
- udziały kapitałowe – akcje i udziały w spółkach;
- dotacje.

Powyższe formy finansowania mogą występować łącznie.

Kredyty bankowe można podzielić na:

- kredyty udzielane ze środków własnych – kredyt komercyjny;
- kredyty ze środków powierzchniowych – otrzymanych z innych źródeł na uzgodnionych warunkach;
- kredyty udzielane ze środków własnych z dopłatą do oprocentowania przez instytucje zewnętrzne.

W zakresie gospodarki odpadami jednostki samorządowe w Polsce korzystają najczęściej z następujących form finansowania:

- funduszy własnych inwestorów;
- pożyczek, dotacji i dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielanych przez Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- kredytów preferencyjnych udzielanych np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.);
- zagranicznej pomocy finansowej udzielanej poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKOFUNDUSZ, konwersji długu wobec Finlandii, funduszu ISPA);
- kredytów międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju – EBOiR, Bank Światowy);
- kredytów i pożyczek udzielanych przez banki komercyjne;
- leasingu.

Zasadniczym celem Narodowego Funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa II Polityka Ekologiczna Państwa. Co roku aktualizowane są cele szczegółowe – dokumenty wewnętrzne Narodowego Funduszu, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych.

Rolą wojewódzkich funduszy jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych.

Fundusze, oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska także mogą:

- udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- wnosić udziały do spółek działających w kraju,
- nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w dziale II rozdziale 4 określa przeznaczenie środków finansowych funduszy gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

Od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej istnieje możliwość finansowania inwestycji w ochronie środowiska z Funduszy Strukturalnych (w

szczegółności w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Ochrona Środowiska i Gospodarka Wodna) oraz Funduszu Spójności, a także możliwość finansowania inwestycji ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (inwestycje w skali regionalnej i lokalnej).

Ramy przedsięwzięć inwestycyjnych finansowych w przyszłości ze wspomnianych funduszy określa Narodowy Plan Rozwoju (2004-2006). W ramach jednego z priorytetów Narodowego Planu Rozwoju: Ochrona Środowiska i zagospodarowanie przestrzenne podstawowe znaczenie będzie miało wsparcie inwestycyjne ukierunkowane między innymi na racjonalną gospodarkę odpadami. W zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wsparcie inwestycyjne w okresie realizacji Narodowego Planu Rozwoju przeznaczone będzie przede wszystkim na budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recyklingu i odzysku odpadów komunalnych (sortowanie, kompostowanie), systemy zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Równoległe z realizacją sektorowych programów operacyjnych i programu regionalnego realizowane będą duże projekty współfinansowane z Funduszu Spójności. Z funduszu tego wsparcie uzyska między innymi sektor „Środowisko”. W ramach tego sektora nastąpi wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, mające na celu stworzenie systemów zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. W ramach tego priorytetu będą realizowane działania, służące stworzeniu zintegrowanego systemu gospodarki odpadami oraz działania związane z eliminacją zanieczyszczeń azbestem.

Rachunek ekonomiczny wykazuje jednak, iż w naszych warunkach efektywność prowadzenia inwestycji wymaga nie tylko angażowania wysokich środków własnych, ale także aktywnej polityki pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania.

Jednoznaczne oszacowanie kosztów Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wąsosz jest stosunkowo trudne, ponieważ koszty realizacji Planu rozkładają się na kilka źródeł finansowania: budżet gminy, fundusze ochrony środowiska i inne fundusze ekologiczne, potencjalne środki UE, czy środki własne inwestorów. Urząd Miejski może jednoznacznie określić jedynie poziom wydatków pochodzących z budżetu gminnego. Ponadto środki zewnętrzne na realizację Planu mają charakter życzeniowy i trudno określić poziom ryzyka ich uzyskania. Oprócz tego szereg zadań

zapisanych w Planie realizowanych będzie w ramach działania Urzędu Miejskiego i jako takie nie będą wymagały dodatkowych nakładów

W ramach Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wąsosz największe nakłady związane są oczywiście z realizacją zadań inwestycyjnych. Zebrane dane umożliwiły oszacowanie kosztów realizacji tylko niektórych zadań określonych w niniejszym planie. Łącznie koszty zadań, dla których oszacowano nakłady wynoszą 1 535 500,00 zł. Koszty związane z realizacją najważniejszych zadań („1”) oszacowano na 1 459 500 zł. Dla pozostałych zadań nie oszacowano kosztów, z powodu braku wystarczających danych.

W Tabeli IX.1. zestawiono nakłady, które zostały oszacowane na realizację niektórych zadań służących osiągnięciu poszczególnych celów założonych w niniejszym planie. Nakłady związane z inwentaryzacją, likwidacją dzikich wysypisk odpadów oszacowano w oparciu o przybliżone koszty podobnych przedsięwzięć realizowanych wcześniej na terenie Gminy Wąsosz i gmin podobnych. W kosztach nie uwzględniono nakładów na rekultywację dzikich składowisk. Wzięto natomiast pod uwagę koszty przyjęcia i transportu odpadów usuniętych z dzikich wysypisk na legalne składowiska. W tabeli uwzględniono łączne nakłady niezbędne na realizację zadań o określonym charakterze w latach 2006 – 2009, jak również sumy nakładów niezbędne do realizacji wszystkich zadań w poszczególnych latach. Zestawienie nakładów na realizację wymienionych zadań w poszczególnych latach realizacji Planu należy traktować orientacyjnie ze względu na możliwe przesunięcia terminów realizacji jak też zmiany cen rynkowych.

Z uwagi na brak stosownych danych odnośnie nakładów na realizację pozostałych zadań, zaznacza się, że całkowity koszt wdrażania systemu gospodarki odpadami na terenie gminy opracowanego w niniejszym Planie będzie wyższy.

Tabela IX.1. **Nakłady oszacowane na realizację niektórych zadań w latach 2006 – 2009**

Obszar strategiczny	Zadanie	Rok				Suma zł
		2006	2007	2008	2009	
I	Zorganizowanie dla dzieci i młodzieży szkolnej cyklu wyjazdów do instytucji i obiektów związanych z gospodarką odpadami		2 000		2 000	4 000
	Przeprowadzenie cyklu konkursów dla młodzieży szkół podstawowych na temat form i sposobów recyklingu oraz metodami postępowania z odpadami opakowaniowymi, wielkogabarytowymi i niebezpiecznymi	1 000	3 000	3 000	3 000	10 000
	Ufundowanie nagród dla najlepiej zbierającej odpady klasy w ramach akcji „Sprzątanie świata”	1 000	1 000	1 500	1 500	5 000
	Organizacja akcji edukacyjnej zachęcającej do selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz promujących zasady postępowania z odpadami niebezpiecznymi – szkolna akcja zbiórki zużytych baterii do rozstawionych na terenie szkoły specjalnych pojemników.	0	100	200	200	500
	Opracowanie i realizacja cyklu wykładów o gospodarce odpadami, segregacji i wtórnym ich wykorzystaniu	500		1 500		2 000
	Aktualizowanie bazy danych w zakresie stanu gospodarki odpadami oraz planowanych działań w Gminie	100	500	600	800	2 000
II	Likwidacja 30% dzikich wysypisk odpadów najbardziej zagrażających środowisku na podstawie odrębnej ekspertyzy		300 000	350 000	350 000	1 000 000
	Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Wrząca Śląska			100 000	300 000	400 000
	Zakup koszy na śmieci i ich instalacja wzdłuż dróg i szlaków pieszych		20 000		30 000	50 000
	Zakup i instalacja pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki baterii		5 000	5 000		10 000
III	Wydanie ulotki informacyjnej dot. odpadów powstających w rolnictwie i sposobów ich likwidacji		500	1 500		2 000
IV	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, uzupełniającego istniejący stan o pojemniki na szkło kolorowe, plastik, papier, metal		10 000	25 000	15 000	50 000
RAZEM	RAZEM	2 600	342 100	488 300	702 500	1 535 500

X. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Wdrożenie planu powinno spowodować poprawę stanu środowiska gminy Wąsosz. Zakłada on bowiem wzrost selektywnej zbiórki odpadów, co umożliwia wydzielenie z odpadów frakcji nadających się do wykorzystania, a przez to zmniejszenie ich uciążliwości poprzez składowanie. Objęcie wszystkich mieszkańców miasta i gminy zorganizowanym systemem zbiórki odpadów wyeliminuje niekontrolowane usuwanie odpadów do środowiska. Ponadto ponowne wykorzystanie pozyskanych surowców wtórnych pozwoli znacznie ograniczyć zużycie energii potrzebnej do ich wytworzenia.

Poprawa stanu środowiska nastąpi również poprzez podjęcie działań dotyczących gospodarki odpadami w rolnictwie oraz ograniczeniu odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych.

Zadania zawarte w planie dotyczą także bardzo istotnej kwestii, a mianowicie edukacji ekologicznej. Efekty prowadzonych działań z tego zakresu będą widoczne w odległej perspektywie czasowej, pozwolą jednak na wykształcenie pożądanego nawyków względem całego środowiska. Ponadto proste zadania przyniosą skutki na wielu płaszczyznach. Przyczynią się do ograniczenia ilości odpadów przy jednoczesnym ich wykorzystaniu. Zakres edukacji nie ograniczy się tylko do bezpośredniego wpływu na środowisko. Zapisane tu działania pozwalają na zwiększenie wiedzy społeczeństwa z zakresu przysługujących im praw oraz możliwości ich wykorzystania. Dodatkowo wzmocnienie prac administracji samorządowej poprzez stworzenie szeregu ewidencji pozwoli zwiększyć wiedzę o stanie otaczającego środowiska oraz jego zagrożeniach.

Rozwiązania techniczne zapisane w części strategicznej pozwalają na bezpośrednią minimalizację negatywnego wpływu elementów związanych z gospodarką odpadami.

Realizacja Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wąsosz będzie skutkować między innymi:

- poprawą walorów krajobrazowych poprzez likwidację i rekultywację „dzikich wysypisk odpadów” oraz zapobieganie ich powstawaniu,

- ograniczeniem degradacji gleb oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych,
- wydzieleniem odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych oraz ich unieszkodliwieniem lub odzyskiem,
- zwiększeniem odzysku wybranych frakcji odpadów, w tym recyklingu frakcji odpadów budowlanych, wielkogabarytowych i opakowaniowych,
- ewidencjonowaniem i kontrolą gospodarki odpadami, co pozwoli na bardziej racjonalne ich zagospodarowanie i przeciwdziałanie niekorzystnemu wpływowi na środowisko.

W przypadku zbiórki odpadów, kluczowym warunkiem jej celowości i osiągnięcia pozytywnych skutków ze względu na oddziaływanie na środowisko, jest to aby zebrane odpady trafiły do miejsca przeznaczenia.

W sferze selektywnej zbiórki odpadów, ze względu na oddziaływanie na środowisko należy zwrócić uwagę w szczególności na:

- ograniczenie niekontrolowanego składowania niesegregowanych i zmieszanych odpadów komunalnych,
- umożliwienie dalszego odzysku lub recyklingu – ograniczenie zużycia surowców,
- zabezpieczenie miejsc składowania,
- zabezpieczenie środków transportu,

Do spełnienia powyższych celów konieczna jest kontrola, monitoring i ocena realizacji zadań zawartych w planie gospodarki odpadami.

W przypadku gospodarki odpadami, jak i wielu pozostałych aspektów ochrony środowiska, bardzo ważne znaczenie ze względu na oddziaływanie na środowisko ma przeciwdziałanie i koordynacja działań na wypadek poważnych awarii. Problem przeciwdziałania i postępowania w przypadku poważnych awarii dotyczy zwłaszcza:

- awarii zabezpieczeń pojemników, zbiorników, awarii właściwych dla składowisk odpadów,
- awarii systemów, urządzeń i pojazdów transportowych.

Pewne działania w ramach realizacji Planu mogą mieć początkowo negatywne konsekwencje środowiskowe, ale należy to potraktować jako inwestycję o określonym czasie zwrotu nakładów – w tym przypadku nakładów ekologicznych (pogorszenie warunków). Dotyczy to przede wszystkim działań związanych z

realizacją zadań z zakresu infrastruktury (prace budowlane, prace ziemne i związane z tym hałas, spaliny). Przy realizacji tych zadań należy podjąć wszelkie dostępne środki, aby zminimalizować ich negatywne wpływy środowiskowe.

W wyniku realizacji Planu gospodarki odpadami możliwe jest także występowanie innych oddziaływań negatywnych, np. w przypadku obiektów gospodarki odpadami. Szczególną uwagę należy przywiązywać do precyzji i spełnienia wszystkich wymogów formalno-prawnych w fazie projektowej. Na etapie wykonawstwa szczególnie istotne jest rzetelne opracowanie raportów oddziaływania tych przedsięwzięć na środowisko i pozwoleń zintegrowanych. W czasie eksploatacji nieodzowny jest z kolei monitoring pracy obiektów i urządzeń. Niezbędnym jest, aby wszystkie prace, jak również budowane obiekty wykonywane były zgodnie z najnowszymi zdobyczami techniki przy jednoczesnym jak najbardziej intensywnym wykorzystaniu wiedzy budowlanej i eksploatacyjnej.

Niektóre zadania w ramach niniejszego planu nie będą bezpośrednio oddziaływać na środowisko. Jednak przypisano im w niektórych przypadkach jakąś wartość punktową, mając na względzie ich pośrednie oddziaływanie na środowisko lub istotne znaczenie jako wstępnego etapu sekwencji działań mających znaczący wpływ na środowisko.

Dokonując oceny oddziaływania Planu na poszczególne elementy środowiska przyjęto następujący system punktacji:

- 0 – nie wpływa,
- 1 – wpływ minimalny,
- 2 – wpływ umiarkowany,
- 3 – wpływ znaczący.

Obszar strategiczny I – Świadomość społeczna i edukacja w zakresie gospodarki odpadami

Cele	Zadania	wody podziemne	wody powierzchniowe	powierzchnia ziemi	powietrze	środowisko przyrodnicze (flora i fauna)
1. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	1. Zorganizowanie dla dzieci i młodzieży szkolnej cyklu wyjazdów do instytucji i obiektów związanych z gospodarką odpadami	0	0	0	0	0
	2. Przeprowadzenie cyklu konkursów dla młodzieży szkół podstawowych na temat form i sposobów recyklingu oraz metodami postępowania z odpadami opakowaniowymi, wielkogabarytowymi i niebezpiecznymi	0	0	0	0	0
	3. Ufundowanie nagród dla najlepiej zbierającej odpady klasy w ramach akcji „Sprzątanie świata”	0	0	0	0	0
	4. Wprowadzenie do szkolnych gazetek ściennych tematyki związanej z gospodarką odpadami.	0	0	0	0	0
	5. Organizacja akcji edukacyjnej zachęcającej do selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz promujących zasady postępowania z odpadami niebezpiecznymi – szkolna akcja zbiórki zużytych baterii do rozstawionych na terenie szkoły specjalnych pojemników.	0	0	1	0	1
2. Znajomość wśród mieszkańców zasad racjonalnej gospodarki odpadami	1. Opracowanie i realizacja cyklu wykładów o gospodarce odpadami, segregacji i wtórnym ich wykorzystaniu	0	0	0	0	0
3. Pełen dostęp społeczeństwa do danych w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy Wąsosz	1. Aktualizowanie bazy danych w zakresie stanu gospodarki odpadami oraz planowanych działań w Gminie	0	0	0	0	0
	2. Informowanie społeczności lokalnej o możliwościach dostępu do danych w zakresie stanu i planowanych działań w zakresie gospodarki odpadami	0	0	0	0	0
	3. Cykl publikacji w prasie lokalnej nt. działań gminy w zakresie gospodarki odpadami	0	0	0	0	0

Obszar strategiczny II – Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami

Cele	Zadania	wody podziemne	wody powierzchniowe	powierzchnia ziemi	powietrze	środowisko przyrodnicze (flora i fauna)
1. Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	1. Likwidacja 30% dzikich wysypisk odpadów najbardziej zagrażających środowisku na podstawie odrębnej ekspertyzy	2	3	3	2	2
	2. Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Wrząca Śląska	2	2	3	2	3
	3. Wykonanie ekspertyz zagrożenia środowiska naturalnego 70% pozostałych dzikich wysypisk odpadów	0	0	0	0	0
	4. Zwiększenie udziałów w spółce partnerstwa publiczno – prywatnego	0	0	0	0	0
2. Ograniczenie ilości odpadów związanych z działalnością gospodarczą i administracyjną	1. Pełne wykorzystanie przez organy administracyjne instrumentów związanych z wydawaniem pozwoleń, zezwoleń i decyzji	1	1	1	1	1
3. Objęcie zorganizowaną zbiórką wszystkich źródeł wytwarzania odpadów:	1. Zobowiązanie wszystkich mieszkańców do podpisania umów na odbiór odpadów	0	0	1	0	1
	2. Kontrola wywozu i liczby zawartych umów na wywóz	0	0	1	0	1
	3. Zwiększenie częstotliwości usług odbioru odpadów z poszczególnych gospodarstw domowych	0	1	1	1	0
	4. Objęcie gminy systemem zbiórki odpadów poremontowych i wielkogabarytowych – realizacja w systemie „na żądanie”	1	2	2	1	2
	5. Objęcie zorganizowanym systemem selektywnej zbiórki obszaru całej gminy poprzez wprowadzenie selektywnej zbiórki – wielopojemnikowej (szkło białe, szkło kolorowe, plastik, papier)	1	1	2	1	2
	6. Zakup koszy na śmieci i ich instalacja wzdłuż dróg i szlaków pieszych	0	1	1	0	1
4. Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	1. Utworzenie na terenie gminy jednego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego, AGD i opon, od mieszkańców i małych producentów	1	2	3	1	2
	2. Promowanie działalności przedsiębiorstw prowadzących transport odpadów i odzysk	0	0	0	0	0
	3. Objęcie wszystkich prywatnych lecznic i gabinetów lekarskich systemem odbioru i unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.	2	2	3	1	2

Cele	Zadania	wody podziemne	wody powierzchniowe	powierzchnia ziemi	powietrze	środowisko przyrodnicze (flora i fauna)
	4. Sporządzenie pełnej inwentaryzacji odpadów azbestowych i zawierających azbest	0	0	0	0	0
	5. Inwentaryzacja odpadów PCB w gminie.	0	0	0	0	0
	6. Opracowanie harmonogramu likwidacji odpadów PCB	0	0	0	0	0
	7. Zakup i instalacja pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki baterii	0	0	1	0	1

Obszar strategiczny III – Zadanie wynikające ze specyfiki gminy

Cele	Zadania	wody podziemne	wody powierzchniowe	powierzchnia ziemi	powietrze	środowisko przyrodnicze (flora i fauna)
1. Zagospodarowanie odpadów z rolnictwa	1. Wydanie ulotki informacyjnej dot. odpadów powstających w rolnictwie i sposobów ich likwidacji	0	0	0	0	0
	2. Stworzenie systemu odbioru padłych zwierząt i zawarcie przez gminę stosownej umowy ze specjalistyczną firmą	2	2	2	3	2
	3. Poszukiwanie odbiorców do zbiórki opakowań po środkach ochrony roślin, nawozach produktach ropopochodnych, przepracowanych olejach silnikowych	2	2	2	1	2
2. Bieżące śledzenie spraw dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy.	1. Wprowadzenie na sesje gminy i zebrania wiejskie stałego punktu dotyczącego problemów związanych z ochroną środowiska i gospodarki odpadami	0	0	0	0	0
3. Eliminacja deponowania odpadów na dzikich składowiskach	1. Usprawnienie systemu zbiórki odpadów w gospodarstwach rozproszonych	1	1	2	1	2

Obszar strategiczny IV – Zapobieganie powstawaniu odpadów i selektywna zbiórka

Cele	Zadania	wody podziemne	wody powierzchniowe	powierzchnia ziemi	powietrze	środowisko przyrodnicze (flora i fauna)
1. Poprawa funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki	1. Zwiększenie częstotliwości zabiegów porządkowych wokół pojemników na odpady.	0	0	1	0	0
	2. Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, uzupełniającego istniejący stan o pojemniki na szkło kolorowe, plastik, papier, metal	0	1	2	1	1

	3. Rozwój selektywnej zbiórki i kompostowania indywidualnego frakcji biologicznie rozkładanej – wsparcie finansowe oraz organizacyjne lokalnych i indywidualnych kompostowni.	0	1	2	2	1
	4. Opracowanie systemu odbioru biomasy (w tym skoszonej trawy, gałęzi i trocin) i transportu do kompostowni	1	1	1	0	1
2. Osiągnięcie wyznaczonych wskaźników w zakresie selektywnej zbiórki odpadów	1. Ograniczenie ilości deponowanych odpadów na składowiskach,	0	0	1	0	0
	2. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wszystkich frakcji mogących być poddanych recyklingowi,	0	0	1	0	1
	3. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych,	0	0	1	0	1
	4. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych,	0	0	1	0	0
	5. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych,	1	1	1	0	1

Obszar strategiczny V – zarządzanie i monitoring gospodarki odpadami

Cele	Zadania	wody podziemne	wody powierzchniowe	powierzchnia ziemi	powietrze	środowisko przyrodnicze (flora i fauna)
1. Stworzenie systemu monitoringu odpadów powstających na terenie gminy	1. Prowadzenie inwentaryzacji ilości i zagospodarowania osadów ściekowych	1	1	0	0	0
	2. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych (UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW) oraz aktualizacja bazy danych dot. gospodarki odpadami	0	0	0	0	0

XI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami sporządzony został dla Gminy Wąsosz. Celem Planu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadami, a w szczególności odpadami komunalnymi powstającymi na terenie gminy Wąsosz.

Przedstawione cele i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem oraz z analizowanej dziedziny oraz kierunkiem działań określonym w Polityce Ekologicznej Państwa, Krajowym Planie Gospodarki Odpadami, Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego oraz Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Górowskiego.

Zasadniczo, w uproszczeniu można wyróżnić następujące elementy składowe będące podstawą konstrukcji niniejszego Planu, a mianowicie:

- 1) wstęp i dane charakteryzujące analizowany obszar;
- 2) uwarunkowania zewnętrzne oraz wewnętrzne, stanowiące podstawę sporządzenia niniejszego Planu;
- 3) analiza stanu istniejącego w zakresie gospodarki odpadami ze wskazaniem prognozy zmian;
- 4) obszary problemowe i wizja gospodarki odpadami na terenie gminy;
- 5) cele dotyczące gospodarki odpadami na obszarze gminy Wąsosz oraz konkretne zadania służące ich osiągnięciu wraz z harmonogramem realizacji;
- 6) projektowany system gospodarki odpadami w gminie Wąsosz;
- 7) koszty realizacji niektórych zadań z zakresu gospodarki odpadami;
- 8) monitoring oraz ocenę realizacji Planu;
- 9) analizę oddziaływania projektu Planu na środowisko przyrodnicze.

Charakterystyka obszaru analizowanej gminy ma na celu wskazanie stanu istniejącego pod względem demograficznym, gospodarczym, społecznym oraz przyrodniczym mającego wpływ na rodzaj planowanego systemu gospodarki odpadami. Dane demograficzne i gospodarcze były niezbędne do przeprowadzenia analizy prognozy zmian strumienia emisji poszczególnych rodzajów odpadów. Dane społeczne miały na celu wskazanie możliwości przeprowadzania procedur z zakresu edukacji ekologicznej mającej istotne znaczenie w możliwości praktycznego wdrażania w życie systemu zbiórki zorganizowanej odpadów komunalnych.

Przeprowadzenie analizy stanu istniejącego miało na celu wskazanie aktualnego postępowania w zakresie zorganizowanej gospodarki odpadami w szczególności odpadami komunalnymi. Miało to niewątpliwie znaczenie przy wyborze celów i zadań ujętych w dalszej właściwej części Planu. W wyniku przeprowadzonego procesu rozpoznania stanu istniejącego, można również było przeprowadzić analizę i prognozę zmian w horyzoncie czasowym krótko i długookresowym.

Następnym elementem składowym Planu jest szczegółowe przedstawienie pod względem ilościowym i jakościowym konkretnych celów i zadań krótko i długookresowych wraz z harmonogramem ich realizacji. Cele wyznaczone do osiągnięcia pogrupowano w pięciu obszarach strategicznych:

- I Świadomość społeczna i edukacja w zakresie gospodarki odpadami.
- II Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami.
- III Zadania wynikające ze specyfiki gminy.
- IV Zapobieganie powstawaniu odpadów i selektywna zbiórka.
- V Zarządzanie i monitoring gospodarki odpadami.

Kolejnym elementem Planu było zarysowanie proponowanego systemu gospodarki odpadami na terenie gminy. Następnie wskazano środki niezbędne do realizacji niektórych zadań przyjętych w Planie oraz możliwości i źródła ich pozyskiwania. Zaprezentowano również niezbędny system tzw. monitoringu i oceny wdrażania Planu. Ma to niewątpliwie znaczenie dla organów odpowiedzialnych za wprowadzenie „w życie” zapisów niniejszego Planu.

W oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian opracowano plan działań i wytyczono zadania strategiczne. Skuteczna realizacja tych zadań umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadami, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do deponowania, zwiększenie odzysku surowców wtórnych oraz poprawę jakości środowiska na analizowanym terenie.

XII. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

1. Literatura

- II Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010; 2002.
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami; Ministerstwo Środowiska 2002.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla woj. Dolnośląskiego, Wrocław 2004.
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Górowskiego; Góra 2003/2004.
- Strategia gospodarki odpadami komunalnymi Dolnego Śląska 2004 (projekt), Wrocław 2003.
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wąsosz, Wąsosz 2004.
- Raporty WIOŚ o stanie środowiska w województwie dolnośląskim z lat 1995-2005.
- Program Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego; Wrocław 2002 r.
- Strategia Województwa Dolnośląskiego; Wrocław 2000 r.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsosz; Wąsosz 2000 r.
- Audyty Zrównoważonego Rozwoju Gminy Wąsosz; Wąsosz 2000 r.
- J. Skajaa, P. Janczarski: Powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami – poradnik. MIKOM, Warszawa 2002.

2. Akty prawne

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. nr 62 poz. 628 z 2001r. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. (Dz. U. z dnia 20 listopada 1996 r.),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638, z 2003 r. z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz.639, z 2002 r. z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. O zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz.96 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.),
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 08 maja 2003 w sprawie przyjęcia "Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010" (Mon. Pol. z 2003 Nr 33 poz. 433 z dnia 18.06.2003),
- Uchwała Rady Ministrów nr 219 z dn. 29 października 2002 w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami (Mon. Pol. z 2003 Nr 11 poz. 159 z dnia 28.02.2003),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 03.66.620 z dnia 17 kwietnia 2003 r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09.grudnia 2002r. o zakresie, czasie, sposobie oraz warunkach prowadzenie monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. nr 220 poz. 1858 z 2002r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 maja 2002 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym, nie będącym przedsiębiorcami, do wykorzystania na ich własne potrzeby (Dz. U. Nr 74, poz. 686),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134, poz. 1140 i Nr 155, poz. 1299),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad usuwania, wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 145, poz. 942),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów medycznych i weterynaryjnych, których poddawanie odzyskowi jest zakazane (Dz. U. z 2003 r. Nr 8, poz. 103),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie lub transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności (Dz. U. Nr 16, poz. 154),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie wzorów wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska i sposobu ich przedstawiania (Dz. U. Nr 100, poz. 920 i z 2003 r. Nr 113, poz. 1075),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie rodzajów odpadów lub ich ilości, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów oraz kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1735),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 28 października 2002 roku w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie lub transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności, oraz podstawowe wymagania dla zbierania i transportu tych odpadów (Dz. U. Nr 188, poz.1575),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 104, poz. 982),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2005 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 103, poz. 872),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady są niebezpieczne (Dz. U. Nr 128, poz.1347),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi (Dz. U. Nr 192, poz.1968),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 września 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych sposobów i warunków unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych (Dz. U. Nr 200, poz. 2061),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lutego 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów odpadów innych niż niebezpieczne oraz rodzajów instalacji i urządzeń, w których dopuszcza się ich termiczne przekształcenie (Dz. U. Nr 25, poz. 221).